

INFORME
DEL MECANISME
CATALÀ PER A LA
PREVENCIÓ DE
LA TORTURA
DESEMBRE 2016

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

INFORME ANUAL
DEL MECANISME
CATALÀ PER A
LA PREVENCIÓ
DE LA TORTURA
DESEMBRE 2016

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya

1a edició: Desembre de 2016

Informe del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura. Desembre 2016

Maquetació: Síndic de Greuges

Disseny original: America Sanchez

Foto portada: © xxxxx

ÍNDIX GENERAL

I. INTRODUCCIÓ	5
II. DRETS I GARANTIES PER A LES DONES EN EL SISTEMA PENITENCIARI DE CATALUNYA	9
III. L'APLICACIÓ DEL RÈGIM D'AÏLLAMENT A LES PRESONS CATALANES	21
IV. ÀMBIT INSTITUCIONAL	27
V. VISITES REALITZADES L'ANY 2016	33
1. METODOLOGIA	37
2. VISITES	41
a. Centres penitenciaris	41
b. Comissaries de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra	63
c. Comissaries de la policia local o guàrdia urbana	80
d. Centres d'internament d'infants i adolescents	97
e. Centres de salut mental	116
f. Centres geriàtrics	119
VI. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS	123
1. Protocol d'Istanbul	127
2. Interpretació inadequada de la Directiva europea sobre el dret a la informació de la persona detinguda	129
3. Coordinació entre les policies locals i el Cos de Mossos d'Esquadra	130
4. Ingress en centres geriàtrics de persones grans que no poden manifestar lliurement la seva voluntat	133
5. Persistència d'indicis de maltractaments en centres penitenciaris	134
6. Mesures disciplinàries excessives en centres d'internament d'infants i adolescents	135
VII. CONCLUSIONS GENERALS	137

I. INTRODUCCIÓ

1. INTRODUCCIÓ

Aquest informe recull l'activitat realitzada al llarg de l'any 2016 pel Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants (MCPT). És el sisè informe que es presenta al Parlament de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 74 de la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges.

Enguany, el nombre de centres visitats ha estat de 50, una xifra lleugerament superior a la de l'any 2015, en què se'n van visitar 45. La major part de les visites (29) corresponen a comissaries de policia, tant del Cos de Mossos d'Esquadra com de les diverses policies locals que a Catalunya disposen d'àrees de custòdia de persones detingudes. Així mateix, s'han visitat cinc centres penitenciaris, incloent-hi els dos de nova creació (Puig de les Basses i Mas d'Enric) i nou centres d'internament de joves i adolescents (de justícia juvenil, terapèutics i d'educació intensiva o acció educativa). Com en altres anys, s'han visitat alguns centres de salut mental i geriàtrics, mentre que, com a novetat, enguany s'han visitat dues unitats penitenciàries del Cos de Guàrdia de Mossos d'Esquadra, annexes als centres penitenciaris de Quatre Camins i Ponent.

Com en anys anteriors, l'MCPT manté un protocol d'actuació homogeni, amb les especificitats pròpies del tipus de centre objecte de supervisió. Abans de la visita, l'Equip decideix quins en són els objectius i quina metodologia s'emprarà. Les visites es fan en qualsevol horari, sense avís previ, i s'inspeccionen els espais de privació de llibertat escollits per l'Equip, particularment aquells on hi ha més risc de maltractament, com ara les sales de contenció o, en centres penitenciaris, els departaments especials. Atès que bona part dels equipaments on hi ha persones privades de llibertat ja han estat visitats els darrers anys per l'MCPT en diverses ocasions, actualment les visites se solen centrar no tant en els aspectes estructurals d'aquests espais, que ja són coneguts, sinó en entrevistes confidencials amb persones privades de llibertat. Entrevistes individuals a les quals enguany s'han afegit, en alguns casos, reunions de grup per tractar qüestions de caràcter general.

De la inspecció de les instal·lacions i de les entrevistes realitzades, l'Equip n'extreu les observacions més rellevants i les conclusions i recomanacions que cal traslladar a l'administració responsable del centre visitat. Així mateix, un cop es rep la resposta de l'Administració, se n'avalua el contingut per donar per tancat l'expedient o, eventualment, demanar explicacions addicionals o fer ulteriors visites de seguiment.

En l'informe d'enguany, a banda de les fitxes en què es recullen, per a cada centre visitat, les principals observacions i conclusions extretes per l'Equip, i també les recomanacions que se'n deriven, es presenten dos estudis que són resultat, a l'ensem, de les visites realitzades per l'Equip i de la recerca desenvolupada per membres del Consell Assessor de l'MCPT i del mateix Síndic de Greuges. Aquestes reflexions giren al voltant de dos temes d'importància singular en l'àmbit penitenciar:

1. Els drets de les dones privades de llibertat als centres penitenciaris de Catalunya. Entre el darrer terç de 2015 i al llarg de 2016, l'Equip de l'MCPT ha visitat els cinc centres penitenciaris de Catalunya que tenen mòduls de dones, incloent-hi l'únic centre dedicat exclusivament a aquest col·lectiu. Així mateix, les entrevistes realitzades en les visites a centres d'internament de joves menors d'edat també s'han enfocat preferentment a les noies. Juntament amb la recerca elaborada per Sabina Puig, membre del consell assessor de l'MCPT; la informació obtinguda de la jornada de formació organitzada en ocasió del Dia Internacional de les Víctimes de la Tortura, i l'experiència acumulada per la institució del Síndic de Greuges, aquestes visites han permès elaborar un estudi sobre la situació dels drets i de les garanties de les dones en el sistema penitenciar, i la seva adequació als millors estàndards normatius internacionals. La principal conclusió que se n'extreu és que, malgrat que en molts aspectes la situació a Catalunya està per sobre dels estàndards internacionals, és necessari dotar de perspectiva de gènere la política penitenciària del país i posar en marxa millores concretes que es detallen en el segon capítol d'aquest informe.

2. El règim d'aïllament a les presons catalanes. El primer grau penitenciari és un règim de vida molt sever, que pot tenir afectacions sobre la integritat física i psicològica de les persones privades de llibertat que s'hi veuen sotmeses. Tot i que afecta un nombre relativament petit d'interns (al voltant del 2% de la població penitenciària), és una qüestió que preocupa la societat civil organitzada del nostre país i que enguany ha estat objecte de debat parlamentari. Els departaments especials o de sancionats han estat sistemàticament inspeccionats pel Mecanisme des dels seus inicis, tant des del punt de vista de les instal·lacions com de l'entrevista amb persones sancionades o en primer grau. Enguany, se n'ha analitzat el marc legal i la praxi, amb la recomanació final que s'extremen les cauteles a l'hora d'imposar aquest règim de vida; i, sobretot, que es flexibilitzi la seva eventual reversió, sense esperar que s'exhaureixin els temps màxims de revisió que marca la Llei.

Una altra novetat de l'informe d'enguany es que dona compte de manera detallada de l'estat de compliment de les principals recomanacions generals formulades en l'informe de l'any passat. En aquest sentit, l'MCPT valora positivament totes les passes que s'han fet al llarg d'aquest any per fer formació a diversos col·lectius (especialment al mèdic i altre personal sanitari) sobre el Protocol d'Istanbul i confia que aquestes mesures que enguany s'han iniciat permetin incrementar la qualitat dels comunicats de lesions i l'altra documentació que és instrumental

per a l'efectiva investigació d'eventuals denúncies de tortura o maltractaments. En canvi, la valoració no pot ser tan positiva pel que fa a la interpretació que fa la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra (PG-ME) de l'article 520 LeGrim, relatiu a l'assistència lletrada a les persones detingudes. Malgrat alguna millora de caràcter menor, la Direcció General de Policia continua emparant-se en la interpretació que va fer, al seu dia, d'aquest article la Comissió Nacional de Policia Judicial, que, a parer de l'MCPT i altres institucions com ara l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB), resulta força insuficient en comparació amb les exigències de la directiva europea de la qual deriva aquest precepte.

En l'apartat institucional, destaca la celebració per quart any consecutiu del Dia Internacional de les Víctimes de la Tortura, tal com s'ha esmentat més amunt, i també la participació de membres de l'MCPT en diverses activitats formatives de caràcter nacional i internacional.

L'informe acaba amb unes conclusions en què, per primer cop, s'ha volgut fer incidència en les bones pràctiques detectades al llarg de les visites i la resta d'activitat del Mecanisme. A més, sens perjudici de les observacions i els suggeriments que s'adrecen a l'Administració en funció de cada visita realitzada, aquest apartat recull algunes recomanacions de caràcter general que responen a problemes de caràcter sistèmic del sistema penitenciari, policial i de justícia, i de protecció de joves.

II. DRETS I GARANTIES PER A LES DONES AL SISTEMA PENITENCIARI DE CATALUNYA

II. DRETS I GARANTIES PER A LES DONES EN EL SISTEMA PENITENCIARI DE CATALUNYA

A Catalunya, actualment les dones representen poc menys del 7% del total de la població reclusa. La seva posició clarament marginal en aquest àmbit és un dels factors que, juntament amb les desigualtats de gènere persistents en la societat, tenen com a conseqüència que les polítiques i els programes d'execució penitenciària no sempre prestin una atenció suficient a les seves necessitats i circumstàncies específiques. Històricament, el marc jurídic i el sistema penitenciari s'han anat definint i desenvolupant tenint en compte una població majoritàriament masculina. Avui dia, malgrat els esforços per part d'algunes autoritats competents per pal·liar els desequilibris en aquest àmbit, la manca de perspectiva de gènere pot generar discriminació, desigualtat i patiments afegits a la població femenina reclusa en comparació amb la masculina.

Es tracta d'una situació que, lluny de ser pròpia de Catalunya, es repeteix arreu. En l'àmbit internacional s'ha avançat força en la reflexió i en l'adopció d'estàndards de drets humans que tenen en compte les particularitats de les dones que han entrat en contacte amb el sistema de justícia penal. Els més significatius són les Regles de les Nacions Unides per al tractament de les recluses i mesures no privatives de llibertat per a les dones delinqüents, conegudes com les Regles de Bangkok, aprovades per l'Assemblea General de les Nacions Unides el desembre de 2010. Aquestes normes complementen altres regles i principis de drets humans de les Nacions Unides relacionats amb el tractament de persones privades de llibertat: les Regles mínimes per al tractament dels reclusos (Regles Nelson Mandela), el Conjunt de principis per a la protecció de totes les persones sotmeses a qualsevol forma de detenció o presó i els Principis bàsics per al tractament dels reclusos. També, a escala europea, cal esmentar les Regles penitenciàries definides pel Consell d'Europa (Recomanació d'11 de gener de 2006), que dedica alguns articles molt concrets als

drets de les dones en el context penitenciari.

Tot i no ser jurídicament vinculants, les Regles de Bangkok "s'inspiren en els principis continguts en diversos tractats i declaracions de les Nacions Unides, i, per aquest motiu, són compatibles amb les disposicions del dret internacional en vigor" (Observacions preliminars, pàr. 4). Haurien de ser, per tant, el referent mínim que s'hauria d'aplicar a Catalunya allà on la normativa interna no és prou explícita o no ofereix prou garanties específiques per garantir la dignitat i la integritat física i mental de les dones recluses.

El 28 de juny d'enguany, amb motiu del Dia Internacional de Suport a les Víctimes de la Tortura, l'MCPT va organitzar una jornada de debat per donar a conèixer amb més profunditat aquestes regles. Al llarg de les diferents intervencions, es van identificar les principals mancances en l'ordenament jurídic o en la pràctica que no van en la línia dels estàndards internacionals més recentment adoptats i que poden reforçar la situació de vulnerabilitat de les dones privades de llibertat o, fins i tot, afavorir pràctiques abusives.

D'altra banda, al llarg de les seves visites a centres penitenciaris i en les deliberacions amb el Consell Assessor, l'MCPT ha identificat un seguit de situacions en què les recluses, pel fet de ser dones, pateixen discriminacions o es troben en una situació d'una vulnerabilitat especial. A continuació, s'esmenten algunes d'aquestes circumstàncies, es posen en relació amb els estàndards internacionals i es proposen mesures per oferir millors garanties per a la dignitat de les dones privades de llibertat.

Ingrés al sistema de justícia penal

Els darrers anys Catalunya havia arribat a tenir una taxa penitenciària molt elevada. Aquesta taxa de població encarcerada ha començat a baixar a causa, principalment, de l'expulsió automàtica d'estrangers condemnats. En el cas de les dones, la taxa d'encarcerament sembla que s'ha mantingut més o menys estable, al voltant del 7% del total de la població penitenciària.

Estadísticament, la conducta delictiva de les dones, i per tant els motius del seu empresonament, és diferent a la dels homes. A Catalunya, la gran majoria de dones empresonades compleixen penes per tràfic de drogues; penes que, comparades amb les que s'imposen per altres tipus de delictes de gravetat similar, són més llargues.

Les circumstàncies vitals de les dones empresonades també solen diferir bastant de les dels homes. Per exemple, una proporció molt important de dones recluses continuen assumint una gran part de les responsabilitats familiars, fins i tot des de la presó. Aquest fet, quan no és degudament considerat en les polítiques i els programes penitenciaris, pot comportar un patiment afegit per a les dones. Sobre aquesta qüestió, la Regla 2 de les Regles de Bangkok estableix que, abans d'ingressar a la presó, les dones han de poder adoptar les disposicions necessàries respecte als infants que tinguin a càrrec, independentment de la seva edat, i fins i tot s'hauria de possibilitar la suspensió temporal de la pena en funció de l'interès superior dels infants. L'article 17 del Reglament penitenciar, que seria l'equivalent en la legislació espanyola, és més restrictiu, i només estableix que "la direcció de l'establiment ha d'admetre els fills menors de tres anys que acompanyen les mares en el moment de l'ingrés".

D'altra banda, els efectes de la reclusió poden ser encara més nocius per a les dones que han viscut algun tipus de violència de gènere abans d'ingressar a la presó, especialment quan aquest fet vital no és tingut en consideració. Segons un estudi de la Fundació SURT (*Violència contra mujeres. Análisis en la población penitenciaria femenina, 2005*), un 88,4% de les dones preses a Catalunya ha sofert algun tipus de violència de gènere al llarg de la seva vida. Quasi el 70% ha sofert violència sexual. En el 40% dels casos, les agressions sexuals han estat sistemàtiques, és a dir, abusos sexuals continuats en la infància; violacions, en la majoria de casos, per part d'alguna parella, i agressions sexuals continuades per persones del seu entorn. En un 25% dels casos, aquestes agressions van tenir lloc quan eren menors d'edat.

Les Regles de Bangkok indiquen que en el moment d'ingressar a la presó cal fer un reconeixement mèdic a la dona, que haurà de determinar, entre d'altres, les seves necessitats d'atenció de salut mental, el seu historial de salut reproductiva, possibles problemes de toxicomania i indicis d'abús sexual o altres formes de violència que hagi sofert abans d'ingressar a la presó. D'altra banda, les autoritats penitenciàries s'hauran d'esforçar per proporcionar-li accés immediat a suport psicològic o orientació especialitzats. Les Regles de Bangkok concreten que cal procurar establir "serveis apropiats per a les recluses amb necessitats de suport psicològic, especialment per a les que han estat víctimes de maltractament físic, psicològic o sexual".

Condicions de reclusió: llocs de reclusió, classificació i individualització

La regla 4 de les Regles de Bangkok estableix que "en la mesura que sigui possible, les recluses les han d'enviar a centres propers a casa seva o als seus centres de rehabilitació social, tenint presents les seves responsabilitats de cura d'altres persones, i també les seves preferències i la disponibilitat de programes i serveis apropiats". Actualment, a Catalunya és difícil complir aquests criteris de proximitat i d'idoneïtat del centre de reclusió segons els seus serveis. Precisament perquè el pes de les dones dins la població penitenciària és tan baix solen ser internades en mòduls annexos a macroinstal·lacions masculines i amb una considerable dispersió geogràfica.

A Catalunya hi ha cinc centres penitenciaris amb dones internes: CP Puig de les Basses (Figueres), CP Mas d'Enric (Tarragona), CP Brians 1 (St. Esteve Sesrovires), CP Dones de Barcelona (conegut com a Wad-Ras) i CP Ponent (Lleida). D'aquests, els que atenen un nombre més alt de població penitenciària són Wad-Ras i Brians. Després hi ha els nous centres de Puig de les Basses i Mas d'Enric, que tenen departaments de dones que a hores d'ara tenen una ocupació de 34 i 18 dones, respectivament. Per la seva banda, el mòdul de dones del CP Ponent té una ocupació de 24 dones. Només Wad-Ras és un centre exclusivament per a dones preses, incloses mares. S'infereix, per tant,

que la major part de departaments de dones s'ubiquen en centres fets i pensats per allotjar-hi homes, i per aquest motiu no s'adapten a les necessitats i especificitats que puguin tenir o presentar les dones.

Pels mateixos motius també és difícil que a Catalunya es compleixin les Regles 40 i 41 sobre classificació i individualització de les dones. Com que en xifres absolutes són poques, les dones preses acostumen a estar recloses totes juntes.

L'MCPT ha visitat tots els centres o departaments de dones existents a Catalunya en diverses ocasions, llevat de Mas d'Enric i Puig de les Basses, que només s'han visitat un cop a causa de la seva recent posada en funcionament.

Les visites han tingut com a objecte genèric examinar les condicions generals en les quals es troben les dones encarcerades, i també la manera en què es garanteixen els seus drets fonamentals. En aquest context, les vistes realitzades han abordat una sèrie d'objectius específics, com ara l'examen de la ubicació i l'estructura de les dependències, el règim de vida de les dones privades de llibertat, l'estatut jurídic de cada modalitat de privació de llibertat, i també l'accés a l'atenció mèdica, psicològica i social.

Pel que fa a la ubicació del lloc, es constata que l'obertura dels nous centres penitenciaris Mas d'Enric i Puig de les Basses permetrà pal·liar el problema de massificació i manca de places existent a la zona de Tarragona i Girona. Tanmateix, en el cas de Barcelona, l'MCPT ha constatat que Wad-Ras continua tenint el mateix problema de massificació i de sobreocupació que en anys anteriors, i un problema important i endèmic d'infraestructura, manca d'espai i condicionament de les instal·lacions. Per contra, el nivell d'ocupació i la implicació dels professionals en la vida diària de les internes és molt positiu i això es tradueix en el fet que les internes, malgrat que és un centre concebut per a preses preventives, no vulguin ser traslladades a cap altre centre.

En el cas de Brians 1, l'MCPT també ha constatat, i així se'n desprèn de les entrevistes amb l'equip directiu i les

internes, que el fet que només hi hagi dos mòduls de residència limita les possibilitats de classificació en comparació amb les dels homes presos. Així mateix, les incompatibilitats entre internes també són més difícils de gestionar, la qual cosa es tradueix en un nivell de conflictivitat més alt. D'altra banda, el Departament de Dones de Brians té l'agreujant que rep les internes amb conductes més disruptives d'altres centres penitenciaris (inclosos Mas d'Enric i Puig de les Basses), la qual cosa també explica el nombre més alt d'incidents regimentals que s'hi registren.

D'acord amb les Regles de Bangkok, les dones preses han de tenir accés a un programa d'activitats ampli i equilibrat en què es tinguin en compte les necessitats pròpies del seu gènere.

S'observa que a Catalunya, pel reduït nombre de dones empresonades i la seva dispersió geogràfica, entre d'altres, aquests tipus de programes són molt limitats en varietat i especialització. La gran majoria estan relacionats amb la formació professional. Una formació professional que, més que a la reinserció laboral i social, sembla enfocada a ocupar les dones preses en treballs típicament feminitzats. Així l'MCPT ha constatat que els tallers que s'oferien a les dones eren principalment de perruqueria, costura o bellesa ("Posa't guapa").

Reconeixement mèdics

Més amunt s'ha assenyalat que les Regles de Bangkok recomanen un reconeixement mèdic a l'ingrés a la presó molt exhaustiu per determinar les necessitats bàsiques d'atenció a la salut. Les Regles de Bangkok van més enllà i especifiquen que si una reclusa demana que la persona que l'exameni sigui una metgessa o una infermera, s'ha d'accedir a la seva petició en la mesura que sigui possible. Aquesta previsió coincideix amb el que estableix la Llei general de sanitat de 1986, i també la Carta de drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària de 2005, en el sentit del dret de la persona a escollir l'equip d'atenció primària, metge o metgessa de família, infermer o infermer de referència, etc. Malauradament, no hi ha cap instrucció o circular que reguli com

es poden exercir aquests drets en el context penitenciari de Catalunya.

Les Regles de Bangkok també especifiquen que, durant el reconeixement mèdic, només hi ha de ser present el personal mèdic, llevat que la interna sol·liciti la presència d'una funcionària o que el personal mèdic requereixi la presència de funcionaris per raons de seguretat. En qualsevol cas, els funcionaris han de ser de sexe femení i el reconeixement s'ha de fer de tal manera que quedi protegida la intimitat i la dignitat de la dona interna i es mantingui la confidencialitat del procediment.

D'acord amb el Reglament penitenciari, no hi pot haver cap funcionari present en una visita mèdica, atès que el contrari vulneraria el dret de la persona interna a la seva dignitat i intimitat (art. 4.2.b RP). A partir de les visites i les entrevistes de l'MCPT es constata que aquesta regla es respecta en visites mèdiques a mòduls o de l'atenció sanitària de caràcter ordinari al pavelló d'infermeria. En canvi, aquesta prohibició s'incompleix de manera rutinària en alguns centres quan l'atenció mèdica és conseqüència de contencions o aïllaments provisionals.

Dit això, i amb caràcter general, de les entrevistes realitzades amb les internes no se'n desprenen queixes dels serveis mèdics o de l'atenció mèdica rebuda. Al contrari, l'acostumen a valorar molt positivament.

En les visites als centres o departaments de dones s'ha constatat que les infermeries tenen unes instal·lacions equiparables a qualsevol instal·lació sanitària pública, estan dotades de l'equipament mèdic necessari i responen als requeriments mínims en aquest àmbit. A banda de l'atenció mèdica primària, hi ha la que reben per part dels especialistes dels centres hospitalaris de referència.

Amb caràcter més específic, les Regles de Bangkok es refereixen a altres mesures d'higiene i de salut sexual i reproductiva:

- Accés regular a l'aigua, especialment si tenen la regla o la menopausa, estan embarassades o tenen fills a la presó.
- Fàcil accés a compreses, lliures de càrrec i sense haver de passar vergonya per demanar-les. En aquest punt, diverses dones internes han fet arribar a l'MCPT la seva queixa per la disminució de la freqüència dels lots higiènics que es distribueixen als centres, i la

consegüent necessitat de recórrer als econòmats gestionats pel CIRE, amb preus per sobre de mercat, per accedir a productes d'higiene íntima.

- Accés a la salut preventiva (càncer cervical i de mama).
- Accés a programes de farmacodependències i programes de desintoxicació.
- Accés a serveis de tractament d'infeccions de transmissió sexual, incloent-hi proves voluntàries i tractament d'atenció VHI/SIDA i atenció anterior i posterior al part.
- Prohibició de la prova d'embaràs forçada i sota coacció.
- Prohibició d'esterilització forçada o sota coacció.

Abusos sexuals

L'MCPT no té constància de denúncies per abusos sexuals en l'àmbit penitenciari. Tampoc no es té constància que la detecció d'haver patit algun tipus de violència sexual previ es trobi inclosa dins dels protocols d'ingressos del centre. En general, es podria dir que els professionals disposen d'aquesta informació provinent de la mateixa persona interessada o bé perquè les seves conductes autolítiques o disruptives activin en algun moment el procés diagnòstic.

Un nombre considerable de dones entrevistades relaten haver patit algun tipus de violència de gènere abans d'ingressar a la presó per part d'alguna parella sentimental o d'algun membre proper de la família. Algunes d'elles relaten episodis llargs de maltractaments que acaben normalitzant en els discursos que fan sobre les seves històries de vida, incloent-hi abusos sexuals en la infància i maltractaments en la família. En aquest punt, per tant, les dades de l'estudi de la Fundació SURT de 2005 continuen plenament vigents.

L'MCPT ha estat informat pel Departament de Justícia que, per fer front a aquesta realitat, a banda de desenvolupar accions transversals en els programes de tractament generalista, en què es treballen qüestions d'apoderament de la figura de la dona davant de les relacions interpersonals, també ha implantat programes d'intervenció específica.

Segons el Departament de Justícia, durant els anys 2014 i 2015, la Fundació Vicki Bernadet ha desplegat un programa adreçat tant a dones que han viscut situacions de violència i es troben en situacions de vulnerabilitat com a dones que volen treballar conceptes de protecció i autoprotecció. L'any 2016 l'entitat Tamaia és l'encarregada de dur a terme aquesta acció, que ofereix la possibilitat a les dones maltractades de construir una nova vida sense violència després que hagin aconseguit incorporar la consciència de l'abús viscut.

Tanmateix, les internes entrevistades manifesten que no fan cap intervenció ni seguiment especialitzat per tractar aquesta problemàtica més enllà d'algun taller específic que hagin pogut rebre sobre aquest tema. Sobre aquesta qüestió, el Departament de Justícia ha informat que està prevista una intervenció per tractar aquesta problemàtica, que en cas que no es pugui finançar amb entitats externes, serà assumida pels mateixos professionals dels centres en el marc del projecte EVA (actuació grupal que tracta aquesta problemàtica).

Salut mental

Persones expertes adverteixen que sovint es converteixen en patologies mèdiques factors que tenen més a veure amb el sistema estructural. En aquest sentit, en l'àmbit penitenciari, s'observa una sobremedicalització i sobremedicació de la població femenina i un enfortiment dels estereotips de gènere referents a la salut.

En aquest context, cal recordar que les Regles de Bangkok disposen que s'han de facilitar a les dones preses les necessitats d'atenció de salut mental, a través de programes amplis d'atenció de salut i rehabilitació individualitzats que tinguin en consideració les qüestions de gènere i estiguin habilitats per al tractament dels traumes. Igualment, s'ha de sensibilitzar el personal penitenciari sobre possibles moments d'especial angoixa per a les dones perquè puguin reaccionar correctament davant la seva situació i donar-los el suport corresponent.

S'ha constatat que a les presons la prevalença de trastorns de la personalitat és molt alta i que la comorbiditat entre trastorn límit de la personalitat (TLP) i trastorn antisocial és freqüent. Les dones encarcerades que presenten trastorns de la personalitat acostumen a tenir més problemes d'adaptació a les normes de la institució i, en conseqüència, sovint les vulnereu. A més, les que tenen TLP també

presenten conductes d'autolesió no suïcides, amenaces suïcides i altres conductes violentes.

S'ha observat que no hi ha programes de tractament especialitzats en aquesta àrea a les presons i, per tant, aquesta situació fa que els problemes d'adaptació d'aquestes internes s'incrementin. En aquesta situació, els problemes s'identifiquen com a simples conductes regimentals i, per tant, la resposta també es dona des d'aquest vessant (contenció i sanció), la qual cosa provoca que no millori la situació ni la qualitat de vida d'aquestes dones, ans al contrari.

És destacable el recent estudi que s'ha elaborat sobre la incidència del TLP en dones encarcerades (Navarro et al., CEFJE, Barcelona, 2016) a Catalunya, que estableix quina és la incidència del TLP entre les dones empresonades a Catalunya. L'estudi, elaborat sota l'impuls de la direcció del CP Brians 1, conclou que la presència de dones amb TLP és elevada, i la seva prevalença se situa entre el 20 i el 30%. Les dades obtingudes destaquen: "a) la necessitat de valorar el diagnòstic de TLP en les internes, b) la conveniència d'implementar programes de tractament específics per a aquestes internes que millorin la clínica psiquiàtrica associada i la seva funcionalitat durant l'ingrés a presó".

Relacions socials i familiars

L'esperit que promouen les Regles de Bangkok és que cal facilitar les visites a les recluses "com a condició prèvia important per assegurar el seu benestar psicològic i la seva reinserció social". També la Llei orgànica penitenciària configura les comunicacions i visites dels interns com un dret, independentment de la seva situació processal o penitenciària i amb l'única excepció dels que es trobin amb una mesura d'incomunicació judicial. Les comunicacions i visites, com a dret de les persones internes, han de ser periòdiques, obertes des del punt de vista tipològic (família, amistats, professionals) i amb respecte a la intimitat. L'Administració penitenciària pot restringir-les per raons d'ordre, seguretat i interès del tractament, però mai com a sanció cap a la persona interna. En efecte, no hi ha cap sanció al Reglament penitenciari que prevegi la prohibició de visites. Les faltes greus (art. 109 RP) poden ser sancionades amb la limitació de les comunicacions orals durant el mínim temps previst reglamentàriament (20 minuts) i durant un mes com a màxim.

Pel que fa a les comunicacions especials, el fet d'estar sancionada no impedeix que la interna en pugui gaudir. És més, l'article 254.5 RP, sobre la manera de complir les sancions d'aïllament, assenyala que l'intern té dret a dues hores diàries de passeig en solitari i no pot rebre paquets o productes de l'economat, llevat dels autoritzats. De la interpretació d'aquest precepte, no se'n pot derivar que les comunicacions especials quedin limitades perquè seria una conclusió en contra del que marca la Llei.

Una qüestió a banda és que, tenint present l'alt nombre de dones preses que en el passat van ser víctimes de violència domèstica i del risc de tornar a patir violència en les trobades als vis-à-vis, cal consultar degudament a les dones preses sobre les persones, fins i tot els familiars, a les quals es permet visitar-les.

Un dels aspectes que més patiment afegit causa a la majoria de les dones preses és la manca de contacte amb els fills i la resta de la família. Com s'ha assenyalat, el fet d'haver-hi poques instal·lacions penitenciàries per a dones fa que sovint es trobin geogràficament allunyades del seu nucli familiar i social. Aquestes circumstàncies són especialment dures per a les famílies amb infants petits i una mare empresonada. L'ingrés a la presó i la dificultat del contacte trenquen molts lligams familiars.

El mateix article 45 del Reglament penitenciari estableix mesures que, d'entrada, dificulten molt el contacte de la dona presa amb els fills menors: "S'han de concedir, amb una sol·licitud prèvia de l'interessat, visites de convivència als interns amb el seu cònjuge o persona lligada per una relació semblant d'afectivitat i els fills que no superin els deu anys d'edat. Aquestes comunicacions, que són compatibles amb les previstes per l'article 42 i pels apartats 4 i 5 d'aquest article, han de tenir lloc en locals o recintes adequats i la durada màxima ha de ser de sis hores.

Les Regles de Bangkok assenyalen que cal "facilitar per tots els mitjans raonables el contacte de les recluses amb els seus familiars, inclosos els fills o els tutors i representants legals dels seus fills. Quan sigui possible, s'han d'adoptar mesures per reduir els problemes de les dones que estiguin recluses en institucions llunyanes de casa seva". Aquestes mesures compensatòries podrien ser ajudes de transport, un nombre superior de trucades, més durada de les visites, etc.

Dones embarassades o amb infants a càrrec

L'article 17.5 RP preveu que l'Administració penitenciària disposi d'una unitat de mares, que ha de tenir un local habilitat per a escola bressol i ha d'estar separat arquitectònicament de la resta dels departaments. L'Administració admet fills de fins a tres anys. El Decret 329/2006 (Reglament penitenciari de Catalunya) també preveu com a forma especial d'execució les unitats de mares (art. 4.3.a).

A Catalunya, aquesta unitat és la del Centre Penitenciari de Wad-Ras, que, si bé està ubicada al mateix centre penitenciari, està separada de la resta d'instal·lacions i serveis. És una unitat petita i l'accés és pràcticament directe des del carrer, la qual cosa és molt positiva per als infants.

En aquesta unitat és preferible parlar d'habitacions (12 en total) i no de cel·les, perquè, a diferència del que passa a la resta del centre, les habitacions no es tanquen a la nit. L'MCPT ha constatat que la dimensió d'aquestes habitacions és adequada perquè sigui ocupada per una mare amb els seus fills.

La unitat també disposa de la resta de serveis per poder fer-hi vida: dutxes, cuina, aula polivalent, l'estat global dels quals s'ha constatat que és correcte.

A la part de dalt de la unitat de mares hi ha un espai habilitat perquè funcioni com a llar d'infants (per a infants de tres a cinc mesos), amb elements de joc i entreteniment, pensat per als primers dies que l'infant s'està al centre. Després s'intenta que vagi a l'escola bressol, tot i que mentre no hi ha plaça, es queda en aquest espai durant l'estona que la mare comença a fer activitats.

De les entrevistes mantingudes amb les dones ingressades en aquesta unitat, se'n desprèn que la maternitat té un abordatge específic que tracta d'obtenir la màxima normalització de la vida dels menors que hi ha ingressats. Tanmateix, una queixa en què coincideixen totes les internes entrevistades de la unitat de mares és que el pediatre tan sols visita un dia per setmana i no hi ha pediatre de guàrdia.

D'altra banda, el personal del centre posa en relleu la bona relació i col·laboració amb l'escola bressol i la implicació de personal penitenciari en l'atenció i el tractament dels infants a càrrec de les persones preses. Amb

tot, fan èmfasi en la falta de criteris d'actuació i de coordinació dels equips d'atenció a la infància i adolescència (EAIA) amb els professionals del centre penitenciari o amb les mares que tenen fills tutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA).

La capacitat del personal penitenciari

Si bé les Regles de Bangkok no es pronuncien explícitament sobre la qüestió, es refereixen a les Regles mínimes per al tractament de reclusos, que estableixen que la vigilància de les recluses l'han d'exercir exclusivament "funcionàries".

En cas que, com passa a Catalunya, el personal de vigilància sigui masculí, cal tenir una cura especial que aquest no tingui accés a les àrees privades i d'intimitat de les dones internes (per exemple, els banys). Als centres visitats amb dones preses s'ha constatat que el personal és mixt i de les entrevistes se'n desprèn que la seva relació no depèn tant de si són homes o dones, sinó de l'actitud que aquests mostren envers elles.

El que sí que és important és que, siguin homes o dones, els funcionaris encarregats de vigilar les dones a les presons tinguin una capacitat relativa a les necessitats específiques de les recluses i els seus drets. El seu currículum de formació ha d'incloure qüestions de gènere i relatives als drets humans, amb un èmfasi especial en relació amb el VIH i l'estigmatització social i la discriminació que provoca. Igualment, és important capacitar el personal penitenciari per detectar necessitats d'atenció de salut mental i risc de lesions autoinfligides i suïcidi entre les preses i saber derivar-les a temps a especialistes.

Pel que ha pogut detectar l'MCPT, a Catalunya el personal penitenciari té la possibilitat d'assistir a cursos sobre la perspectiva de gènere i l'execució penal, però es tracta d'una formació que ofereix el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada només amb caràcter optatiu.

Programes de tractament per prevenir el consum de drogues

Ja s'ha assenyalat que la major part de dones internes en centres penitenciaris de Catalunya han estat condemnades o estan en situació preventiva per delictes relacionats amb el

tràfic d'estupefaents, dels quals moltes són consumidores. Els programes penitenciaris de tractament de drogodependències no són efectius quan no inclouen una perspectiva de gènere. En el cas dels programes adreçats a les dones recluses, cal que tinguin en compte els diferents factors que influeixen en l'inici del consum entre homes i dones, els diferents estigmes que pesen sobre dones i homes consumidors, les conseqüències sobre les dones en la seva condició de mares o pel fet de pertànyer a determinades minories ètniques, i la relació causal entre ser víctima de violència de gènere i el consum de drogues.

Les Regles de Bangkok es pronuncien sobre aquesta qüestió i indiquen que "els serveis penitenciaris de salut han de subministrar o facilitar programes de tractament especialitzat de l'ús indegut de drogues per a les dones, tenint en compte la seva possible victimització anterior, les necessitats especials de les dones embarassades i/o amb fills i la diversitat de les seves tradicions culturals".

Tots els centres penitenciaris visitats disposen de programes específics d'intervenció en toxicomanies. A tall d'exemple, en el cas de Wad-Ras, el programa està estructurat en dos, un de motivacional i un de reparació, que només es fa al centre, que consisteix que les internes prenguin consciència en la part del reconeixement del delicte i en el que suposa per a les víctimes, perquè moltes de les dones han fet d'intermediàries i no saben el que s'amaga darrere aquesta realitat.

Trasllats

Els trasllats de dones internes als jutjats o d'un centre penitenciari a un altre s'han de fer en vehicles dotats de càmeres de circuit tancat i amb supervisió. Les Regles de Bangkok recomanen que les persones responsables del trasllat siguin dones o que, com a mínim, hi hagi alguna dona entre el personal que fa el trasllat.

Una part de les queixes relatives a trasllats fan referència a la voluntat de les internes de voler romandre a l'únic centre penitenciari de dones que hi ha a Barcelona, Wad-Ras, concebut per a internes preventives. Una altra queixa recurrent és la llunyania del centre penitenciari per a les internes de la zona de Tarragona i Terres de l'Ebre, atès que el centre de compliment més proper era el CP Ponent. Tanmateix, aquest problema s'ha vist resolt arran l'obertura del nou Centre Penitenciari

Mas d'Enric, que disposa d'un departament de dones amb una capacitat de més de 60 places.

Dones en règim d'aïllament i altres tipus de segregacions disciplinàries

La reclusió en règim d'aïllament pot tenir efectes psicològics, i fins i tot fisiològics, sobre la persona reclosa. Per aquest motiu, es recomana que se'n faci un ús molt limitat i que, en el cas de persones amb malalties mentals, es prohibeixi.

En el cas de dones embarassades o dones que han donat a llum recentment, l'aïllament pot tenir efectes negatius sobre la seva salut. En el cas de les dones que estan embarassades o que són mares lactants, les mesures d'aïllament poden tenir efectes negatius sobre els seus fills. Per tant, i en consonància amb les Regles de Bangkok, s'ha d'evitar el règim d'aïllament en aquests casos. Al nostre país, les sancions d'aïllament, que són les més restrictives, no s'apliquen a internes gestants ni a les dones fins a sis mesos després de la terminació del seu embaràs, a les mares lactants ni a les que tinguin els fills amb elles (art. 254.3 RP).

També cal tenir en compte que en el cas de mares que tenen els fills fora de la presó el fet de estar aïllades i no poder tenir-hi contacte durant un període prolongat pot resultar un patiment afegit i pot repercutir negativament en el benestar dels infants. Cal examinar en quines circumstàncies i amb quina freqüència s'aplica aquest règim a aquesta categoria de dones.

En el cas de dones amb necessitats d'atenció per problemes de salut mental o amb antecedents d'autolesions o intents de suïcidi, el règim d'aïllament no s'hauria d'aplicar o, si més no, en casos molt excepcionals i justificats i amb unes garanties encara més estrictes.

En les visites als diferents centres de dones, l'MCPT sovint ha trobat els DERT o equivalents buits, sense cap dona sancionada. L'excepció és Brians I, per la raó que s'apuntava més amunt. A més, de l'anàlisi dels expedients de les dones sancionades, se'n desprèn que tenen expedients disciplinaris menys greus que els homes, però n'acumulen més, circumstància que probablement té relació amb el fet que un nombre important d'internes poden presentar un diagnòstic de TLP. A més, aquest grup de dones també presenta

freqüentment conductes d'autolesió i suïcides, a diferència dels homes, que presenten conductes disruptives però no relacionades amb problemes de salut mental.

Pràctica d'escorcolls

Segons les Regles de Bangkok, cal comprovar que els escorcolls a dones els practiqui únicament personal femení que hagi rebut la formació adequada sobre els mètodes apropiats d'escorcoll personal i d'acord amb uns procediments establerts. Quant als escorcolls corporals invasius, cal comprovar que només es facin en casos molt excepcionals previstos per la llei, després d'haver recorregut a tots els altres mitjans d'investigació disponibles.

A Catalunya, la Circular 1/2008, sobre escorcolls i aplicació de mitjans adequats, estableix de manera explícita que els escorcolls han de ser duts a terme personal del mateix sexe que la persona que s'ha d'escorcollar, en la màxima intimitat i de manera individual (punt. 1.2.2).

El personal mèdic no s'hauria d'implicar en els escorcolls de les persones privades, ja que són mesures que tenen a veure amb la seguretat i no amb la promoció i protecció de la salut. La confusió entre totes dues funcions pot generar desconfiança de la persona presa envers el personal sanitari. Tanmateix, també en casos excepcionals, i a petició de la persona a qui s'ha d'escorcollar, la participació de personal mèdic en els escorcolls corporals invasius podria estar justificada. En aquestes situacions, és preferible que sigui personal mèdic especialista que no formi part de l'equip mèdic de la presó el que hi participi i, en qualsevol cas, cal explicar clarament a la persona escorcollada que no aplicaran les condicions normals de secret mèdic i que els resultats de l'escorcoll seran comunicats a les autoritats pertinents.

Cal comprovar si tots els escorcolls sense roba i els escorcolls corporals invasius han estat registrats juntament amb els motius, els resultats i l'autorització pertinent. Aquests escorcolls han d'estar autoritzats pel cap de servei i es fan en alguna dependència separada de la resta d'internes preses. L'MCPT ha pogut constatar que són espais habilitats per fer-los, sense càmera d'enregistrament, en què se subministra una bata a la interna. De la pràctica i dels motius de l'escorcoll, se'n deixa constància escrita en l'expedient de la interna, i també es comunica al director del centre. La

comunicació al jutge de vigilància penitenciària també es fa als efectes que en tingui coneixement.

No és habitual que les internes formulin queixes per la forma en què es produeixen aquests escorcolls, però sí per la seva freqüència o, pel que fa als escorcolls de les seves pertinences, quan es fan a la seva cel·la sense que elles hi siguin presents. En suma, quan hi ha la percepció d'un recurs abusiu o arbitrari a l'escorcoll personal o de cel·la.

En qualsevol cas, d'acord amb les Regles de Bangkok, cal donar preferència a mètodes d'inspecció alternatius, com ara l'escaneig, per evitar escorcolls que poden resultar humiliants o poden tenir conseqüències psicològiques amb repercussió negativa sobre la salut de les persones.

Ús de sistemes d'immobilització

D'acord amb les Regles mínimes per al tractament dels reclusos, l'ús de mitjans de contenció corporal en persones recloses ha de ser fortament restringit i sotmès a una sèrie de garanties.

Les Regles de Bangkok prohibeixen explícitament l'ús de mitjans de coerció en dones a les quals s'està fent una visita mèdica, que estan a punt de donar a llum o que han donat a llum recentment.

En algunes entrevistes dutes a termes per l'MCPT (Brians i Ponent), les internes s'han queixat que les immobilitzacions es perllonguen més enllà del temps estrictament necessari i que no les deslliguen per anar al lavabo, sinó que els posen un orinal pla o similar.

L'MCPT ha constatat que les contencions es practiquen de manera diferent segons tinguin lloc a les infermeries o als departaments especials. En concret, als departaments especials la posició de la contenció és de decúbit ventral, mentre que a les infermeries del centre és de decúbit supí, que és la praxi habitual als hospitals. També s'ha observat que no hi ha un pla de formació continuada en els procediments sobre l'aplicació de mesures de contenció per part dels funcionaris que apliquen aquest tipus de mesura.

Conclusions i recomanacions

La Llei 17/2015, sobre igualtat efectiva d'homes i dones, encomana els poders públics a

“garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes” (art. 41.2) i la política penitenciària no en pot ser una excepció. Des d'aquesta perspectiva, de l'anàlisi elaborada en les pàgines precedents, se'n poden extreure algunes conclusions i recomanacions.

1. Amb caràcter general, cal incorporar la perspectiva de gènere a la política penitenciària de Catalunya i a la feina dels òrgans directius dels centres penitenciaris. Això s'ha de traduir en la recollida de dades estadístiques específiques sobre el nombre, el context social, la situació penitenciària, etc. de les dones a la presó, l'adopció d'un llenguatge jurídic i administratiu adequat en perspectiva de gènere, etc.

2. Abans d'ingressar a la presó, les dones han de poder adoptar les disposicions necessàries respecte als infants que tinguin a càrrec, independentment de la seva edat, d'acord amb l'apartat 2 de l'article 1 de la Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció de la infància i l'adolescència.

3. En el moment d'ingressar a la presó, el reconeixement mèdic que en tot cas es fa a les internes hauria de detectar, entre d'altres, les seves necessitats d'atenció de salut mental, el seu historial de salut reproductiva, possibles problemes de toxicomania i indicis d'abús sexual o altres formes de violència que hagi sofert la dona reclosa abans d'ingressar a presó. Aquesta informació ha de ser instrumental per establir els programes, tractaments i assistència més adequats per a la dona privada de llibertat, especialment per a les que han estat víctimes de maltractament físic, psicològic o sexual.

4. L'escàs nombre de dones privades de llibertat en el sistema penitenciar de Catalunya (dada positiva en si mateixa) genera un dilema difícil de resoldre entre els desitjables objectius de proximitat i tractament. Tres dels centres amb dones a Catalunya (Ponent, Puig de les Basses i Mas d'Enric) han aproximat algunes dones als seus referents geogràfics, però l'escassa massa crítica dels petits mòduls de dones d'aquests centres provoca que els programes i els tractaments siguin massa uniformitzats. Aquesta dificultat no ha de ser un impediment per dur a terme els programes de tractament que siguin necessaris, tot

incorporant-hi la perspectiva de gènere i evitant els que perpetuïn rols subordinats. Així mateix, cal promoure la implantació de programes específics per a col·lectius de dones segons les seves necessitats (internes joves, dones grans, dones amb discapacitat, dones que pertanyen a minories, etc.).

5. S'ha observat que no hi ha programes de tractament especialitzats en salut mental a les presons i que alguns problemes d'adaptació s'aborden exclusivament des d'un vessant regimental. De l'anàlisi dels expedients de les dones sancionades, se'n desprèn que tenen expedients disciplinaris menys greus que els homes, però n'acumulen més, circumstància que probablement té relació amb el fet que un nombre important d'internes poden presentar un diagnòstic de TLP. Cal introduir programes de mediació que minimitzin els conflictes entre companyes, i entre internes i personal funcionari, i reduir en la mesura que sigui possible el recurs al règim tancat i a mitjans coercitius.

6. Cal facilitar per tots els mitjans raonables el contacte de les recluses amb els seus familiars, sobretot els seus fills. Atesa la distància que hi pot haver entre els centres penitenciaris amb dones i el domicili dels familiars, calen mesures compensatòries addicionals, com ara ajuts de

transport, un nombre superior de trucades, visites de més durada, etc.

7. Cal revisar a la baixa els preus de les botigues CIRE perquè siguin adequats a les capacitats econòmiques dels interns i preveure incloure en els lots higiènics els productes d'higiene íntima de primera necessitat per a les dones i que tenen una demanda més alta.

8. Cal incorporar en els programes de formació d'accés i de formació continuada un mòdul sobre igualtat de gènere, amb referència específica a les Regles de Bangkok i altres estàndards internacionals rellevants. En particular, els funcionaris encarregats de vigilar les dones a les presons han de rebre necessàriament formació relativa a les necessitats específiques de les recluses i els seus drets. Cal fomentar que tots els funcionaris encarregats de mòduls o presons de dones tinguin aquesta capacitat, que actualment només és optativa.

9. Pel que fa als escorcolls corporals, sempre que sigui possible, cal donar preferència a mètodes d'inspecció alternatius, com ara l'escaneig, per evitar escorcolls que poden resultar humiliants o poden tenir conseqüències psicològiques amb repercussió negativa sobre la salut de les dones privades de llibertat.

III. L'APLICACIÓ DEL RÈGIM D'AÏLLAMENT A LES PRESONS CATALANES

III. L'APLICACIÓ DEL RÈGIM D'AÏLLAMENT A LES PRESONS CATALANES

L'MCPT ha insistit en la necessitat de restringir el recurs al primer grau i, en tot cas, suavitzar el rigor de les condicions de compliment, amb l'augment de les hores dedicades al tractament individual de les persones internes en primer grau. A més, enguany la qüestió de l'ús del règim d'aïllament ha estat objecte d'una recerca per part de la Coordinadora Catalana per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura (L'aïllament penitenciari a Catalunya des d'una mirada de defensa dels drets humans, 20 d'abril de 2016), i també de diverses preguntes i mocions en seu parlamentària.

Tanmateix, atès que es constata que la classificació en primer grau de tractament és plenament vigent als centres penitenciaris, l'MCPT ha volgut analitzar si l'aplicació d'aquest règim de vida, tal com es fa en el sistema penitenciari de Catalunya, vulnera el dret a la rehabilitació i a la reinserció social, i restringeix altres drets fonamentals.

La classificació en primer grau de tractament penitenciari

La classificació penitenciària es defineix com el conjunt d'actuacions que duu a terme l'Administració penitenciària per emetre una resolució de grau de tractament a un intern, alhora que determina l'establiment penitenciari per al compliment de la seva condemna.

La classificació en primer grau és la més sensible per la restricció dels drets que comporta, en comparació amb les altres classificacions (ordinària, medi obert, llibertat condicional), en què es pot accedir a llocs de treball, celebracions generals dins el centre (dia del llibre), activitats de tipus cultural, etc.

L'article 72.1 de la Llei orgànica general penitenciària (LOGP) estableix que les penes de privació de llibertat s'executen segons el sistema d'individualització científica, separades en grau, el darrer del qual és la

llibertat condicional. L'apartat segon del mateix precepte assenyalava que els classificats en primer grau han de ser destinats a establiments de règim tancat, d'acord amb la l'article 10.1 de la mateixa Llei.

Aquest precepte disposa que hi ha establiments de compliment de règim tancat o departaments especials per als penats qualificats de perillositat extrema o per a casos d'inadaptació als règims ordinari i obert, apreciats per causes objectives en resolució motivada, llevat que l'estudi de la personalitat del subjecte denoti la presència d'anomalies o deficiències que hagin de determinar la seva destinació al centre especial corresponent.

D'altra banda, l'article 63 LOGP estableix que per a la individualització del tractament, després de l'observació adequada de cada penat, s'ha de realitzar la seva classificació, i se l'ha de destinar a l'establiment el règim del qual sigui més adequat al tractament que se li hagi assenyalat, i, si s'escau, al grup o secció més idoni dins d'aquell. La classificació ha de prendre en compte no solament la personalitat i l'historial individual, familiar, social i delictiu de l'intern, sinó també la durada de la pena i mesures penals si s'escau, el medi a què probablement retornarà i els recursos, facilitats i dificultats existents en cada cas i moment per al bon èxit del tractament.

L'article 65.3 LOGP assenyalava que la regressió de grau és procedent quan s'apreciï en l'intern, en relació amb el tractament, una evolució desfavorable de la seva personalitat. Ara bé, la classificació en primer grau i el règim tancat es relacionen amb l'ordre, el règim i la seguretat als centres, extrem que s'allunya de la individualització científica i, en definitiva, del tractament. La LOGP pretén establir un instrument adequat perquè l'Administració penitenciària pugui fer front a la seva obligació de vetllar per la vida, la integritat i la salut dels interns (art. 3.3 LOGP), i dissenya un espai regimental d'un control més alt on ubicar els interns que atempten contra béns jurídics protegits; espai on també ha de tenir lloc la intervenció de tractament que se'ls hagi assenyalat.

L'aplicació del règim tancat. Les modalitats de vida dels articles 93 i 94 del Reglament penitenciari

L'article 10 de la LOGP estableix que el règim tancat s'aplica als penats que, bé per perillositat extrema bé per inadaptació als règims ordinari i obert, siguin classificats en primer grau.

Dins del règim tancat, el Reglament penitenciari (RP) estableix dues modalitats en el sistema de vida, segons si els interns són destinats a centres o mòduls tancats (art. 94 RP) o a departaments especials (art. 93 RP). Val a dir que a la major part de centres penitenciaris de Catalunya no hi ha cap distinció entre ambdós tipus d'espais.

Per als interns classificats en primer grau s'estableix un termini màxim de revisió de la classificació de sis mesos, d'acord amb l'article 105.1 RP.

Modalitats de vida

Actualment, el Reglament penitenciari reconeix l'existència de dues modalitats de vida, pel que fa a la ubicació i la destinació de l'intern. Quan es revisa la modalitat de vida, de conformitat amb l'article 92.3 RP, en realitat s'està analitzant la conveniència, o no, que l'intern romanguí en un departament especial o en un centre o mòdul tancat.

A) L'article 93 RP fa referència a la modalitat de vida als departaments especials. Aquesta modalitat s'aplica a interns amb comportaments extremadament perillosos que, a més, hagin participat en alteracions regimentals greus. El règim de vida s'ha d'ajustar a les normes següents:

1. Els interns han de gaudir, com a mínim, de tres hores diàries de sortida al pati. Aquest nombre es pot ampliar fins a tres hores més per a la realització d'activitats programades.
2. Pràctica d'escorcoll en cel·la i personal diàriament.
3. Al pati no poden romandre més de dos interns junts.
4. Programació de visites mèdiques.

La primera de les normes enunciades estableix un mínim de tres hores i una possibilitat d'ampliació per fer activitats. Per tant, sempre és possible ampliar aquest nombre, amb independència de la funció que s'assigni a les hores de més.

Adicionalment, la Circular 5/2001 determina que la intervenció de tractament s'ha de centrar en dues hores/setmana de psicòleg, dues hores/setmana de l'educador i una hora/setmana dedicada al mestre. En les visites que ha fet l'MCPT, els interns classificats en primer grau es queixen reiteradament de la manca de tractament i d'assistència per part dels professionals de tractament.

També, s'indica que la revisió de la modalitat de vida és de tres mesos, com a màxim, moment en què s'ha d'estudiar la conveniència de mantenir aquesta modalitat de vida o de fer una reassignació a la modalitat de l'article 94 RP.

B) L'article 94 RP és la modalitat de vida prevista en mòduls o centres tancats. La modalitat prevista en aquest precepte s'aplica als interns amb una inadaptació manifesta a les normes del règim comú i ordinari o de règim obert. Les normes s'han d'ajustar als paràmetres següents:

1. Els interns han de gaudir, com a mínim, de quatre hores diàries de vida en comú. Aquest horari es pot augmentar fins a tres hores més per a la realització d'activitats prèviament programades.
2. El nombre d'interns que poden fer activitat conjunta és d'un mínim de cinc.

L'aplicació de l'article 94 RP s'organitza a partir d'un sistema progressiu, amb un període inicial de quinze dies d'avaluació seguit de dues fases d'execució, tal com disposa la Circular 5/2001.

L'estada mínima dels interns en la modalitat de l'article 94 RP és de tres mesos (període curt) o de sis mesos (període llarg), amb l'assistència dels professionals de tractament que han de dissenyar i supervisar les activitats programades.

Dades de les presons catalanes

En resposta a una pregunta parlamentària (BOPC 129, 13 de maig de 2016), el Govern va informar que entre l'1 de gener de 2010 i el

31 de desembre de 2015, 5.030 persones havien estat ubicades als departaments especials de règim tancat. Aproximadament un 6,5% eren dones, la qual cosa representa un 7% de la població penitenciària a Catalunya. Tampoc no hi ha un biaix significatiu pel que fa a la nacionalitat dels interns ubicats a un departament especial durant aquest període.

L'MCPT ha analitzat les dades corresponents als mesos de març, abril i maig de 2016 i ha arribat a les conclusions següents:

- El percentatge d'interns classificats en primer grau de tractament penitenciari i article 10.2 LOGP es manté constant, entre l'1,8% i el 2% del total de la població reclusa.
- Dels interns classificats en primer grau, la gran majoria (un 80%, aproximadament) està sota la modalitat de vida de l'article 94 RP.
- L'aplicació del règim de primer grau es produeix principalment en interns homes.
- En tot el període examinat el Centre Penitenciari Dones de Barcelona no ha tingut cap interna classificada en primer grau.
- Els centres penitenciaris de Joves, Quatre Camins i Mas d'Enric no han aplicat l'article 93 RP als interns classificats en primer grau en tot el període analitzat.
- Als centres penitenciaris on hi ha interns i internes ingressats en primer grau no hi ha dades desagregades per sexe, pel que fa a les modalitats de vida dels articles 93 i 94 RP.
- Aquesta institució no disposa de dades sobre la durada dels primers graus més enllà dels sis mesos, tot i que de les visites efectuades en el marc de l'MCPT es constata que no és un fenomen menor, és a dir, que els interns compleixen el primer grau en períodes més llargs.

Conclusions i recomanacions

La modalitat de primer grau és un règim especialment dur que pot afectar la integritat física i psíquica de les persones. En alguns casos, en particular quan aquests

interns passen gran part de la seva condemna en aquest règim de vida tan restrictiu, aquest règim pot generar, a llarg termini, danys profunds de caràcter irreversible (desidentificació i despersonalització), la qual cosa dificulta la posterior rehabilitació i reinserció social de l'intern en la societat. A aquesta complexitat, s'hi afegeixen les actituds desconfiades i de recel dels interns envers els funcionaris i la direcció del centre per la percepció que tenen de ser els grans abandonats del sistema penitenciari. És en aquest context que es formulen les recomanacions següents:

1. Cal reduir el clima de tensió i d'hostilitat connatural a la mateixa privació de llibertat i, en particular, al règim de vida tancat. Això implica implantar models de tractament basats en la mediació, la reparació i la conciliació, dels quals s'han contrastat àmpliament els efectes positius a l'hora de reduir els conflictes i la violència dins de la presó.
2. La resolució administrativa per la qual es classifica un intern en primer grau de tractament penitenciari ha de ser realment motivada, tal com exigeix l'article 10 LOGP.

Atesa la reducció de drets fonamentals derivada de l'aplicació del règim tancat, la seva excepcionalitat i les potencials conseqüències negatives de tipus psicològic que pot comportar, l'Administració n'hauria de fonamentar de manera molt rigorosa l'aplicació. No n'hi ha prou amb referències genèriques a la perillositat extrema o inadaptació, sinó que cal acompanyar aquest diagnòstic amb dades precises que fonamentin l'adopció de la mesura.

3. Cal adaptar la classificació a les modificacions que es produeixin en la personalitat i la conducta de l'intern, de conformitat amb l'article 65.f) LOGP, quan determina el caràcter dinàmic del tractament.

Els articles 64.4 LOGP i 105.1 RP disposen, de manera general, un termini màxim de sis mesos per revisar la classificació. No obstant això, tenint en compte la restricció de drets associada al règim tancat i les conseqüències negatives que pot comportar per a la salut de l'intern, la revisió de l'acord de classificació s'hauria de produir en un termini menor, com a màxim de tres mesos.

Per aquest motiu, cal proveir els centres dels mitjans necessaris, tant humans com materials, perquè puguin fer una valoració objectiva de totes les circumstàncies que afecten l'intern, de manera que es dugui a terme una classificació del grau de classificació en un termini de tres mesos, amb prou garanties per proposar-ne bé la progressió bé el manteniment en primer grau.

4. Cal modificar la Circular 5/2001, en el sentit d'adaptar-la a la necessitat de revisar la

classificació en un termini màxim de tres mesos.

Ni la LOGP ni el Reglament penitenciari determinen l'existència d'un període mínim específic per revisar la classificació en primer grau. En aquest sentit, i atès el caràcter excepcional de la classificació en primer grau, un cop desapareixen les causes que n'han comportat l'aplicació (perillositat extrema o inadaptació), l'intern ha de ser classificat en règim ordinari.

IV. ÀMBIT INSTITUCIONAL

IV. ÀMBIT INSTITUCIONAL

Composició de l'Equip de Treball i del Consell Assessor

El 3 de febrer d'enguany, el Parlament de Catalunya va aprovar per unanimitat el nomenament de cinc nous membres del Consell Assessor del Mecanisme, que ocuparien les places que havien quedat vacants l'any anterior. Les persones nomenades són: Ignasi Puig Ventalló, a proposta dels col·legis professionals d'advocats; Núria Cuxart i Ainaud i Rosa M. Servent Pedescol, a proposta dels col·legis professionals de l'àmbit de la salut; Noemí Pereda Beltran, a proposta de centres universitaris de recerca en matèria de drets humans; i David Bondia Garcia, com a professional amb experiència en l'àmbit de la prevenció de la tortura i en el treball amb persones privades de llibertat. Els nous membres del Consell Assessor s'han incorporat a les reunions del Consell a partir de la sessió de 15 de març.

L'Equip de Treball del Mecanisme no ha tingut cap canvi al llarg de 2016 i continua integrat pel síndic, o persona en qui delegui, José Maria Mena, Eva Labarta, Olga Casado i Mar Torrecillas. Han deixat de prestar tasques de suport extern, per motius personals i professionals, els doctors Francesc Ferrer i Esperanza Gómez, a qui el Mecanisme agraeix els serveis prestats.

Relacions institucionals

Al llarg de l'any hi ha hagut diverses reunions institucionals tendents a promoure accions de divulgació del Protocol d'Istanbul, com a seguiment de les recomanacions emeses pel Mecanisme l'any 2015.

■ Els dies 20 de gener i 1 de març, l'adjunt general, Olga Casado i Mar Torrecillas es van reunir amb Elisabeth Turu, directora del programa de salut penitenciària de l'Institut Català de la Salut, i Rafael Guerrero, director assistencial del programa, per preparar les sessions formatives al personal sanitari dels centres penitenciaris sobre el Protocol d'Istanbul.

■ El dia 2 de febrer, el síndic, l'adjunt i Mar Torrecillas es van reunir amb Abel Pié i Ignasi Puig, en nom del Consell de l'Advocacia Catalana (CICAC), per tractar afers d'interès comú del Mecanisme i l'advocacia catalana, com ara la formació en l'àmbit del Protocol d'Istanbul i la correcta aplicació de l'article 520 LeCrim en matèria d'assistència a les persones detingudes.

■ El dia 30 de juny, l'adjunt general i Mar Torrecillas es van reunir amb Teresa Sánchez Cancio, de la Subdirecció General d'Ordenació i Desenvolupament Professional del Departament de Salut, per preparar la formació al personal sanitari del sistema de salut pública de Catalunya sobre el Protocol d'Istanbul.

També com a seguiment de les conclusions i recomanacions de l'informe de l'MCPT de l'any anterior, s'han mantingut diverses reunions amb responsables dels departaments d'Interior i de Justícia. En concret, hi ha hagut dues reunions amb el director general de Serveis Penitenciaris, Amand Calderó, i el cap de l'Oficina de Relacions Institucionals del Departament de Justícia, Oriol Sagrera, els dies 6 de maig i 20 de setembre; una reunió amb la directora general de Justícia Juvenil, Pilar Heras, el 20 de maig, i una reunió amb el director general de la policia, Albert Batlle, i el comissari en cap, Josep Lluís Trapero, el dia 3 de maig.

L'adjunt i Mar Torrecillas s'han reunit amb les professores Cristina Fernández i Gema Nicolás, de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans (OSPDH) de la Universitat de Barcelona, que van presentar-los els resultats del projecte europeu "Millorar les condicions d'empresonament enfortint el monitoratge de les malalties infeccioses".

Pel que fa a la relació amb altres administracions, cal assenyalar que en dues ocasions, personal del Síndic de Greuges ha participat en visites del Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura a Catalunya. En concret, els dies 26 i 27 d'abril de 2016, al Centre Penitenciari Mas d'Enric, i el 9 de juny de 2016, al Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona.

D'altra banda, el Síndic ha obert tres actuacions d'ofici al voltant del Centre

d'Internament d'Estrangers de Barcelona: el mes de juny, arran de l'anunci de reobertura del CIE; el mes d'octubre, com a conseqüència de la vaga de fam iniciada per un grup d'interns per protestar per les condicions en què es troben, i el mes de novembre, amb relació a l'internament d'una persona menor d'edat. També s'ha tramitat una queixa arran de la denúncia presentada per l'OSPDH sobre suposades irregularitats policials en la contenció del motí que va tenir lloc al CIE el dia 1 de novembre. Com en anys anteriors, les gestions per visitar el CIE en condicions homologables als paràmetres de supervisió internacionals han estat infructuoses.

En aquest sentit, el 21 de setembre l'Equip de Treball del Mecanisme va visitar la comissaria de la Policia Nacional a la Jonquera. L'adjunt va ser rebut pel cap de la comissaria, que, després de fer una consulta al seu superior, li va comunicar la impossibilitat d'accedir a l'àrea de custòdia per no haver anunciat la visita amb antelació. Malgrat tot, el cap de la comissaria va donar algunes explicacions sobre el volum de persones detingudes, l'estat de les cel·les i la col·laboració amb la resta de cossos policials de la zona (Mossos d'Esquadra, Policia Local, Guàrdia Civil). En tot cas, aquesta experiència, com la del CIE, referma el Mecanisme en la seva posició que, atès que el Síndic de Greuges exerceix funcions de prevenció de la tortura en el territori de Catalunya, fóra convenient que la Direcció General de la Policia autoritzés amb caràcter general les visites del Mecanisme a les comissaries del Cos de Policia Nacional a Catalunya, cosa que aniria acompanyada del necessari conveni amb la institució del Defensor del Poble.

Jornada de Commemoració del Dia Internacional de les Víctimes de la Tortura. Els drets de les dones en privació de llibertat

La Jornada va tenir lloc a la seu del Síndic de Greuges el dia 28 de juny de 2016. La presentació, a càrrec del síndic de greuges, es va centrar en el paper de la institució com a Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura, amb les visites que es fan als centres de privació de llibertat i la mirada

especial que enguany s'ha dedicat a la perspectiva de gènere.

A continuació, va intervenir la primera ponent, Noelia Igareda, professora de la UAB, amb una presentació sobre les Regles de Bangkok per al tractament de les dones recluses i la situació a Catalunya, i va destacar els elements d'aquestes regles on hi ha marge de millora per part de les presons catalanes.

A continuació, es va donar pas a una taula rodona moderada per Sabina Puig, membre del Consell Assessor de l'MCPT, i integrada per Teresa Pifarré, subdirectora del CP Dones de Barcelona; Cristina Fernández, de l'Observatori del Dret Penal i els Drets Humans de la UB; Olga Casado, de l'MCPT, i Isabel Hernández, coordinadora de la Unitat de les Mesures d'Internament en Centre de la Fundació IRES.

Com a cloenda de l'acte, l'adjunt general al Síndic va explicar el propòsit del Mecanisme de fer una anàlisi detallada de la situació de les dones en el sistema penitenciari català en l'informe anual d'enguany.

Formació

La principal activitat formativa desenvolupada pel Mecanisme ha estat la relativa al Protocol d'Istanbul, en l'àmbit de la salut penitenciària, tal com es descriu en l'apartat d'estat de compliment de resolucions d'aquest informe.

Així mateix, diversos membres de l'Equip de Treball han participat com a ponents o assistents en diferents activitats formatives al llarg de l'any.

El síndic ha participat en la jornada "El dret a la informació de la persona detinguda: perspectiva comparada", a l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, el dia 11 de novembre, amb una ponència sobre les conclusions del Mecanisme sobre l'aplicació de l'article 520 LeCrim.

L'adjunt ha participat com a ponent en la Jornada sobre el Tribunal Europeu de Drets Humans i Presó, organitzada per Irídia el 26 de febrer, i al Seminari sobre el Règim d'Aïllament al Sistema Penitenciari Català,

organitzat per la Coordinadora per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura, el 29 de juny. Ambdues sessions van tenir lloc al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

Eva Labarta ha participat, amb una ponència sobre les funcions i les activitats del Mecanisme, a les jornades convocades en ocasió del 15è aniversari de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets humans de la UB, el dia 10 de març, a la Facultat de Dret.

El 10 de juny va tenir lloc la presentació de l'instrument de monitoratge del VIH, l'HVC, la TB i la reducció de danys a les presons, una metodologia de diagnosi i prevenció basada en els drets humans, a la qual va assistir Mar Torrecillas. En el marc de la jornada, també va tenir lloc la presentació del projecte europeu "Millorar les condicions d'empresonament enfortint el monitoratge de les malalties infeccioses". Al seminari, organitzat per l'OSPDH, hi van participar

representants dels dos mecanismes de prevenció de la tortura, del Departament de Justícia, de Salut, de la universitat i la societat civil.

L'adjunt va assistir al seminari internacional sobre el paper dels ombudsmen com a institució nacional de drets humans, que va tenir lloc al Principat de Mònaco el dia 19 d'octubre.

Eva Labarta, Mar Torrecillas i l'adjunt al Síndic van assistir a la Jornada sobre Delictes d'Odi, organitzada per la Comissió de Justícia Penal Internacional de l'ICAB al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Continuada i Especialitzada (CEFJE), el dia 24 de maig.

Finalment, es preveu que l'adjunt i Olga Casado participin com a ponents a la Jornada sobre el Protocol d'Istanbul i els comunicats de lesions, organitzada per l'Institut Català de la Salut al CEFJE a principis de 2017.

V. VISITES REALITZADES L'ANY 2016

V. VISITES REALITZADES L'ANY 2016

1. METODOLOGIA	37
2. VISITES REALITZADES: OBSERVACIONS, RECOMANACIONS I RESPOSTES REBUDES	41
a. Centres penitenciaris	41
b. Comissaries de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra	63
c. Comissaries de la policia local o guàrdia urbana	80
d. Centres d'internament d'infants o adolescents	97
e. Centres de salut mental	116
f. Centres geriàtrics	119

1. Metodologia

Durant l'any 2016 s'han fet un total de 50 visites a diferents centres, d'acord amb la distribució següent:

- Comissaries de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra: 14
- Unitats penitenciàries del Cos de Guàrdia de Mossos d'Esquadra: 2
- Comissaries de policia local o guàrdia urbana: 15
- Comissaries de la Policia Nacional: 1
- Centres penitenciaris: 5 centres (6 visites)
- Centres d'internament d'infants i adolescents: 9
- Centres de salut mental: 1
- Centres geriàtrics: 2

Cal posar de manifest un any més que, des d'una perspectiva d'optimització de recursos, en la majoria de casos s'han aprofitat els desplaçaments de l'Equip per visitar més d'un equipament.

Les visites als diferents centres s'han desenvolupat amb normalitat i, com en anys anteriors, s'han fet sense avís previ i a qualsevol hora del dia.

Les visites han estat dirigides pel síndic o l'adjunt o adjunta en qui ha delegat. En particular, les relatives a centres de menors han estat presidides per l'adjunta d'infants, la qual, en alguns casos, també ha estat acompanyada per assessors de l'Àrea d'Infància del Síndic de Greuges.

Enguany s'ha seguit la metodologia iniciada l'any 2014, en el sentit d'elaborar i de trametre les conclusions i les recomanacions adreçades a les administracions competents després de cada visita. De la mateixa manera, s'ha inclòs l'apartat relatiu a les visites realitzades, en què es presenta una fitxa per a cadascun dels llocs, amb una breu descripció del centre, les observacions recollides i les recomanacions traslladades.

Pel que fa a les comissaries de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra, la majoria han estat visites de seguiment per comprovar el compliment de les recomanacions formulades en anys anteriors; recomanacions que en la seva major part han estat acceptades. És el cas de les comissaries de Badalona, les Corts, Granollers, Mataró, Sabadell, Sant Feliu de Llobregat, Tarragona, Terrassa, i Vilanova i la Geltrú (9 en total). En el cas de la comissaria de les Corts, la visita té la peculiaritat que s'ha fet a la nit i s'ha focalitzat en l'entrevista amb persones detingudes, atès que és una de les comissaries que més vegades s'ha visitat des de la perspectiva de supervisió de les instal·lacions.

També s'ha fet un esforç considerable per visitar les comissaries que faltaven d'arreu del territori català. Així, s'han visitat les comissaries de l'Ametlla de Mar, Amposta, Cambrils, Roses i la Jonquera. D'entre aquestes, la de la Jonquera és una comissaria de districte que no té àrea de custòdia, motiu pel qual quan s'hi practica una detenció la persona és traslladada directament a l'Àrea Bàsica Policial de Figueres. La de l'Ametlla de Mar és de recent construcció (2016) i el dia de la visita, el mes de juny, encara no era operativa.

Enguany s'ha volgut posar de manifest que les sales de ressenya i d'identificació de totes les comissaries visitades no tenen sistema de videovigilància, motiu pel qual se n'ha recomanat la instal·lació, atès que no s'han detectat raons que ho impedeixin.

Sobre els mitjans de contenció, també s'ha recomanat a totes que cal renovar els cascs que actualment fan servir (de moto) i canviar-los per cascs de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents.

Un altre dels aspectes que s'ha recollit en cadascuna de les visites a les comissaries de la PG-ME és el compliment d'un dels drets recollits en el nou article 520 LECrim, relatiu al dret de la persona detinguda a fer una trucada personal. Sembla que a la majoria de comissaries aquesta trucada es fa en privat, mentre que en d'altres, com la de Roses i la de Terrassa, es fa en presència policial. Així i tot, han col·locat un telèfon en alguna de les sales de l'àrea de custòdia (ACD) des d'on la persona detinguda fa la trucada. Per aquest

motiu, s'ha recomanat una homogeneïtzació en el criteri d'actuació.

Pel que fa als reconeixements mèdics a la persona detinguda, es conclou que aquests es fan en presència policial, en contra del que estableixen les directrius internacionals, en el sentit que s'han de fer en privat, sense personal de custòdia present a l'àrea mèdica ni a les zones d'abast visual i auditiu. Per aquest motiu, també s'ha recomanat que es facin en privat de conformitat amb el que estableix el Protocol d'Istanbul.

En general, de les entrevistes amb persones privades de llibertat a les comissaries no se'n desprèn cap queixa sobre el tracte rebut. Tanmateix, sí que es constaten estades perllongades a l'ACD per manca d'un sistema de doble conducció, la qual cosa ha portat l'MCPT a recomanar que es promoguin reunions amb la resta d'operadors jurídics per intentar implantar la doble conducció que permeti establir una segona posada a disposició judicial de detinguts a primera hora de la tarda. En el cas de Sabadell s'ha aconseguit.

Quant a les bones pràctiques observades, cal destacar que gran part de les comissaries de Policia, arran de les recomanacions de l'MCPT, disposen d'un protocol de recollida i de neteja de flassades. A tall d'exemple, a les ACD de la Regió Policial Metropolitana Nord, com ara Badalona i Terrassa, les flassades tenen quatre usos, a excepció de les que hagin estat exposades a restes biològiques o bé estiguin en mal estat. Així i tot, hi ha comissaries, com la de Sabadell, en què aquest control és informàtic i les flassades es canvien cada 2-3 usos. Per contra, encara n'hi ha d'altres que no en tenen cap tipus de control, com és el cas de Sant Feliu de Llobregat.

Continuant amb les bones pràctiques, la comissaria de Sabadell, a banda del cartell informatiu oficial de l'existència de gravació d'imatge i de so, ha penjat un paper a la sala d'escorcolls amb la indicació "enregistrament àudio" perquè la persona detinguda se n'adoni ràpidament, a banda de ser avisada per l'agent de custòdia. La de Tarragona també ha penjat cartells informatius relatius al procediment d'ingrés i de custòdia de detinguts a l'ACD, incloses les mesures de prevenció i protecció que cal adoptar davant d'agents biològics, i a la sala on es desen els

mitjans de contenció també n'han penjat un amb les instruccions operatives sobre com fer la contenció a la persona detinguda.

Com a novetat aquest any s'inclou la fitxa relativa a l'única visita que es va intentar fer a un centre dependent de l'Administració general de l'Estat. La visita no es va poder dur a terme perquè, segons van assenyalar, no s'havia comunicat amb antelació. És el cas de la Comissaria del Cos de Policia Nacional de la Jonquera, aprofitant el desplaçament a aquell territori. Així i tot, se n'ha volgut deixar constància, atès que és un exemple palès de la manca del conveni de col·laboració entre el Defensor del Poble i el Síndic de Greuges (en funcions de Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura).

Pel que fa als centres penitenciaris, s'han visitat el Centre Penitenciari de Ponent, el Centre Penitenciari Quatre Camins, el Centre Penitenciari de Dones de Barcelona, el Centre Penitenciari Puig de les Basses i el Centre Penitenciari Mas d'Enric. El CP Mas d'Enric ha estat visitat en dues ocasions perquè la primera visita es va fer amb tot l'equip directiu del centre i el director general de Serveis Penitenciaris, atès que el centre s'havia inaugurat recentment i es visitava per primer cop.

Val a dir que el dia de la visita a Mas d'Enric va coincidir amb l'arribada d'un furgó policial dels Mossos d'Esquadra que traslladava interns per assistir a diligències judicials o bé per quedar-s'hi. Es va aprofitar per veure'n l'interior, atès que fins aquell moment l'Equip encara no n'havia examinat cap. La visita va portar l'Equip a recomanar al Departament d'Interior que les furgonetes de trasllat tinguessin cinturó de seguretat als seients de les persones detingudes. Segons la resposta tramesa pel Departament, es preveu la substitució d'aquests vehicles a partir de la segona quinzena de 2016, la qual cosa s'haurà de comprovar en visites posteriors.

Enguany s'ha volgut focalitzar les visites als centres penitenciaris en l'entrevista a les persones privades de llibertat. Això ha estat així en totes les visites. En el cas dels centres o departaments de dones, les entrevistes han recollit aspectes relatius a situacions de violència masclista, dins i fora de la presó. Tot i tenir un guió de les entrevistes, se les deixava prou espai per permetre que se

sentissin en confiança d'expressar les seves històries de vida de manera espontània. D'altra banda, també se les ha preguntat sobre si havien treballat la violència patida.

La visita al Departament de Dones del CP Ponent ha tingut la peculiaritat d'haver-se focalitzat, a banda de les entrevistes individuals, en una entrevista grupal, que va permetre identificar problemes comuns i tenir una visió general d'estat d'ànim general i determinar a qui s'entrevistaria més tard de manera individual. Al Departament de Dones del CP Puig de les Basses també es va voler fer una entrevista grupal però en aquest cas no hi va haver èxit perquè les dones no van acudir a la crida que es va fer.

En total, en el marc de les visites als cinc centres penitenciaris s'han fet més de 70 entrevistes a persones internes. Malgrat que no hi ha un relat generalitzat d'abusos o de maltractaments, sí que s'han denunciat alguns episodis d'aquest tipus, la qual cosa ha donat lloc a la investigació dels casos per part del Síndic de Greuges. D'altra banda, la qualitat, la quantitat i la varietat de l'alimentació, i també la manera de servir-la, ha estat una queixa freqüent entre les persones privades de llibertat. Finalment, gairebé tots els presos entrevistats es queixen dels preus excessius de les botigues CIRE, fins i tot en marques blanques, situació que ha donat lloc a la recomanació de fer una rebaixa significativa dels preus. Així mateix, també s'ha proposat una ampliació del catàleg de productes que es venen pel servei de missatgeria exterior dels centres per facilitar l'oferta i els preus.

Respecte a les dones, es conclou que moltes tenen històries prèvies de violència domèstica i que no han rebut cap tractament ni han fet cap abordatge específic sobre aquesta qüestió. Si bé s'informa que aquesta violència es treballa de manera transversal a través dels diferents programes formatius que s'ofereixen als centres penitenciaris, l'MCPT considera que és insuficient i, per això, ha recomanat que es dissenyin programes específics i que formin més i millor els professionals de tractament per fer una detecció preventiva de la violència patida. A banda, enguany s'ha volgut dedicar un capítol específic de l'informe al tema de les dones a la presó.

Una novetat respecte als anys anteriors és que algunes visites realitzades als centres penitenciaris també han comportat una visita als cossos de guàrdia de Mossos d'Esquadra, si n'hi havia, serveis destinats a la vigilància i la seguretat dels centres penitenciaris. És el cas del Centre Penitenciari Quatre Camins i el de Ponent. Si bé aquests espais no tenen la consideració d'àrea de custòdia, en el cas de la de Quatre Camins cal posar en relleu que hi ha una cel·la per a la custòdia, que s'utilitza quan no es pot identificar algú in situ o quan els agents s'han de fer càrrec d'una persona detinguda per ells mateixos o per funcionaris del CP. La persona hi roman fins que s'envia una dotació des de la comissaria de Granollers al centre penitenciari o fins que es trasllada a les dependències policials esmentades. Les fitxes d'aquestes visites no s'inclouen en aquest informe perquè són objecte d'estudi per part del Síndic de Greuges, arran de la recepció d'una queixa relativa al funcionament d'un d'aquests cossos de guàrdia.

Amb relació als centres geriàtrics, s'ha visitat la Residència Generalitat-ICASS, de Reus, i la Residència Nord Egara SL, de Castellar del Vallès. En aquestes visites s'ha tornat a posar l'accent en la supervisió de les instal·lacions, en les condicions de vida dels residents, i també en els ingressos, les contencions i les històries clíniques.

Quant als centres de salut mental, enguany s'ha visitat l'Hospital Psiquiàtric de Salt i, en particular, la unitat d'hospitalització de curta estada especialitzada en el tractament de persones amb discapacitat intel·lectual i/o malaltia mental i conductual (UHEHI), la Residència Tíllers per a persones amb discapacitat intel·lectual i/o malaltia mental de llarga estada, i el servei d'urgències i la unitat d'aguts del servei de la unitat de psiquiatria d'adults.

Pel que fa als centres d'internament de joves, la majoria de les visites són de seguiment de les recomanacions formulades en visites anteriors, i s'han centrat en les entrevistes amb els nois i noies ingressats i el personal que hi presta serveis, mèdics i de tractament. S'han fet prop de 90 entrevistes individuals en els diferents centres visitats. També s'han examinat les històries mèdiques d'alguns dels entrevistats, en particular la dels ingressats en centres terapèutics.

Aquestes visites s'emmarquen en un procés de seguiment encaminat a millorar les condicions d'estada i de tracte dels infants i adolescents ingressats, atès que és a través d'aquestes visites i de les entrevistes com millor es poden identificar els problemes i proposar accions de millora. Alhora, els centres visitats també són objecte de diverses actuacions del Síndic de Greuges.

Així, s'ha tornat a visitar el centre educatiu de justícia juvenil Can Llupià. També s'han visitat els centres residencials d'acció educativa El Guaret, El Pedrenyal i Els Castanyers.

També es visiten per primer cop dues unitats de trastorns de conducta i alimentaris, del centre privat Institut de Trastorns Alimentaris (ITA) i del centre sociosanitari Julià Romea a Barcelona.

Finalment, l'MCPT ha visitat per tercera vegada el centre terapèutic Font Fregona, en què es tornen a constatar mancances estructurals en el funcionament del centre des de la perspectiva dels drets dels infants, tant pel que fa a l'àmbit disciplinari com en l'aplicació de les contencions. D'altra banda, de les entrevistes mantingudes amb els nois i noies se'n desprèn un relat molt semblant i sostingut en el temps, comparable amb el resultat de les visites realitzades els anys anteriors.

En relació amb les comissaries de policia local o guàrdia urbana, algunes de les visites s'emmarquen en visites de seguiment. És el cas de la Guàrdia Urbana de Sant Andreu (Barcelona), la de Reus, la de Tarragona i les policies locals de Badalona, el Prat de Llobregat, la Roca del Vallès, Mataró, Montmeló i Sitges. De noves, se n'han visitat la de Cambrils, Roses, Montgat i Montornès del Vallès, i les comissaries de la GUB a l'Eixample i Horta-Guinardó.

Pel que fa a les visites de seguiment, es constata, amb caràcter general, que s'han adoptat les mesures necessàries per fer les modificacions i millores que es recomanaven. Així i tot, n'hi ha d'altres, com la de Reus, que s'han mostrat més reticents a acceptar les recomanacions traslladades, la qual cosa ha portat l'Equip a reiterar-ne el compliment.

Quant a la Guàrdia Urbana de Tarragona, en l'anterior visita de l'any 2014 l'ACD estava inoperativa i en la visita d'enguany continua estant-ne per problemes estructurals, de manera que continuen traslladant tots els detinguts a la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Tarragona.

En tot cas, es constata un any més que les policies locals continuen fent funcions de policia judicial i custodien persones detingudes en dependències que, en alguns casos, no compleixen els requisits de protecció i de seguretat que hauria de tenir una ACD.

És rellevant el cas de la Policia Local de Mataró, l'única policia local de Catalunya que es fa càrrec de la instrucció de les detencions que practiquen i, en aquest sentit, és l'únic cos de policia local que trasllada directament les persones detingudes que custodien sota la seva responsabilitat a dependències judicials. Si bé el conveni de coordinació i col·laboració en matèria de seguretat pública no ho preveu, fa temps que fan les funcions pròpies de la policia judicial.

Quant a la Guàrdia Urbana de Barcelona, com a novetat destaca que s'han visitat dues comissaries que l'MCPT encara no coneixia i que disposen d'ACD (Eixample i Horta-Guinardó).

En tot cas, l'MCPT recomana que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de detinguts i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME. Mentre la policia local en qüestió mantingui l'ACD en espera de revisar els convenis de col·laboració oportuns, es recomana específicament l'adopció de les mesures correctores o de millora escaients. És el cas, per exemple, de la Policia Local de la Roca del Vallès, que ha revisat el protocol signat entre l'Ajuntament i el Departament d'Interior, en el sentit de presentar les persones detingudes directament a dependències dels Mossos d'Esquadra.

Entre les bones pràctiques, cal destacar la Policia Local de Cambrils, que té protocol·litzat en un únic document tots els aspectes que fan referència al procés de detenció, custòdia i trasllat de detinguts, a disposició dels òrgans de monitoratge que els ho requereixin.

2. Visites realitzades: observacions, recomanacions i respostes rebudes

a. Centres penitenciaris

	Centre Penitenciari Mas d'Enric
Data	3 de febrer de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>És una visita anunciada perquè és la primera vegada que es visita el centre penitenciar. L'Equip fa la visita acompanyat del nou director general de Serveis Penitenciaris, del director del centre penitenciar, d'altres membres de l'equip directiu del centre i de personal de la Direcció General de Serveis Penitenciaris.</p> <p>El CP acull homes, dones i joves. El dia de la visita hi ha 228 homes, 10 dones i 3 joves. Informen que els joves han demanat sortir del seu departament i fer intervenció amb els homes perquè s'avorreixen. Només hi van a dormir.</p> <p>Abans d'iniciar la visita per les instal·lacions, coincidint amb l'arribada d'un furgó policial dels Mossos d'Esquadra que trasllada interns perquè assisteixin a diligències judicials o bé perquè hi ingressin, es demana veure l'interior del vehicle policial. Informen que els presos van en grups de dos, emmanillats entre ells i sense cinturó de seguretat, en cadascuna de les nou cabines de què disposa el vehicle. Se'n visita una que ha quedat buida i s'observa que és de dimensions molt reduïdes, i té dos seients i un avisador. El vehicle també disposa de bany, però informen que, en cas que demanin anar-hi, per motius de seguretat, aturen el vehicle.</p> <p>El CP té set mòduls residencials, dels quals n'hi ha tres en funcionament: un de violència, un d'addicions i un tercer generalista. Els restants estan desocupats en espera de rebre més interns. Es visita el de violència, amb una capacitat màxima de 120 interns, i en particular, un parell de cel·les ordinàries que disposen d'inodor i dutxa a l'interior i de lliteres per albergar-hi dos interns.</p> <p>El mòdul disposa de dues plantes amb cel·les, sala de dia, menjador i office, un pati i despatxos per als equips de tractament. No té ascensor i, per tant, si es considera necessari traslladar un intern que es mostra alterat o violent al DERT per aïllar-lo i/o reduir-lo, per accedir-hi els interns han de baixar les escales, la qual cosa pot incrementar els riscos de dany físic, tant per als mateixos interns com per a la resta de personal funcionari. Cal tenir present, a més, el recorregut que després haurà de fer l'intern per accedir al DERT.</p> <p>També es visita el DERT i, en concret, una de les sales d'immobilització de les tres que n'hi ha. Té càmera de videovigilància, el llit enclavat al terra i les subjeccions a mà en cas que s'hagin de fer servir. Informen que en aquests moments els caps d'unitat estant fent formació a la resta de personal funcionari sobre com practicar les immobilitzacions. S'observa que la ubicació del radiador que hi ha al costat del llit pot ser un element de risc per a l'intern i els funcionaris i pot dificultar la tasca de reducció i immobilització.</p> <p>Així mateix, es visita una cel·la del DERT, que és com les ordinàries, tot i que només hi ha un llit.</p> <p>També es visita el Departament de Dones, que, a diferència del del d'Homes, només té una planta amb cel·les i disposa d'ascensor. Té 32 cel·les amb una capacitat màxima per a 64 dones. Es visita una cel·la de vida ordinària que s'ha habilitat com a cel·la d'aïllament i/o contenció. La càmera de videovigilància encara no està activada perquè aquesta cel·la encara no funciona com a tal.</p>

Recomanacions	<p>Per al Departament de Justícia:</p> <p>1. Cal habilitar en cadascun dels mòduls de vida ordinària del centre una cel·la d'aïllament i/o subjecció mecànica, amb càmera de videovigilància, per a casos d'incidents que alterin la vida de la unitat i que requereixin la separació temporal de l'intern de la resta de població del mòdul. Es considera que el trasllat directe d'interns al Departament Especial, quan estan agitats i/o violents, incrementa els riscos de dany físic, tant per als mateixos interns com per a la resta de personal funcionari.</p> <p>Per al Departament d'Interior:</p> <p>1. Cal que els furgons grans de trasllat dels Mossos d'Esquadra incorporin el cinturó de seguretat als seients individuals per traslladar i protegir tots els ocupants del vehicle amb totes les garanties.</p>
Centre Penitenciari Ponent (Departament de Dones)	
Data	6 d'abril de 2016
Número de visita	Tercera Prèvia (23/01/2012)
Observacions	<p>El dia de la visita hi ha 23 internes en règim ordinari i una al Departament Especial, que en aquells moments està ingressada a l'hospital perquè, segons informen, s'ha autolesionat.</p> <p>Les dues membres de l'Equip fan una primera xerrada grupal amb totes les internes que han estat cridades per megafonia –sense conèixer-ne el motiu– i que, un cop se'ls ha explicat la funció del Mecanisme, han decidit quedar-s'hi voluntàriament per participar.</p> <p>És la primera vegada que l'Equip fa una xerrada d'aquest tipus, com una manera d'identificar problemes comuns, tenir una visió general de l'estat d'ànim i determinar a qui s'entrevistarà posteriorment de manera individual. L'entrevista es duu a terme a la sala menjador, durant una hora aproximadament, i és totalment oberta. Se'n desprenen els resultats següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Es queixen que no fan cap activitat física i que el gimnàs està tancat perquè no hi ha monitor. ▪ Fan poques activitats en general. La majoria explica que es passen el dia al pati i al menjador sense fer res. En canvi, manifesten que els homes sí que en fan: música, manualitats, esports, etc. ▪ L'únic taller que hi ha és el de confecció. Actualment hi ha cinc internes treballant-hi i el salari que cobren varia en funció de les peces que fan. També hi ha el taller d'informàtica, dues hores per setmana, però algunes es queixen que el nivell és molt bàsic (només Word). ▪ Les altres ocupen destinacions a bugaderia, office, neteja de passadissos, comunicacions o DERT etc.). Segons expliquen, algunes d'aquestes destinacions estan remunerades pel CIRE i d'altres cobren del que es paga en concepte de gratificació. Es queixen que se'ls paga diferent i que els homes cobren més. Posen l'exemple de destinació de menjador, en què les dones cobren 40 euros i els homes, 120 euros (els encarregats cobren alguna cosa més). També assenyalen que és fàcil que et facin fora de la destinació i que et obrin un expedient disciplinari.

<p>Observacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Es queixen que si falten a treballar dos dies els redueixen el sou a la meitat. · Es queixen del contingut dels lots higiènics (pasta de dents, gel i desodorant) i la freqüència amb què es donen (cada dos mesos). Manifesten que les compreses els les donen quan ho necessiten. ▪ També es queixen dels preus (com ara els tampons) i de la qualitat dels productes que venen a l'economat (diuen que són marques xineses) i que els productes que hi ha al catàleg (roba, bambes) són d'home. Només hi ha unes bambes de dona, però consideren que són molt cares. ▪ No hi ha paga per indigència (abans donaven 5 euros). Si alguna és donada de baixa de la destinació i es queda sense peculi i les altres l'ajuden. ▪ Es queixen perquè algunes d'elles haurien d'estar en altres presons per vinculació familiar. Hi ha el cas d'una dona que té aprovat el trasllat al CP Mas d'Enric des de fa uns quants mesos, però encara no s'ha fet efectiu. ▪ Manifesten que no fan el Programa específic de delictes violents per a dones, però sí que el fan els homes. ▪ Manifesten que se senten ben ateses pels serveis mèdics. ▪ Finalment, es queixen perquè han d'aportar una factura de telèfon per donar d'alta una persona per comunicar-hi. <p>Del conjunt de les entrevistes individuals mantingudes (7 espanyoles i 4 estrangeres), se'n desprenen els resultats següents:</p> <p>Violència i dona. Tres internes entrevistades tenen una història prèvia de violència de gènere per part d'alguna parella sentimental o amic que no ha estat tractada abans de l'ingrés a presó. Dues d'elles relaten episodis llargs de maltractaments que han normalitzat en el discurs que fan sobre la seva història de vida. Una d'elles relata amb més detall haver patit violència física i psíquica durant molts anys per part de la seva exparella i haver aguantat pels fills. També manifesta que, estant a presó, el va abandonar perquè no aguantava més, i ara ha començat una nova història amb un altre pres que està lliure de drogues. Reconeix que va recaure en el món de les drogues per culpa de la seva exparella, i d'aquí els nous delictes pels quals compleix condemna.</p> <p>N'hi ha dues que tenen la parella també presa, una de les quals està preventiva pels mateixos fets que la parella (un tema de tràfic de persones), i una altra hi té el germà.</p> <p>Maltractaments. La majoria de les internes manifesten que no han patit cap tipus d'agressió física. Les dues restants sí que manifesten haver-ne patit, tot i que una d'elles no concreta ni dona detalls. En canvi, l'altra manifesta haver-ne patit, però l'any 2011, mentre complia condemna al CP Brians 1. Explica que al DERT suposadament la van apallissar dos funcionaris, un home i una dona, i no es va poder aixecar en tot el dia pel dolor. Li van restringir l'accés a l'aigua (només podia veure aigua de l'aixeta, que sortia calenta). La van traslladar a la infermeria i llavors va demanar el trasllat perquè des d'aquell incident li feien la vida impossible. Va presentar una denúncia per la via judicial, però no es va celebrar el judici. Finalment, relata que quan va marxar una de les funcionàries li va donar dues bufetades i li va dir en paraules textuais “et desitjo el pitjor”. Des que va ingressar a Ponent, manifesta no haver-ne patit. De Brians també es queixa perquè diu que el mes de maig de 2014 hi ha haver tres morts, una de les quals suposadament provocada.</p> <p>Règim disciplinari. Una de les entrevistades ha estat regressada en tres ocasions a primer grau de tractament al CP Ponent. Manifesta que durant la seva estada no va fer cap tipus d'activitat i tan sols s'entrevistava amb l'educador. N'hi ha una altra que hi ha estat però complint alguna sanció. Es queixa perquè en una ocasió</p>
----------------------------	--

Observacions	<p>la descripció de com van tenir lloc els fets no coincidia amb el que va passar realment. També assenyala que se la van emportar a aïllament i va estar subjectada durant quatre hores aproximadament sense haver-hi motius que justifiquessin aquesta mesura. Una altra exposa haver-hi estat l'any 98-99, en què no hi havia llum i li feien escorcolls integrals suposadament denigrants perquè li feien separar les natges i aixecar les cames.</p> <p>Pel que fa a la relació amb els funcionaris, sis manifesten que és bona en general i donen els noms d'alguna funcionària en particular. Una altra assenyala que la relació varia en funció del tipus de funcionari i que el millor torn és el de cap de setmana. En canvi, n'hi ha una que diu que, malgrat ella ha canviat, les funcionàries –que la coneixen d'ingressos anteriors– la tracten de la mateixa manera (com una toxicòmana) i té la sensació que sempre en sospiten. Finalment, n'hi ha una altra que manifesta que en tots els anys que fa que compleix condemna les coses no han variat. Diu en paraules textuais que “els funcionaris es prenen les coses a títol personal” i que “haurien d'estar més capacitats i tenir més eines per tractar amb les internes”.</p> <p>Tractament. Una de les entrevistades manifesta que s'ha negat a fer cap tipus de programa específic de tractament perquè explica que els ha fet tots i que no serveixen per res. També critica la competència dels professionals que els imparteixen perquè considera que fan la seva feina com un “guió” i que no tenen cap interès, sinó que tracten les internes com un “número”. També manifesta que no ha fet cap programa específic per treballar la violència de gènere i l'únic que ha fet és participar en un taller que un dia es va impartir al centre.</p> <p>Sobre els professionals de tractament, dues manifesten que l'educador és qui passa cada dia i la resta, a petició expressa de la interna.</p> <p>Dues de les entrevistades assisteixen a escola i una de les estrangeres que té problemes amb l'idioma exposa que fa classes de castellà una hora al matí.</p> <p>Una altra ha de fer el DEVI i, quan hi hagi previsió de començar-lo, la traslladaran a Brians 1 perquè al CP Ponent no es fa. També n'hi ha una que diu que no gaudeix de beneficis penitenciaris perquè no té aprovat el DEVI de quan va estar Brians 1 (centre al qual no vol tornar). En aquests moments fa anglès i informàtica.</p> <p>Hi ha una que explica que ja estava reinserida quan va haver de reingressar a presó i no consumia res, motiu pel qual no està d'acord amb haver de fer novament un programa de toxicomanies al centre (només fa sis mesos que és a CP Ponent), atès que ja l'ha fet moltes vegades i també el de recaigudes. En tot cas, demana fer-ne un que la prepari per quan surti al carrer. Concretament, demana que la formin en habilitats socials.</p> <p>La majoria d'elles es queixen perquè no es fan gairebé activitats al centre. Amb tot, una d'elles diu que fa un taller de confecció i costura fora del mòdul totes les tardes, al qual només es van apuntar dues internes més, i una altra està pendent de fer-ho perquè no té el NIE.</p> <p>Treball. Una de les internes entrevistades treballa al taller de costura. Diu que el sou que guanya depèn de les peces que fa. Manifesta que cada vegada li costa més treballar perquè no té un bon estat de salut, però no pot deixar-ho perquè són els únics ingressos de què disposa i no es pot permetre estar de baixa. De fet, reconeix que en alguna ocasió el metge li ha volgut donar la baixa i ella s'hi ha negat per evitar que li treguin una part del sou. Aquesta feina la complementa amb una altra destinació pel qual cobra 50 euros.</p>
---------------------	--

<p>Observacions</p>	<p>Tres entrevistades més tenen destinacions de neteja i els sous que cobren varien en funció del que netegen (Departament Especial, passadissos, comunicacions, etc.).</p> <p>Una altra explica haver estat a bugaderia, d'on la van expulsar durant sis mesos després de queixar-se pel tema del salari, tot i que manifesta que havia estat a tallers i actualment havia retornat a bugaderia.</p> <p>Higiene i salut. La majoria valoren positivament l'atenció mèdica que reben. Una de les entrevistades manifesta sentir-se ben atesa pels serveis mèdics, però es queixa perquè li van pujar la dosi d'un dels medicaments que pren sense ella ho sabés.</p> <p>Una es queixa perquè el menjar és molt repetitiu. En el seu cas, fa dieta d'infermeria i diu que no val res. Per contra, tampoc no es pot comprar gaire cosa a l'economat perquè els productes són molt cars i de marques xineses. Sobre l'economat, també es queixa perquè abans permetien comprar les coses per unitats i ara, no. La mateixa interna diu que ha deixat la metadona i que, malgrat que li va constar molt perquè la medicació que li donaven en substitució era molt baixa, ara descansa i es troba millor.</p> <p>Dues internes coincideixen que el menjar no és gaire bo i una altra diu que de vegades està poc cuinat i sovint el serveixen fred. La mateixa interna també diu que coneix altres internes que es compren menjar a l'economat, tot i que és molt car. (posen l'exemple d'una magdalena, que costa 70 cèntims). Només una diu que el menjar és millor que el de Brians 1.</p> <p>Comunicacions. Quatre de les internes manifesten que tenen comunicacions habituals amb familiars i amics. Tres més han demanat el trasllat per vinculació familiar, una de les quals el té aprovat pendent de la força pública. Les altres dues estan pendents que la Junta de Tractament ho aprovi.</p> <p>Una altra interna exposa que el centre li ha demanat el trasllat provisional al Brians 1 perquè faci fisioteràpia.</p> <p>Dues internes estrangeres manifesten que, per poder comunicar telefònicament, cal exhibir el contracte o una factura de telefonia de l'altre comunicant. Aquesta queixa també s'ha expressat en el mòdul d'homes. Sembla que és un criteri exclusiu de Ponent perquè no es desprèn de cap altra visita realitzada</p>
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal formar més i millor els professionals de tractament per fer una detecció preventiva de la violència de gènere patida per les dones i després fer un programa específic d'abordatge de les experiències viscudes, atès que es detecta que moltes d'elles no han fet cap tractament ni han rebut cap atenció especial abans de l'ingrés a presó, alhora que tenen interioritzades la desigualtat i la violència patida. 2. Cal preveure incloure dins dels lots higiènics les compreses i els tampons, atès que són productes de primera necessitat per a les dones i que tenen una major demanda. 3. Cal insistir en la necessitat de fer una rebaixa més significativa dels preus del serveis de botiga CIRE, atès que és una queixa recurrent de la població reclusa en general i de les dones en particular. Així mateix, es proposa que s'ampliï el catàleg dels productes que es venen per servei de missatgeria exterior del centre per facilitar l'oferta i els preus. .

Recomanacions	<p>4. Cal suprimir, si s'escau, l'obligació de presentar factura o contracte de telefonia per poder comunicar amb els familiars.</p> <p>5. Cal dotar el centre d'un monitor d'esports, atès que la realització d'activitat física augmenta l'autoestima en les internes, alhora que disminueix l'ansietat i l'estrès, i, per tant, pot substituir el consum de medicació. A aquest efecte, es pot valorar formar alguna de les internes en aquesta matèria.</p> <p>6. Cal preveure fer alguna activitat més que resulti d'interès per a les internes per garantir un nivell d'ocupació òptim i contribuir en el seu procés d'intervenció i de recuperació.</p>
Centre Penitenciari Ponent: Mòdul 6 i DERT	
Data	7 d'abril de 2016
Número de visita	Tercera anteriors (23/01/2012, 21/10/2014)
Observacions	<p>Els integrants del Mecanisme es reuneixen primer amb la direcció del centre per conèixer la situació general de la presó. Es divideixen després en tres equips que visiten, simultàniament, el mòdul 8 (dones), mòdul 6 i el DERT (mòdul 1).</p> <p>La visita se centra essencialment en entrevistes a persones internes escollides pels membres de l'Equip a partir de les llistes paramètriques que proporciona la direcció.</p> <p>En total, s'entrevisten individualment 26 persones internes, de les quals 10 al mòdul 8; 8, al mòdul 6, i 6, al DERT. En el cas del mòdul de dones, a banda de les entrevistes individuals, es duu a terme una entrevista de grup, amb les 23 internes que hi ha en aquell moment, on s'aborden problemes i qüestions d'interès general.</p> <p>Pel que fa als mòduls d'homes, un dels interns escollits prefereix no ésser entrevistat. Un altre presenta una queixa, que es tracta de forma separada.</p> <p>Resultat de les entrevistes (interns DERT i Mòdul 6)</p> <p>Maltractaments. Un intern relata un episodi puntual de maltractaments físics al DERT. Un segon explica que un cop un cap de mòdul el va amenaçar de pegar-li una bufetada. Un tercer exposa maltractaments generalitzats, vexacions i insults racistes al DERT, per bé que el seu relat és imprecís i referit a tercers. La immensa majoria d'interns entrevistats manifesten que el centre és tranquil i que la relació amb els funcionaris és bona.</p> <p>Dos interns relaten agressions sofertes per altres interns en el passat.</p> <p>La percepció de l'Equip és que al centre no hi ha maltractaments, per bé que hi pot haver algun abús o excés puntual que la direcció hauria d'evitar i corregir quan s'escaigui.</p> <p>Aspectes regimentals. En general, els interns entrevistats al DERT o que han estat sancionats en algun moment no manifesten que les raons que han conduït a una sanció siguin injustes. Un d'ells, però formula una queixa específica per una sanció de suspensió de comunicacions per dos anys que percep com a desmesurada.</p>

Observacions

Diversos interns es queixen que els caps de mòdul i el subdirector els demanen "informació" sobre altres interns. Si no n'hi donen, pateixen represàlies en l'assignació de destinacions, en les comunicacions, etc.

La rotonda. Dos interns manifesten que han estat continguts a "La rotonda" i d'altres s'hi refereixen com un espai on s'aplica una força excessiva en fer contencions físiques.

Membres de l'Equip inspeccionen aquest espai, que ja havia estat examinat en visites anteriors del Mecanisme. Continua sent un espai sense càmeres de videovigilància, al qual s'arriba a través d'una escala estreta, on tampoc no hi ha càmeres.

Tractament. En general, hi ha satisfacció amb els programes de tractament, tot i que diversos interns del mòdul demanen més implicació dels equips.

Hi ha dues queixes sobre la gestió que fa el CIRE dels tallers, en particular sobre els drets laborals dels interns i l'assignació de destinacions. Per alguns, la manca d'oportunitats és una font de tensió entre interns que pot generar conflictes.

Atenció mèdica. La valoració de l'atenció mèdica és, en general, correcta. En alguns casos fins i tot es valora molt positivament. Hi ha queixes sobre l'excés de medicació psiquiàtrica, de manera que la major part dels interns entrevistats al DERT manifesten haver-hi renunciat.

Alimentació. Les diferències d'opinió sobre la qualitat i la quantitat de l'alimentació són notables. El que per a alguns és correcte, per a d'altres és insuficient o directament inacceptable.

Els interns que necessiten alguna adaptació del menú (religió, salut) no en tenen queixa.

Hi ha força unanimitat a considerar abusius els preus de l'economat, que en alguns productes duplica i triplica el preu del carrer. Alguns interns apunten a l'encariment d'aquests productes com a causa de tensions i baralles als patis.

Comunicacions. Tres interns manifesten que per poder comunicar telefònicament cal exhibir el contracte o una factura de telefonia de l'altre comunicant. Aquesta queixa s'expressa també en el mòdul de dones. Sembla que és un criteri exclusiu de Ponent, que té per efecte una limitació injustificada en el dret a comunicar amb familiars (no s'aplica, per exemple, als advocats) i que perjudica especialment la població estrangera, per a la qual és molt més complicat obtenir aquests justificants quan els seus familiars resideixen a l'estranger.

El Mecanisme demana si aquest criteri s'aplica en altres centres penitenciaris i quin n'és el sentit. En cas que es tracti d'una exigència privativa de Ponent, el Mecanisme recomana que se suspengui i se segueixin els mateixos criteris que a altres centres.

Garanties. Alguns interns manifesten desconfiança envers els mecanismes de garantia, particularment el Jutjat de Vigilància. D'altres els coneixen i en fan ús. En tot cas, en general, sembla que els mecanismes de garantia de què disposen els interns no són prou coneguts.

Altres. Diversos dels interns entrevistats tenen aprovat el trasllat al CP de Mas d'Enric des de fa setmanes o mesos. Cal demanar a la direcció quan es farà efectiva la conducció.

Recomanacions	<p>1. Cal instal·lar càmeres de videovigilància a l'espai conegut com "la rotonda" i als accessos.</p> <p>2. Cal habilitar espais de contenció als mateixos mòduls, de manera que no calgui traslladar una persona agitada i emmanillada per espais on pot patir i provocar violència.</p> <p>3. Cal revisar a la baixa els preus de l'economat perquè siguin adequats a les capacitats econòmiques dels interns.</p> <p>4. Cal suprimir, si s'escau, l'obligació de presentar una factura o un contracte de telefonia per poder comunicar amb familiars.</p> <p>5. Cal accelerar les conduccions aprovades al CP Mas d'Enric.</p>
----------------------	--

Centre Penitenciari de Dones

Data	18 de maig de 2016
Número de visita	<p>Tercera</p> <p>Anteriors: 21/11/2013; 12/01/2011</p>
Observacions	<p>Aquesta és la tercera visita que es fa al centre. Se'n visiten totes les instal·lacions i dependències. Un grup visita les instal·lacions generals i l'altre, la unitat de mares. Amb caràcter previ a la visita, es manté una conversa amb la directora, que informa del següent:</p> <p>El dia de la visita hi ha 150 internes, de les quals 80 són penades i la resta, preventives.</p> <p>Tenen un 47% de població estrangera en règim ordinari, percentatge que baixa en règim obert perquè hi ha dones que tenen itineraris de retorn al seu país d'origen. Principalment són dones procedents de l'Amèrica del Sud, hi ha oscil·lació en relació amb les residents procedents d'altres països. Així, en aquests moments tenen un grup considerable de dones de Romania. També tenen un nucli de nigerianes que compleixen condemna per delictes de tràfic d'éssers humans.</p> <p>Pel que fa als delictes, majoritàriament són per contra la salut pública i, en segon lloc, per robatoris.</p> <p>Respecte a l'anterior visita, des del centre s'informa que es continuen trobant amb les mateixes problemàtiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Les dones que ingressen procedents de comissaries ho fan en males condicions, en particular, des del punt de vista higiènic (no s'han pogut rentar ni dutxar). ▪ Es queixen de la manca d'espai i de la infraestructura i el manteniment del centre. ▪ Els dormitoris compartits poden albergar fins a sis i vuit internes. ▪ La plantilla és insuficient (a tall d'exemple, si falta el jurista no se'l substitueix). <p>Per contra, malgrat la manca d'espai, el centre no té problemes de convivència perquè disposa d'un programa d'ocupació per a les internes de set hores al dia, més mitja hora de pati la matí i mitja hora més a la tarda. D'altra banda, hi ha una intervenció més directa, una major coordinació entre els equips de treball i la possibilitat de conèixer tota la població.</p>

Observacions	<p>Pel que fa al personal d'atenció sanitària, hi ha tres metges i tres infermeres que presten servei en torn de matí. No hi ha servei nocturn presencial. Assenyalen que hi ha dues infermeres contractades pel Consorci Hospitalari de Terrassa que presten servei a secció oberta, una en torn de tarda-nit fins a la 1.00 h i l'altra a partir de les 6.00 h del matí, que si s'escau podrien donar-hi servei. Els caps de setmana hi ha presència efectiva d'assistència mèdica durant tres hores. La resta, el metge de guàrdia ha d'estar localitzable. A banda, el centre disposa d'assistència especialitzada, que presten els professionals del Consorci Sanitari de Terrassa.</p> <p>Programes de tractament</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Programa EVA, adreçat a dones que han patit algun tipus de violència de gènere, que és una problemàtica que està molt present en les històries de vida de les internes i respecte de la qual les educadores insisteixen molt. També treballen transversalment el tema de la violència en altres programes, com el de reparació. Arran d'una petició expressa de la direcció del centre de rebre formació específica sobre violència de gènere, van dur a terme un taller amb dos psicòlegs de l'Oficina d'Atenció a la Víctima de Tarragona. A partir d'aquesta formació han constatat que haver estat víctima està molt interrelacionat amb la comissió del delictes. Posen com a exemple el cas de les dones nigerianes que compleixen condemna per delictes de tràfic d'éssers humans, les quals, al seu torn, han estat objecte de tràfic tot i que minimitzen les experiències tan dures que han viscut. ▪ Programa drogodependències, estructurat en dos programes, un de motivacional i un programa pilot de reparació de drogodependències, que només es fa al centre, consistent a fer que les internes prenguin consciència del reconeixement del delictes i del que el delictes suposa per a les víctimes, perquè moltes de les dones només han fet d'intermediàries i no saben què s'amaga sota aquesta realitat. ▪ Programa d'educació sexual i afectiva, que inclou: educació en l'homosexualitat, en el que suposa tenir una parella, en la no-utilització de la parella per tenir fills i ser mares, etc. Pel que fa a l'homosexualitat, a la presó es viu amb naturalitat atès que és una qüestió d'afecte i per això les dones tenen relació entre elles encara que tinguin una parella masculina a l'exterior. ▪ Programa d'educació en la salut, que inclou: prevenció del VIH, planificació familiar i malalties de transmissió sexual. Arran del cas d'unes dones infectades pel VIH que van ingressar molt deteriorades i a qui les altres van aïllar, s'ha hagut de fer una revisió general sobre les vies de contagi i així promoure les relacions entre les internes. ▪ Programa de noves tecnologies i ofimàtica, al qual només poden accedir les dones que tenen ja algun títol. Per aquest motiu, s'han fet dos tipus de programes: els del CIRE, que són cursos per a dones que disposen d'alguna titulació i que obtenen el certificat professional, i els cursos de la Caixa, per a les dones que no poden accedir als cursos reglats. ▪ Programa de resolució de conflictes ▪ Programa d'educació en la interculturalitat i la diversitat. ▪ Programa d'educació física i esports.
---------------------	---

Observacions	<p>Tallers</p> <p>Pel que fa als tallers productius, en aquests moments només tenen el de manipulats, perquè els problemes d'accés de mercaderies al centre condicionen el tipus de treball que poden fer les internes. De moment, fan manipulats en torn de matí o tarda per tenir les internes ocupades al màxim i perquè combinen el treball amb altres activitats. La retribució econòmica és petita i només hi ha una llista d'espera aproximada de 5-6 internes.</p> <p>Informen que a partir del mes de maig començarà el taller de costura, que també tindrà caràcter reglat. S'han emportat les màquines de cosir de tipus industrial del CP Homes de Barcelona. Malgrat tot, encara conserven les antigues, amb les quals cusen productes que els compren els mateixos treballadors del centre.</p> <p>El taller de perruqueria és un altre dels que tenen la intenció que tingui a la llarga un caràcter reglat.</p> <p>Respecte a la bugaderia, informen que és un espai en què a l'estiu fa molta calor. Renten la roba de règim ordinari i obert. En algun cas han hagut d'obrir el dissabte al matí.</p> <p>També hi ha tallers per fomentar l'autoestima de les dones, com el d'estètica, "posa't guapa", etc.</p>
	<p>Instal·lacions</p> <p>Al semisoterrani del centre hi ha els tallers productius, les activitats formatives (perruqueria, costura i informàtica), el gimnàs, la bugaderia i el departament especial.</p> <p>El Departament Especial té dues ales: en una hi ha les cel·les per a aïllaments provisionals, i a l'altra els dormitoris destinats a complir-hi sancions o penes de localització permanent (ara fa temps que no en tenen), que tenen més d'un llit. Assenyalen que si es troben amb un problema de manca d'espai al Departament d'Ingressos (dues cel·les), està previst ubicar les internes en aquestes habitacions, tot i que ràpidament passen a les habitacions d'alguna de les unitats de règim ordinari.</p> <p>Pel que fa a les cel·les d'aïllament i/o contenció, n'hi ha tres i una que està inutilitzada. D'aquestes tres, tan sols dues tenen sistema de videovigilància. Si la interna té problemes de salut mental o antecedents autolítics, els aïllaments es fan en una cel·la específica situada al Departament d'Infermeria i destinada a aquest efecte. Aquesta cel·la, però, no té càmera de videovigilància.</p> <p>Es consulta el registre informàtic dels darrers aïllaments provisionals que s'han dut a terme i daten del dia 13 de març. Consultat el full del llibre de serveis del Departament Especial i del cap de serveis d'aquell dia, consta que a les 16.45 h es va aïllar una interna a la cel·la 10 del Departament d'Infermeria i una altra al Departament Especial. Pel que fa a l'aïllament provisional al Departament Especial, consta que va rebre la visita mèdica a les 18.00 h, amb més dilació del que és habitual perquè, segons informa la directora del centre, aquell dia era diumenge i atès que l'assistència mèdica no és presencial durant les nits i els festius, la metgessa de guàrdia ha de venir al centre si no coincideix en les tres hores de presència efectiva. El cessament de l'aïllament en els dos casos va tenir lloc a les 19.15 h, i les dues internes van tornar als seus departaments respectius.</p>

Observacions	<p>En la resta del DERT no hi ha càmeres de videovigilància. En el moment de la visita es constata que l'espai està pràcticament en desús, que hi ha bona ventilació i que presenta un bon manteniment, si bé la neteja del vàter d'una de les cel·les d'aïllament provisional és millorable.</p>
	<p>També es visita el departament de comunicacions. Es constata que les habitacions per fer vis-a-vis tenen problemes d'humitats. Informen que tot i que les pinten les humitats tornen a sortir.</p>
	<p>A la segona planta hi ha les aules informàtiques i on s'imparteixen els estudis equivalents a l'ESO. D'aquestes, en el moment de la visita n'hi ha dues d'ocupades i en una altra un grup d'internes està mirant una pel·lícula. S'informa que les activitats es canvien trimestralment.</p>
	<p>També hi ha la sala d'actes, que a la vegada fa les funcions de menjador, la biblioteca i la cuina. A la cuina es fan els àpats del centre i de secció oberta, inclosos els que se serveixen a la cafeteria del centre. Les internes que hi treballen fan alhora formació.</p>
	<p>A la mateixa planta hi ha la infermeria i la unitat polivalent, que es destina a ubicar-hi internes amb característiques especials, com ara dones amb alguna patologia mental, discapacitat o mares gestants. En aquesta zona també hi ha els dos dormitoris d'ingressos. En el moment de la visita hi ha un grup d'internes que estan pintant les habitacions d'infermeria.</p>
	<p>Aquest departament també disposa d'un menjador i una cel·la d'aïllament provisional o immobilització mecànica.</p>
	<p>A la tercera planta hi ha la unitat residencial de penades i preventives. Cada unitat té menjador i dutxes. Les habitacions tenen característiques similars. Els dormitoris tenen lliteres i capacitat per albergar-hi entre sis i vuit internes. Informen que a l'estiu no s'hi pot estar durant el dia perquè hi fa molta calor, la qual cosa explica que les internes passin gran part de la jornada fora de la cel·la fent activitats de formació i ocupacionals. Les habitacions tenen un armariet per a cadascuna de les internes, una taula i una cadira per compartir i un vàter. L'espai és del tot insuficient.</p>
	<p>Totes les habitacions s'obren amb clau i permeten el control visual directe des de l'exterior, la qual cosa no garanteix que es resguardi prou la intimitat de les internes que hi resideixen.</p>
	<p>Finalment, es visita el pati, que té una petita cafeteria (màquines de venda automàtica) i des d'on les internes compren productes de l'economat. També es fan activitats esportives. De fet, s'informa que al matí hi ha una franja d'esport per a dones que tenen alguna necessitat especial i a la tarda es fan activitats més col·lectives.</p>
	<p>UNITAT DE MARES</p> <p>En aquest departament, tan sols hi romanen preses les internes, preventives o penades, que tenen fills que no hagin arribat als tres anys d'edat.</p> <p>El dia de la visita, hi ha 13 mares i 13 menors. El grup que fa la visita s'entrevista amb caràcter previ amb la subdirectora, que informa del següent:</p> <p>Les dones ingressen amb penes més curtes, en particular per impagament de multes: penes de vint dies o un mes per furts que van cometre fa temps (menjar),</p>

Observacions	<p>tot i que ara la seva realitat ja és una altra. A tall d'exemple, sobre la realitat de les dones que tenen ingressades:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dona embarassada a punt de parir, és el seu primer ingrés a presó. Va entrar de nit i no parava de plorar perquè l'havien separat del seu fill de tres anys, el qual sempre havia estat amb ella i ara estava amb l'àvia. En aquests casos el procediment que se segueix és avisar els Mossos d'Esquadra perquè les portin a l'hospital penitenciari per al part. En aquest cas, però, van pensar que el millor era que la dona descansés perquè estava molt cansada i passés la nit allà. Al matí següent, la Junta de Tractament va fer una "classificació exprés" en tercer grau, de manera que aquell mateix dia la interna va sortir de cap de setmana. ▪ Dona russa que va ingressar embarassada. Ha tingut el seu fill i li estan arreglant la situació perquè pugui marxar al seu país d'origen abans que el nen tingui tres anys. ▪ Dona romanesa itinerant a qui no donen permisos tot i que fa molt de temps que és a la presó, perquè saben que si surt del centre no retornarà del permís. <p>Pel que fa als infants, s'informa que:</p> <p>Si tenen família, s'intenta que els infants surtin al màxim possible amb els familiars i facin vida fora del centre (Nadal, estius i caps de setmana) perquè a mesura que els infants creixen la presó se'ls fa més feixuga. La treballadora social pregunta a les mares amb quins referents familiars l'infant podria sortir, i després fa un estudi de la situació d'aquests referents. En primer lloc, els fa una entrevista i es posa en contacte amb els serveis de la zona per obtenir-ne la màxima informació, abans de validar qualsevol sortida.</p> <p>A partir dels tres anys, els infants marxen i la mare es queda al centre. Es fan visites diàries i intenten donar la màxima flexibilitat perquè es puguin veure i tenir contacte. Amb aquesta finalitat, donen permisos i el tercer grau al més aviat possible. De fet, sempre es té en compte l'interès superior de l'infant.</p> <p>Algunes mares, malgrat que anteriorment han incomplert el règim de visites proposat amb altres fills tutelats, quan estan a la presó reclamen aquest contacte amb fills que potser estan en un CRAE, i la situació es torna molt complexa perquè l'infant fa temps que no té contacte amb la seva mare. D'altra banda, s'indica que proposar que els nens vagin a la presó a visitar-les també resulta complicat. De vegades, l'EAIA proposa que es desplacin les mares als espais de visita tutelats, acompanyades pels Mossos d'Esquadra, tot i que n'hi ha que poden anar-hi soles (autogovern).</p> <p>El pediatra és el de l'Hospital de Terrassa (que és també el que assisteix els parts), amb la qual cosa hi ha una continuïtat en l'assistència. Hi va un cop per setmana i visita tots els infants per als quals les mares han fet la sol·licitud de visita, i també els que es considera oportú. Dona pautes de criança a les mares (de vegades resulta una feina complicada atesos els aspectes culturals de cadascuna) i també estableix els menús.</p> <p>L'hospital de referència en cas d'urgència és l'Hospital del Mar, però sempre que es pot s'intenta anar a l'Hospital de Terrassa i la mare (amb acompanyament dels Mossos) sempre va amb el seu fill.</p>
---------------------	---

Observacions	<p>Instal·lacions</p> <p>La unitat, si bé està ubicada al mateix centre penitenciari, està separada de la resta d'instal·lacions i serveis. És una unitat petita i l'accés és pràcticament directe des del carrer, la qual cosa és molt positiva per als infants.</p> <p>En aquesta unitat és preferible parlar d'habitacions i no de cel·les, perquè a diferència del que passa en la resta del centre, les habitacions (dotze en total) no es tanquen a la nit.</p> <p>Les habitacions tenen banys que estan adaptats per als infants, sala de mares, sala de jocs, cuina/menjadors i un lloc on es pot fumar amb sortida al pati dels infants. El pati té el problema que a l'hivern hi fa massa fred per als petits.</p> <p>L'estat global de les instal·lacions és correcte i són adients perquè siguin ocupades per mares amb els seus fills.</p> <p>Escola bressol</p> <p>A la planta de dalt de la unitat de mares hi ha un espai habilitat perquè funcioni com a llar d'infants (per a infants de tres a cinc mesos), amb elements de joc i entreteniment, pensat per als primers dies que l'infant s'està al centre. Després s'intenta que vagi a l'escola bressol, tot i que mentre no hi plaça, es queden en aquest espai i durant l'estona que la mare comença a fer-hi activitats. Tenen una interna que fa d'auxiliar (cangur) a la unitat de mares quan una d'elles necessita una estona per fer alguna gestió. També tenen una educadora infantil.</p> <p>L'escola bressol és davant del centre penitenciari i el centre hi té una reserva de set places. El trasllat de la presó a l'escola bressol el fan els voluntaris de la Creu Roja i una educadora que fa el traspàs d'informació del centre penitenciari a l'escola bressol i a la inversa. Quan tornen, l'educadora es queda amb els infants a l'escola bressol de la presó, i també ajuda les mares amb el dinar, els dona pautes, etc.</p> <p>Hi ha molt bona relació amb l'escola bressol, fins al punt que si la mare no pot anar a les reunions de l'escola són les monitores les que es desplacen a la presó per parlar amb ella. El contacte és continu i la directora de l'escola està molt implicada.</p> <p>Hi ha una de les mares que fa un programa de toxicomania fora del centre penitenciari que també va a recollir el nen a l'escola bressol municipal i després es queda jugant amb ell una estona al parc, que és al davant.</p> <p>Actualment també tenen un infant que és atès al CDIAP (centre de desenvolupament infantil i atenció precoç). En aquest cas, la mare gaudeix de sortides i l'acompanya ella mateixa. La derivació es fa des pediatria o des de l'escola bressol.</p> <p>Relació amb els EAIA</p> <p>La treballadora social sempre es coordina amb els EAIA (equips d'atenció a la infància i l'adolescència) però es considera que no és bo que la mare identifiqui les treballadores del centre com les persones que han de valorar si pot assumir o no la cura del seu fill. Al contrari, són de l'opinió que cada professional ha de fer la seva feina específica. Els professionals del centre tampoc són els que han de fer la valoració de la família de fora del CP.</p>
---------------------	---

De la conversa mantinguda amb la treballadora social del CP, es desprèn el següent:

- **Problemes de coordinació amb els EAIA.** Explica el cas de mares a les quals s'han retirat fills anteriors, però a les quals no es retira el noi nadó a l'hospital perquè se sap que a la presó estaran controlades. Malgrat això, després de vuit mesos i quan ja hi ha un lligam fort entre la mare i el fill, l'hi retiren. També exposa el cas d'una dona que va ingressar embarassada i és toxicòmana (maltractament fetal). A la presó no consumeix, però la seva trajectòria és de toxicomania, de manera que si estigués al carrer estaria consumint i se li retiraria l'infant. Quan neixi el nadó, no se sap si se'n farà una retenció hospitalària, però si no es fa així es crearà un vincle i després serà més dolorós i difícil separar-los.
- **Comunicacions de les propostes de mesura de protecció.** De vegades alguns EAIA intenten que sigui la treballadora social del centre penitenciari qui comuniqui a la mare la proposta de mesura de protecció d'altres fills que té fora, i això suposa un conflicte, ja que la treballadora social del centre penitenciari en aquell moment passa a ser vista com un agent del sistema de protecció i es trenca el vincle de confiança necessari per poder continuar treballant amb la mare posteriorment.

Hi ha EAIA que es desplacen fins al centre penitenciari per comunicar a la mare quina mesura de protecció es proposa més adequada en interès del seu fill o filla. Contràriament, d'altres EAIA només truquen al centre penitenciari per informar de quina ha estat la mesura de protecció proposada a fi que la treballadora social ho comuniqui a la mare. I d'altres vegades, simplement, la mesura ha estat comunicada a la mare per carta.

Observacions

Quan l'EAIA es desplaça al centre penitenciari, els treballadors del centre preparen l'espai i la mare perquè saben que serà un moment difícil per a ella. Les comunicacions de proposta de mesura de protecció requereixen un procés determinat i s'ha de fer amb molta cura. Per això consideren imprescindible que siguin els EAIA qui desenvolupin aquesta feina, amb l'acompanyament dels professionals del centre penitenciari per a la preparació de l'espai i de la mare.

- **Manca de criteris unificats dels EAIA pel que fa a la valoració del risc.** Amb mares que ja tenen una trajectòria, hi ha EAIA que no han proposat la retenció hospitalària del nadó, ja que consideren la unitat de mares del centre penitenciari un espai de contenció. Tot i això, no tenen en compte la contrapartida que si el nadó es queda a l'espai de mares a la presó es crearà un vincle i un lligam entre mare i fill i després la separació serà molt dolorosa.
- **Dificultat per tenir informació completa sobre la situació familiar.** S'indica que és difícil obtenir tota la informació sobre els fills que les mares tenen a fora, ja que els EAIA es guarden la informació. Per fer una valoració adequada de la situació de la dona, caldria coordinar-se amb la DGAIA per tenir més informació sobre l'existència d'altres fills i la seva situació.
- **Famílies col·laboradores.** Els infants que no tenen família extensa amb qui fer sortides tenen la possibilitat de sortir els caps de setmana amb famílies col·laboradores, però actualment no n'hi ha cap.

Entrevistes

De la conversa mantinguda amb el grup de mares que en el moment de la visita es trobaven al centre, se'n desprenen els resultats següents:

	<ul style="list-style-type: none"> · Tenen sis vis-a-vis mensuals a part de vuit comunicacions i cinc trucades al mes de vuit minuts, sense presència de funcionaris. · El menjar és bo, tant en qualitat com en quantitat. · Valoren positivament l'atenció sanitària a les mares. · Desconeixen el circuit de com presentar una queixa · La seva queixa principal és que el pediatra només hi va un cop a la setmana i no n'hi ha de guàrdia. Altres queixes són: <ul style="list-style-type: none"> - Els preus del CIRE - Lots higiènics escassos (la directora informa que a les dones que no tenen recursos se'ls reposa gratuïtament el material higiènic necessari). - No els donen compreses gratuïtes (segons la directora, l'únic que no els donen són els tampons) - No els donen tovallolletes gratuïtes (segons la directora, el pediatra recomana l'ús d'esponja) <p>Conclusions i recomanacions</p> <p>El centre continua tenint el mateix problema de massificació i de sobreocupació que en anys anteriors, i un problema important i endèmic d'infraestructura, manca d'espai i condicionament de les instal·lacions. Per contra, el grau d'ocupació i la implicació dels professionals en la vida diària de les internes és molt positiu.</p> <p>Atenent a les necessitats específiques que tenen les dones, també es considera insuficient el temps de permanència del personal sanitari durant la setmana i, sobretot, el cap de setmana.</p> <p>La dificultat d'accés dels camions de mercaderies dificulta que les dones s'incorporin a tallers i activitats que tradicionalment són masculins.</p> <p>La participació de les dones en l'oferta formativa es concentra fonamentalment en especialitats com informàtica, bugaderia, cuina, costura i perruqueria.</p> <p>La maternitat té un abordatge específic per mitjà de la unitat de mares amb fills, que tracta d'obtenir la màxima normalització en la vida dels menors ingressats al centre.</p> <p>En la intervenció personal hi ha un gran ventall de programes formatius, de promoció de la salut, de drogodependències, de mediació, de prevenció de la violència de gènere, etc.</p> <p>Una queixa en què coincideixen totes les internes de la unitat de mares és que el pediatre tan sols visita un dia per setmana i no hi ha pediatre de guàrdia. Una altra queixa recurrent són els preus de la botiga CIRE i l'escassetat dels productes inclosos en els lots higiènics.</p> <p>Es posa en relleu la bona relació i col·laboració que hi ha amb l'escola bressol i la implicació del seu personal en l'atenció i el tractament dels infants a càrrec de les mares internes al centre.</p> <p>Hi ha disparitat de criteris d'actuació i coordinació dels EAIA amb els professionals dels centre penitenciari i/o amb les mares que tenen fills tutelats per la DGAIA.</p>
--	--

Observacions

Centre Penitenciari de Puig de les Basses (Figueres)	
Data	25 de maig de 2016
Número de visita	Segona Anterior: 1 de juliol de 2015
Observacions	<p>El CP acull de 750 interns. En la darrera fase, superarà el miler. L'Equip visita tres dependències: el Departament Especial, el mòdul residencial 1 i el mòdul de dones.</p> <p>DERT</p> <p>El dia de la visita hi ha 28 interns al DERT, en diferents situacions. Expliquen que alguns d'ells tenen situacions psiquiàtriques que no poden tractar adequadament perquè la unitat psiquiàtrica del centre no s'ha arribat a obrir.</p> <p>El Departament Especial disposa de càmeres a tots els passadissos i espais comuns, i també a les quatre cel·les de contenció. Totes les cel·les són individuals, però tenen l'opció de posar dos presos junts quan hi ha situacions que ho fan recomanable.</p> <p>Tant la sala d'escorcoll com les cel·les de contenció també tenen àudio. Les cel·les donen a uns patis de llums estrets que proporcionen certa llum natural a l'espai de reclusió.</p> <p>El dia de la visita s'acaba de produir un aïllament provisional i l'Equip és testimoni de la visita que immediatament fa la metgessa i infermera de guàrdia a l'intern.</p> <p>Mòdul dones</p> <p>El Departament de dones té capacitat per a 60 dones aproximadament, però el dia de la visita n'hi ha 40, la majoria de les quals fent algun tipus d'activitat o treballant. La cap d'unitat anuncia per megafonia la visita de dues membres de l'Equip i se les insta a assistir a una de les sales de formació.</p> <p>Finalment, només hi acudeixen tres internes, motiu pel qual una de les tècniques decideix recórrer el departament en busca de voluntàries amb qui parlar sobre les condicions d'estada al centre. N'hi ha dues que s'hi ofereixen, però decideixen no parlar, al·legant que hi ha micròfons a tots els espais. Es dona per conclosa la visita.</p> <p>Resultat de les entrevistes a homes</p> <p>S'entrevisten cinc interns del DERT escollits d'entre la llista que proporciona el cap de la unitat especial. Dos són espanyols i tres d'altres nacionalitats.</p> <p>Pel que fa al mòdul residencial 1, s'hi fan set entrevistes, de les quals tres són a interns de nacionalitat estrangera. Totes les persones són escollides per membres de l'Equip.</p> <p>Del conjunt d'entrevistes, se'n desprenen les consideracions següents:</p>

<p>Observacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maltractaments. Tots 12 interns, a preguntes directes dels membres de l'Equip de Treball, manifesten que el tracte amb els funcionaris de règim és correcte, fins i tot bo, i que mai no han patit cap agressió física ni verbal al centre. <p>Tres interns relaten episodis de maltractaments en altres centres (Brians 1 i 2, Quatre Camins).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Règim disciplinari. Només un dels cinc interns entrevistats al DERT es queixa d'haver estat sancionat. Alhora, assenjala que vol demanar de quedar-se al DERT en règim de protecció (art. 75). ▪ Tractament. Els interns (2) que no segueixen un tractament és perquè consideren que no el necessiten. Un d'ells es queixa que això el perjudica injustament en la progressió, ja que la seva conducta és excel·lent, però continua en primer grau per negar-se a seguir el tractament. ▪ Alimentació. Només tres dels interns entrevistats diuen que el menjar és correcte. La resta es queixa de la quantitat i/o qualitat dels àpats. Dos d'ells, que segueixen dieta vegetariana, se centren sobretot en la quantitat (afirmen que passen gana). Un altre manifesta que la dieta per a diabètics no és adequada, atès que conté massa hidrats de carboni. ▪ Economat. De manera unànime, els 12 interns entrevistats manifesten que els preus de l'economat són excessius. Posen exemples concrets de diferents productes i la comparació sempre és a l'alça respecte dels supermercats del carrer. ▪ Salut. Tot i que la major part dels interns que hi fan referència assenyalen que l'assistència mèdica és correcta, hi ha algunes queixes sobre aquest servei. Un intern manifesta que l'actitud de dues o tres doctores és prepotent. Dos es queixen que fa més d'un any que estan en llista d'espera per a un tractament especialitzat oftalmològic. Un altre es queixa que fa tres mesos que ha demanat ser atès pel psiquiatre, però encara no se l'ha visitat. ▪ Garanties. Tots els interns entrevistats demostren tenir un coneixement adequat de les garanties jurídiques que hi ha al sistema penitenciari. La majoria exposa que ha presentat instàncies a la direcció, degudament tramitades, queixes al Síndic de Greuges o recursos davant el Jutjat de Vigilància Penitenciària. Només un parell d'interns manifesten desconfiança cap a la direcció pel que fa a l'efectiva tramitació d'aquestes instàncies.
<p>Conclusions i recomanacions</p>	<p>Per al Departament de Justícia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cal revisar a la baixa els preus de l'economat perquè siguin adequats a les capacitats econòmiques dels interns. 2. Cal assegurar que les dietes especials dels menús del centre són adequades. <p>Per al Departament de Salut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Atès que tres pacients es queixen de la llista d'espera oftalmològica (2) i psiquiàtrica (1), cal que la Direcció de serveis penitenciaris de l'ICS asseguri que les llistes d'espera dels especialistes al CP no es perllonguin més que al carrer.

Centre Penitenciari de Quatre Camins	
Data	22 de juny de 2016
Número de visita	Tercera Visites prèvies: 28/02/2012, 11/11/2014
Observacions	<p>L'Equip de l'MCPT es divideix en dos grups que visiten el mòdul 5 (sancionats) i el DERT. La visita consisteix essencialment en deu entrevistes privades amb interns i l'examen de documentació regimental i mèdica.</p> <p>Del conjunt d'entrevistes, se'n desprenen els resultats següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maltractaments. La major part dels interns entrevistats no n'exposen o, fins i tot, diuen que la relació amb els funcionaris és bona. Hi ha tres interns, però, que relaten contencions desproporcionades, amb cops de puny i de peu que es produeixen un cop reduït l'intern. Dos dels episodis relatats són de fa mesos i no en queden traces físiques. El tercer, però, suposadament es va produir la setmana abans de la visita i les seqüeles físiques són ben visibles. En tots els casos, les contencions es van produir en patis que no disposen de càmeres de videovigilància. Un cop examinada la documentació regimental i mèdica del darrer cas, s'obre queixa al Síndic de Greuges. <p>D'altra banda, dos interns exposen episodis de maltractaments al centre Brians I.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Primer grau. Es constaten estades perllongades al DERT, on la major part d'interns entrevistats han superat amb escreix els terminis dels articles 93 i 94 RP, havent encadenat comunicats i regressions. <p>Des de la coordinació del DERT, i sense fer esment específic de cap cas en concret, es descriu com a habitual que hi hagi interns d'aquest departament que, per evitar tornar als mòduls de vida ordinària, busquen i provoquen mantenir-se en primer grau.</p> <p>Tots els interns coincideixen que el règim de primer grau implica confinament individual i dues hores de pati i dues hores més de sala amb, com a mínim, un company més. Llevat que hi hagi alguna sanció addicional (de 7 o 14 dies), cas en el qual se suprimeixen les dues hores de sala.</p> <p>El Mecanisme reitera en aquest punt la resolució emesa pel Síndic de Greuges en ocasió de l'actuació d'ofici 36/2016.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alimentació. Hi ha una queixa generalitzada relativa a la qualitat i la quantitat dels àpats al centre. S'exposa que els plats principals són escassos. Sovint, a més, arriben freds. <p>Al DERT, diversos interns expliquen un connat de protesta succeïda el dia abans al voltant d'aquest tema perquè, manifesten, "part del menjar estava podrit". Al final de la visita, els membres de l'Equip inspeccionen el menú del dia. Hi ha un caldo de verdures variat, calent i amb aspecte comestible. Com a segon plat, amanida de patates i carn a la planxa, aquesta darrera absolutament freda i dura. Com a menú astringent, espaguetis, també freds. La ració de síndria de postres és petita.</p>

<p>Observacions</p>	<p>El coordinador del DERT manifesta inicialment que la protesta dels interns contra el menjar no ha estat generalitzada i que té uns objectius instrumentals. Reconeix, finalment, però, que moltes queixes relatives a la quantitat i la qualitat estan fonamentades i que ell mateix n'ha fet informes a la direcció. Els ordenances del DERT confirmen que, des que el menjador el porta el CIRE, la qualitat ha baixat.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Salut. Entre els interns entrevistats, hi ha queixes generalitzades respecte del tracte que es rep dels serveis mèdics. Un intern relata que les visites mèdiques es fan a través dels barrots. El metge es limita a preguntar si li passa res. Un dels interns que exposa maltractaments assenyala que hi havia un metge present i no va fer res. <p>Altres interns es queixen que no tenen les visites psiquiàtriques que necessiten o que no se'ls subministren els medicaments adequats, per bé que aquesta darrera afirmació és desmentida per altres interns. Es revisen algunes històries clíniques que no confirmen ni manca de tractament mèdic regular ni de tractament farmacològic.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Economat. L'economat del centre el porta el CIRE i es torna a constatar una queixa generalitzada respecte dels preus, per exemple dels televisors (un element important per fer passar l'estona al DERT). També hi ha queixes sobre els períodes excessius per reparar els aparells avariats. <p>A més, pel que fa a productes de primera necessitat, els lots higiènics són escadussers (cada tres mesos), cosa que agreuja la pujada de preus de l'economat, també respecte d'aquesta mena de productes.</p>
<p>Conclusions i Recomanacions</p>	<p>1. Cal investigar amb rigor les denúncies de maltractaments i valorar si en determinades contencions es fa un ús desproporcionat de la força física. A aquest efecte, és imprescindible el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Dotar de càmeres de videovigilància els espais més sensibles del centre a efectes de prevenció de maltractaments i usos abusius de la força, en particular, els patis del DERT i del Departament de Sancionats. b) Emplenar els comunicats mèdics d'acord amb les pautes del Protocol d'Istanbul. <p>2. Cal revisar a la baixa els preus de l'economat perquè siguin adequats a les capacitats econòmiques dels interns.</p> <p>3. Cal garantir dietes equilibrades i suficients a tots els interns i que el menjar arribi en condicions òptimes d'escalfor i de textura a tots els destinataris.</p>
<p>Centre Penitenciari Mas d'Enric</p>	
<p>Data</p>	<p>5 d'octubre de 2016</p>
<p>Número de visita</p>	<p>Segona Anterior (03/02/2016)</p>
<p>Observacions</p>	<p>La visita va consistir essencialment en l'entrevista de persones internes dels mòduls de dones, joves, DERT i infermeria. En total, es van entrevistar 22 persones.</p> <p>Mòdul de joves</p> <p>Atès l'encara escàs nombre de joves que hi ha al centre, les activitats les fan amb els homes adults, en funció del seu programa de tractament, tot i que pernecten al seu propi mòdul.</p>

Observacions	<p>S'entrevisten tres joves (un noi de 19 anys i dos de 20 anys) que fan activitats al mòdul 1. Dos joves més prefereixen no parlar amb nosaltres.</p> <p>De les tres entrevistes es podria concloure que la màxima preocupació dels joves és que s'habiliti plenament el seu mòdul per poder desenvolupar-hi els tractaments. Hi ha alguna queixa sobre el menjar, però no es consistent entre els tres nois entrevistats.</p> <p>Sobre l'atenció mèdica, tots tres expliquen que van ser visitats en el moment d'ingressar al centre, que hi ha visites mèdiques als mòduls diversos cops cada setmana i que t'atenen el mateix dia que ho demanes. Un d'ells, diabètic des de fa pocs mesos, manifesta que la pastilla curta li donen sense tenir en compte si falten dos minuts o vint per començar els àpats, i que algun cop ha hagut de prendre sucre per evitar una hipoglucèmia.</p> <p>Tots tres manifesten que desconeixen els circuits i els procediments de garantia, tot i que algun d'ells reconeix que els en van oferir informació en ingressar al centre.</p> <p>Tots tres són estrangers i no tenen família a Catalunya, raó per la qual no comuniquen.</p> <p>Es dona la circumstància, a més, que tots tres fa poc temps que han ingressat al centre (tres mesos, en dos casos, dues setmanes en l'altre) i que per a tots és el seu primer ingrés.</p> <p>Preguntats sobre possibles maltractaments per part de funcionaris o d'interns adults (patits o coneguts), manifesten que no n'hi ha i que el tracte amb els funcionaris és correcte sempre que ho sigui també per part de l'intern. La convivència amb els adults també és cordial. Aquests testimonis causen en els membres de l'Equip una impressió d'escassa credibilitat, segurament per la manca de confiança dels joves. De fet, en un altre mòdul un intern explica el cas d'un d'aquests joves, que, segons la seva versió, és objecte de persecució sistemàtica per part d'un funcionari de cap de setmana. Posats en contacte novament amb el jove en qüestió al cap de pocs dies a través de videoconferència, reconeix que és així i que no li ho va explicar a l'Equip per por. A instàncies de l'afectat, s'ha obert una queixa al Síndic de Greuges.</p> <p>Mòdul de dones</p> <p>Del conjunt d'entrevistes mantingudes a les dones (9) de 18 presents el dia de la visita, se'n desprenen els resultats següents:</p> <p>Alimentació. Totes les internes entrevistades critiquen la qualitat i la quantitat dels àpats, i també la manera de cuinar-los, la temperatura, en el sentit que el menjar se serveix fred, i la manca de varietat dels menús.</p> <p>Una manifesta que a l'obertura del centre el menjar era més bo. Una altra que a Brians 1 en posaven més quantitat. Dues més afirmen han estat preses fora de Catalunya i que el menjar era molt bo.</p> <p>El dia de la visita el menú consisteix en un gaspatxo, patates bullides i espinacs, botifarra amb fesols i una pera. Aparentment el menjar és cuit, variat i sembla equilibrat.</p> <p>Higiene. Dues internes es queixen perquè no els donen bosses de brossa suficients. Davant la seva queixa, les funcionàries els han dit que les buidin i les reutilitzin, però manifesten que aquesta solució no és higiènica, sobretot tenint en compte que moltes vegades tenen menjar a la cel·la. Les mateixes internes també es queixen perquè els llençols es canvien cada sis mesos. Una d'elles, que prèviament havia estat a Brians 1, manifesta que allà es canviaven un cop al mes.</p>
---------------------	---

<p>Observacions</p>	<p>Activitats. Una de les entrevistades manifesta que fan poques activitats. Dues més manifesten que el centre les discrimina perquè no poden fer activitats compartides amb els homes. Només la de ioga, però no d'altres que els agradaven molt, com ara el teatre, que, segons relaten, es va deixar de fer perquè el monitor va marxar davant la impossibilitat de fer-la compartida.</p> <p>Algunes d'elles manifesten que els agradaria que hi hagués més flexibilitat, a nivell d'horaris i d'organització interna, durant els caps de setmana. A tall d'exemple, diuen que s'aixequen a la mateixa hora que entre setmana.</p> <p>Tractament. En general, les internes entrevistades no tenen cap queixa de l'Equip de Tractament. Només una es queixa perquè ha fet moltes instàncies al director i no han estat ateses. El qualifiquen de correcte i professional. Dues de les entrevistades es queixen pel retard a rebre les resolucions relatives als permisos de sortida.</p> <p>Règim disciplinari. El dia de la visita no hi ha cap interna sancionada o en règim d'aïllament. Tampoc no exposen haver patit cap tipus d'abús i/o maltractaments. Al contrari, manifesten que, en general, el tracte amb els funcionaris és correcte i que intenten ajudar-les.</p> <p>El clima de convivència també es defineix com a bo.</p> <p>Salut. Una de les entrevistades vol que es reculli el seu testimoni pel que fa al bon tracte rebut per part del personal sanitari i de tots els membres de l'equip de tractament del centre, durant la malaltia i un cop intervinguda quirúrgicament.</p> <p>Dues es queixen que hi ha una manca d'organització, en el sentit que hi ha uns horaris d'atenció mèdica establerts però no es compleixen. El dia de la visita una d'elles feia un quart d'hora que esperava a rebre la medicació. Aquesta disfunció feia que hagués de reduir el temps destinat a dinar, ja que després treballava a tallers.</p> <p>Comunicacions. L'obertura del centre penitenciari les ha permès acostar-se als seus nuclis familiars. Totes les dones comuniquen amb la família i exposen que han continuat amb els nuclis familiars existents abans de l'ingrés a presó. Algunes també tenen el marit pres per la mateixa causa. Una altra, fins i tot, els dos fills.</p> <p>Treball. Les internes entrevistades que treballen es queixen que cobren poc. Exposen que hi ha dies que treballen quatre hores diàries per tan sols 30 cèntims. Una d'elles diu que durant l'estiu han passat molta calor perquè un dels tubs d'aire condicionat instal·lat no ha funcionat mai.</p> <p>CIRE. Totes es queixen dels preus de la botiga CIRE i que les marques són blanques. En particular, diuen que són dels xinesos i, per tant, de molt poca qualitat. També exposen que hi ha poca varietat de productes i tampoc no els poden encarregar a l'exterior perquè els hi portin a través del servei de missatgeria.</p> <p>De manera generalitzada també es queixen perquè el poc que guanyen treballant s'ho gasten a l'economat.</p> <p>Violència i dona. Una de les entrevistades exposa que ha viscut violència física per part de la seva exparella. El va denunciar i li van donar una ordre de protecció. Explica que aquella relació ja va acabar.</p>
----------------------------	---

<p>Observacions</p>	<p>Dins del centre penitenciari també ha iniciat una nova relació amb un altre pres, però manifesta que només ha durat cinc mesos perquè ell va desaparèixer.</p> <p>Després ha tingut coneixement que complia condemna per un delictes de violència domèstica, però amb ella sempre es va portar bé.</p> <p>Tres tenen el marit pres per la mateixa causa i manifesten que la relació entre ells és bona. D'entre aquestes, una també té els fills empresonats.</p> <p>DEPT. S'hi desenvolupen set entrevistes. Els interns manifesten les raons que els han dut a ser sancionats i demostren un bon coneixement de les vies de garantia dels seus drets, atès que la gran majoria ha recorregut contra les sancions imposades.</p> <p>Hi ha opinions contradictòries respecte de la qualitat i la quantitat de menjar, per bé que hi predomina una opinió negativa.</p> <p>Pel que fa a l'atenció mèdica, l'opinió més generalitzada és positiva.</p> <p>Cinc dels interns entrevistats manifesten que el tracte amb els funcionaris és correcte i que no han patit maltractaments al centre ni coneixen altres interns que n'hagin patit. No obstant això, un intern explica el cas del jove esmentat més amunt, mentre que un segon intern manifesta haver estat objecte de maltractaments físics i verbals quatre dies abans de la visita (el dia 1 d'octubre). Segons manifesta, la raó de la presumpta agressió va ser la denegació d'una comunicació especial amb la seva parella sentimental. Es va posar nerviós davant la negativa i el van lligar.</p> <p>Aquest intern va ser explorat per la Dra. Casado, atès que va manifestar que tenia dolors a la panxa pels cops de porra i presentava una ferida visible al front. S'ha obert queixa al Síndic de Greuges.</p> <p>Infermeria</p> <p>Es visiten les instal·lacions, que són modernes i ben dotades. Només hi ha cinc interns ingressats (la capacitat és molt superior) i se n'entrevisten tres. Alguns plantegen problemes o queixes que queden fora de l'abast del Mecanisme (trasllat a un altre centre, assistència lletrada), però no hi ha cap queixa sobre el funcionament de la infermeria o l'assistència mèdica al centre.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>Amb caràcter general:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cal investigar amb rigor les denúncies de maltractaments i valorar si en determinades contencions es fa un ús desproporcionat de la força física. 2. Cal revisar a la baixa els preus de l'economat perquè siguin adequats a les capacitats econòmiques dels interns. 3. Cal assegurar dietes equilibrades i suficients a tots els interns i que el menjar arribi en condicions òptimes d'escalfor i textura a tots els destinataris. <p>Pel que fa al mòdul de joves, cal iniciar al més aviat possible activitats de tractament al mòdul i adreçades exclusivament a aquest col·lectiu.</p>

Recomanacions	<p>Pel que fa al mòdul de dones:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cal fer algun programa d'intervenció específica en violència de gènere adreçat a dones que han viscut situacions de violència i/o es troben en situacions de vulnerabilitat. 2. Cal revisar el contingut i la freqüència dels lots higiènics que es lliuren a les dones per assegurar una higiene adequada. 3. Cal preveure que les dones puguin fer més activitats compartides amb els homes. 4. Cal que les dones estiguin degudament informades dels canvis d'organització interna que es puguin produir per evitar qualsevol tipus de disfunció en els seus horaris de vida ordinària.
----------------------	---

b. Comissaries de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra

Comissaria de Mossos d'Esquadra a l'Ametlla de Mar	
Data	15 de juny de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>Comissaria de construcció recent inaugurada el gener de 2016. Informen que encara no és operativa perquè li falta ultimar qüestions tècniques.</p> <p>Des de la perspectiva d'instal·lacions, de videovigilància i de distribució de l'àrea de custòdia de detinguts (ACD), presenta les mateixes característiques que la resta de comissaries del Cos de Mossos d'Esquadra, però és de dimensions més reduïdes (tres cel·les per a adults i una per a menors i/o dones).</p>
Recomanacions	No n'hi ha.

Comissaria de Mossos d'Esquadra a Amposta	
Data	15 de juny de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>Igual que la majoria de comissaries dels Mossos d'Esquadra, l'ACD és a la planta subterrània de l'edifici i l'accés es fa directament des del pàrquing. Hi ha càmeres de videovigilància, excepte a la sala de ressenya i als locutoris de custòdia, i els cartells que n'informen.</p> <p>Cal destacar que no hi ha una sala específica on fer els escorcolls, de manera que es fan a la zona del vestíbul, que també està dotada de videovigilància i de gravació de so.</p> <p>En una sala identificada com a magatzem estan desades les màrfegues i les flassades. Crida l'atenció de l'Equip que les flassades estan amuntegades de qualsevol manera en un capsa de cartró. Informen que es canvien un cop al mes, freqüència que consideren adequada, atès que no tenen un ús gaire intensiu tenint en compte el volum mensual de detinguts, que pot oscil·lar entre els 16-25.</p>

<p>Observacions</p>	<p>L'estat de conservació i de manteniment de les set cel·les d'adults i la de menors i/o dones es considera adequat. Tanmateix, en un sector de la zona d'adults hi ha males olors.</p> <p>El dia de la visita hi ha una persona detinguda. De fet, en aquells moments reingressa després d'haver demanat ser visitat pel metge. Segons es desprèn de l'entrevista que se li fa, no té cap queixa respecte al tracte i l'atenció rebuts per part dels agents que han practicat la detenció. Manifesta que se li han llegit els drets, però que d'ençà que està detinguda, les 21.00 hores del dia anterior, encara no ha vingut l'advocat.</p> <p>Es consulta l'atestat relatiu a la persona detinguda i se'n desprèn que la detenció és a les 22.45 hores i la lectura de drets, a les 23.45 hores. Tot i això, la trucada a l'advocat no té lloc fins a les 12.05 hores de l'endemà. Quan se'ls demana el motiu pel qual no es va trucar immediatament al col·legi d'advocats, informen que ho fan quan es preveu prendre declaració al detingut, però no abans. Se'ls fa notar que aquesta era la manera de procedir abans de la transposició de la Directiva europea sobre els drets de les persones detingudes, però que arran la reforma del nou article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal, el detingut té dret a l'assistència lletrada a comissaria, amb caràcter previ a l'interrogatori policial.</p> <p>La interpretació que en fa la comissaria és que en aquest cas està justificat prendre primer declaració a la víctima i el testimoni i, en acabat, al detingut. És la seva manera habitual de treballar.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal recordar el contingut del nou article 520 de la LECrim i la interpretació que en fa el mateix Cos de Mossos d'Esquadra, entre d'altres, sobre el fet que l'assistència lletrada a comissaria ha de ser amb caràcter previ a l'interrogatori policial i que la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats ha de ser des del mateix moment en què es produeix la detenció. 2. Cal reforçar el sistema de neteja per evitar les males olors a la zona de custòdia d'adults. 3. Cal establir un protocol en què cada detingut agafi i retiri la màrrega i la flassada habilitant dos cubells, un per a les flassades netes i l'altre per a les brutes. Igualment, cal establir un sistema de recanvi de flassades amb una periodicitat adequada al volum de detinguts de la comissaria i, en tot cas, sempre que hi hagi restes orgàniques, que presentin un estat de desgast o males olors o que estiguin desfilades. 4. Cal dotar la sala de ressenya de la comissaria de sistema de videovigilància.
Comissaria de Mossos d'Esquadra a Cambrils	
<p>Data</p>	<p>15 de juny de 2016</p>
<p>Número de visita</p>	<p>Primera</p>
<p>Observacions</p>	<p>L'ACD és operativa però, per qüestions d'eficàcia i eficiència, no s'utilitza. La seva pauta operativa és traslladar les persones detingudes a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra a Reus.</p>

Observacions	<p>Tot i això, està preparada per rebre en qualsevol moment les persones detingudes. Així, l'equipament pot actuar en cas de reforç o en cas que s'estigui duent a terme algun procés de neteja o pintura a les cel·les de la Comissaria de Reus. Informen que d'ençà de la inauguració l'any 2008 s'ha fet servir dos cops.</p> <p>De l'estat de conservació, manteniment i netedat de la comissaria se'n desprèn que l'ACD no es fa servir. Amb tot, informen que fa dos dies que han pintat les cel·les.</p>
Recomanacions	No n'hi ha.

Àrea Bàsica Policial de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Roses

Data	21 de setembre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>L'ACD està ubicada a la planta principal. Les dependències tenen un estat de neteja òptim.</p> <p>Disposa d'entrada de detinguts amb cotxe. En aquesta entrada no hi ha el cartell que indica que s'estan enregistrant les imatges (segons indiquen els agents, el cartell ha caigut i, durant la visita, es torna a col·locar perquè algú l'havia deixat a l'oficina utilitzada pels detinguts per fer la trucada telefònica a què tenen dret per informar de la seva detenció).</p> <p>Els agents informen de tot el procés des que la persona detinguda entra a les dependències policials fins que passa a disposició del jutge: lectura de drets, realització de trucada, ressenya, escorcoll, passi a cel·la.</p> <p>L'ACD té cinc cel·les. La cel·la destinada a menors no disposa de bany interior ni d'intercomunicador. Per tant, si el menor detingut volgués comunicar-se amb els agents de l'àrea de custòdia hauria de colpejar la porta o cridar des de la cel·la. La sala on es practica la ressenya no disposa de càmera d'enregistrament d'imatges.</p> <p>Es facilita a la persona detinguda la trucada telefònica per comunicar la detenció.</p> <p>En aquest moment un agent hi és present.</p> <p>S'informa que la persona detinguda pot ser visitada pel metge. En cas que presenti lesions, se la trasllada al centre mèdic. El procés és el següent: es truca al centre mèdic per sol·licitar la visita i demanar en quin moment es podria visitar la persona detinguda. Es trasllada la persona detinguda al centre mèdic i aquesta és visitada amb un agent a la consulta (per motius de seguretat). En casos puntuals en què la persona detinguda està molt alterada, es demana al metge del centre mèdic que es desplaci a l'ABP per fer-li la visita mèdica.</p> <p>La sala on es fa l'escorcoll personal té càmera d'enregistrament d'imatges, però no de so. Aquí, també es recullen les pertinences de la persona detinguda. La sala de ressenya i d'identificació no té càmeres d'enregistrament d'imatges. Les flassades són utilitzades una vegada o dues. En cas que quedin malmeses per un sol ús, no es tornen a utilitzar.</p> <p>L'ACD disposa d'elements d'autoprotecció i de contenció: cascs, escuts de seguretat, etc.</p>

Observacions	En el moment de fer la visita hi ha una persona detinguda, per crida i cerca, que manifesta no tenir interès a parlar amb l'Equip. Durant la visita es constata que passarà a disposició judicial aquell mateix matí, abans de les 14 hores.
Recomanacions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal instal·lar una càmera d'enregistrament d'imatges a la zona de ressenya i d'identificació. 2. Cal col·locar un interfon a la cel·la destinada a persones detingudes menors d'edat. 3. Cal renovar els cascs que fa servir actualment el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per cascs de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents. 4. Cal establir un criteri comú pel que fa a la trucada personal a què dona dret l'article 520 LeCrim. Sembla que a la majoria de comissaries de PG-ME aquesta trucada es fa en privat, mentre que en d'altres, com aquesta, es fa en presència policial. 5. Cal garantir el respecte al dret a la intimitat en les visites mèdiques de la persona detinguda als hospitals.
Comissaria de districte de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a la Jonquera	
Data	21 de setembre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>Es tracta d'una comissaria de districte de mòduls prefabricats i material reutilitzat (llevat dels ordinadors, segons informa el sotsinspector en cap de la comissaria).</p> <p>La comissaria consta d'una petita recepció, on hi ha el cap de torn; d'una oficina de recepció de denúncies, d'una oficina interior de recepció de denúncies sense finestra (manca de ventilació), del despatx del cap de la comissaria, d'una sala menjador amb màquines de venda automàtica i de dos vestuaris (un d'homes i un altre de dones).</p> <p>No disposa d'àrea de custòdia. Per aquest motiu, les persones detingudes són traslladades immediatament a l'ABP de Figueres, sense passar per la comissaria.</p>
Recomanacions	No n'hi ha
Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Badalona	
Data	17 de febrer de 2016
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (Anterior: 12/01/2012)
Observacions	Visita de seguiment. En el moment de la visita hi ha cinc persones detingudes i dos agents que treuen un detingut que ha de passar a disposició judicial. Informen que als jutjats hi fan obres i els jutges de guàrdia han demanat que els passin els detinguts directament perquè les cel·les estan inutilitzades.

<p>Observacions</p>	<p>S'observa que una de les agents de custòdia no va identificada. Quan se li pregunta pel motiu, al·lega que el número d'identificació va enganxat a l'armilla que es posa quan surt al carrer i, com que només en té un i s'ha tret l'armilla, no ha pensat a desenganxar-lo per col·locar-lo a la camisa.</p> <p>L'ACD disposa de càmeres de videovigilància excepte al locutori i a la sala de ressenya.</p> <p>Pel que fa als mitjans de contenció, s'observen cascs de motocicleta, força malmesos. Com a novetat respecte a l'anterior visita, tenen un protocol de recollida i de neteja de flassades. És un protocol aplicable a les àrees de custòdia de la Regió Policial Metropolitana Nord. Les flassades tenen quatre usos, a excepció de les que hagin estat exposades a restes biològiques o bé que estiguin en mal estat. A cada flassada es marca el número de cel·la amb corrector (típex) i el número d'usos (una marca en cada extrem). Cada utilització s'indica a la graella específica creada a aquest efecte. S'observa que a l'habitació on hi ha desades les màrfeques i les flassades, hi ha el cubell per destruir-les i per rentar-les. Informen que és l'administració qui gestiona el sistema d'ús i de recanvi.</p> <p>Informen que encara mantenen el llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes i el de menors. S'estan plantejant deixar-lo de fer servir quan comprovin que no perden cap tipus d'informació treballant amb el sistema informàtic. Sobretot, en casos de detinguts d'altres unitats.</p> <p>Es constata que a la zona de cel·les d'homes, l'olor continua sent molt desagradable. Dos membres de l'Equip s'entrevisten amb dues persones detingudes. La primera és un home de nacionalitat espanyola que ha estat detingut a casa seva aquell matí acusat de robatori. Afirma que el tracte ha estat correcte, tant en la detenció com durant l'estada a la comissaria.</p> <p>El segon és un home de nacionalitat romanesa, detingut al carrer aquell matí, acusat d'haver incomplert una ordre d'allunyament. Atès que parla l'espanyol amb molta dificultat, es demana el full de lectura de drets i es comprova que ha demanat ser assistit per intèrpret, tot i que en el moment de la visita encara no ha arribat. Expliquen que al detingut se li han llegit els drets en castellà i que els ha entès, però havent constatat les dificultats de comprensió, es demana que li'n donin una còpia en romanès, cosa que fan en aquell moment.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal renovar els cascs que fa servir actualment el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per cascs de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents. 2. Cal instal·lar sistemes de videovigilància a tots els espais de l'ACD on roman o transita la persona detinguda, molt particularment a la sala d'identificació i de ressenya. 3. Cal que tots els agents de la Policia de Catalunya vagin identificats en tot moment. 4. Cal millorar el sistema de ventilació de la zona de cel·les.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Barcelona (les Corts)	
Data	20 d'abril de 2016
Número de visita	Cinquena (Anteriors: 01/3/2011, 01/02/2013, 02/10/2014, 16/03/2015)
Observacions	<p>Visita de seguiment. La visita s'inicia a dos quarts d'onze de la nit, amb un endarreriment de vint minuts perquè en el moment en què hi arriba l'Equip s'està fent el canvi de torn.</p> <p>En el moment de la visita, hi ha una trentena de detinguts, dels quals mitja dotzena seran traslladats aquella mateixa nit a la comissaria de la Seu d'Urgell perquè han estat detinguts en execució d'una ordre de crida i cerca del Jutjat d'Instrucció de la Seu.</p> <p>L'Equip entrevista set persones detingudes, de les quals quatre són dones. En el decurs de les entrevistes, es detecten els elements d'interès següents:</p> <p>Assistència lletrada</p> <p>Tres persones entrevistades han estat detingudes per manament judicial (ordre de crida i cerca) i no han tingut assistència lletrada. Una d'elles manifesta que no li han llegit els drets quan els agents han arribat a casa seva a practicar l'escorcoll domiciliari ni quan, hores més tard, s'han desplaçat a fer-ne un segon a les seves oficines. Per aquesta raó, no ha pogut avisar un advocat que fos present a les diligències. La lectura de drets s'ha produït, segons manifesta, cap a dos quarts de tres de la tarda i calcula que l'avís a l'advocat es pot haver produït llavors, ja que ell ha arribat a comissaria una hora més tard. Finalment, l'advocat, que és de la seva elecció, s'ha personat al centre de detenció a les 17 hores.</p> <p>La resta de persones detingudes ja havia estat ateses en el moment de l'entrevista o se'ls havia comunicat que el lletrat estava en camí. Per les hores en què s'ha produït la detenció en els diferents casos, sembla que la comunicació al col·legi ha estat immediata i que els lletrats s'han personat en el termini de les tres hores que marca la llei.</p> <p>Una de les persones detingudes afirma que ha pogut fer la trucada de telèfon després d'insistir-hi molt. Reconeix que ha pogut trucar dues vegades perquè a la primera no li agafaven.</p> <p>Assistència mèdica</p> <p>Tres de les persones detingudes manifesten que no han demanat ser ateses pel metge.</p> <p>Dues persones detingudes afirmen haver estat ateses a la mateixa comissaria. Coincideixen a assenyalar que el facultatiu s'ha limitat a donar-los la medicació prescrita, sense fer-los cap exploració. En tot moment hi ha hagut els agents de policia al davant.</p> <p>Una altra persona detinguda ha estat atesa al CUAP Peracamps, on ha estat visitada en presència dels agents de la Guàrdia Urbana, que després l'han traslladat a les Corts.</p> <p>Finalment, hi ha una persona detinguda que afirma haver sofert un tracte violent en el curs de la detenció. Explica que li han demanat la documentació i que es tragués les ulleres de sol.</p>

Observacions	<p>Com s'hi ha negat, l'han colpejat i l'han arrossegat per terra. Mostra l'avantbraç dret, on té una laceració força visible i recent. Creu que l'han visitat al CAP del carrer Manso (en tot cas, no a Peracamps). La visita s'ha fet en presència de dos mossos uniformats (diferents dels que manifesta que l'han agredit). Ell ha explicat els fets al metge que l'ha atès.</p> <p>Alimentació</p> <p>Cinc de les persones detingudes havien sopat. Una ha declinat l'entrepà que li han ofert. Una altra persona afirma que no ha sopat i que té gana, cosa que, quan els membres de l'Equip ho comuniquen al cap de torn, es resol ràpidament.</p> <p>Dues de les persones entrevistades es queixen que triguen molt a portar l'aigua quan es demana. Una altra es queixa, i ho constata l'Equip in situ, perquè l'entrepà que li donen no ve amb embolcall, ni amb tovalló, i els agents li donen amb els mateixos guants que han utilitzat per escorcollar els detinguts.</p> <p>Condicions de les cel·les</p> <p>Una de les persones entrevistades es queixa perquè hi ha larves a la placa turca. En canvi, la màrfega que li han donat estava neta. Una altra es queixa perquè de la placa turca surt un toll que sembla un pixat. Finalment, una tercera assenyala que la flassada estava neta i resguardada en una bossa de plàstic, però que el matalàs estava brut. La inspecció ocular que fa l'Equip a dues cel·les constata el toll a la placa turca.</p> <p>Tracte personal</p> <p>En línies generals, es fa referència a un tracte correcte per part dels agents de policia, tant en el moment de la detenció (amb la notable excepció abans apuntada) com durant l'estada a la comissaria. Tot i això, dues de les persones entrevistades es queixen d'un cert tracte prepotent per part dels agents.</p> <p>Escorcolls</p> <p>Entre les dones entrevistades n'hi ha una que es mostra molt afectada i planteja una queixa pel tipus d'escorcoll que li han fet. Assenyala que li han fet treure tota la roba, menys les calces. Ho descriu com a molt humiliant. Ha estat en presència de tres agents femenines, posada de cara a la paret i també li han passat el detector de metalls. A preguntes de l'Equip insisteix que l'escorcoll ha estat amb nu integral i no li han ofert cap bata.</p> <p>Revisió d'informes mèdics</p> <p>Un membre de l'Equip demana tots els informes mèdics de les persones que estan en custòdia i que han rebut assistència mèdica. Se li lliuren tots, llevat, precisament, del detingut que manifesta haver patit una agressió policial en el moment de la detenció, segons es pot constatar l'endemà, quan es posen en comú els resultats de la visita.</p> <p>Els informes són del CUAP Cotxeres i de la Unitat d'Atenció Mèdica de Travessera (de la mateixa comissaria). En cap cas hi consta si l'examen mèdic ha estat realitzat en presència policial, però l'agent confirma que en la majoria de casos ells hi són presents. El principal motiu d'atenció mèdica és per ansietat. En molts casos no consta una exploració física de la persona detinguda, cosa que coincideix amb el relat que fan els detinguts entrevistats.</p>
---------------------	--

<p>Conclusions i recomanacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ L'article 55 de la Llei del Síndic obliga les administracions públiques a subministrar al Síndic i a les persones en qui delegui tota la documentació que els sol·licitin que estigui relacionada amb l'objecte d'una investigació. La manca de col·laboració i l'obstaculització de la tasca del Síndic de Greuges pot tenir les conseqüències que indica l'article 61 de la mateixa Llei. ▪ L'equip ha constatat que els drets de les persones detingudes es respecten en termes generals correctament, d'acord amb el nou article 520 LECrim, per bé que l'MCPT ja es va pronunciar en l'Informe de 2015 sobre les mancances d'aquest precepte i respecte de la seva interpretació pel que fa a la documentació que cal lliurar a la defensa de la persona detinguda. <p>A banda de l'anterior, es continua constatant que les ordres de crida i cerca no generen el dret a l'assistència lletrada, dret que és fonamental per garantir que la detenció no és irregular.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Es constata que les visites mèdiques, tant a la mateixa comissaria com en centres d'atenció primària, es fan en presència d'agents policials, tot i que no necessàriament són els mateixos que han practicat la detenció. D'acord amb el Protocol d'Istanbul, cal que aquestes visites es facin com a regla general sense presència policial. I, quan n'hi hagi, cal que consti en els informes corresponents. <p>A més, sempre que la persona detinguda addueixi maltractaments o el facultatiu en sospiti l'existència, cal una exploració mèdica exhaustiva i no limitar el servei mèdic al subministrament de medicaments.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ L'escorcoll de les persones detingudes és un moment de greu afectació potencial a la dignitat personal. Cal fer-lo amb la màxima cura, sobretot quan es tracta de dones. <p>No només cal garantir que les practiquin únicament agents femenines, com és obvi, sinó que aquestes evitin el nu integral, llevat que sigui imprescindible practicar-lo, i que en tot cas s'ofereixi una bata perquè la persona es pugui cobrir.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ L'ús intensiu que es fa de les dependències de custòdia de la Comissaria de les Corts pot provocar que la brutícia s'hi acumuli ràpidament. Per aquesta raó, cal extreure la freqüència i la diligència dels serveis de neteja.
Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Granollers	
Data	26 d'octubre de 2016
Número de visita	Segona Anterior (12/09/2016)
Observacions	<p>Visita de seguiment. L'anterior visita es va concloure amb una valoració general positiva de la comissaria, més enllà dels elements negatius recurrents i coincidents amb la resta. Cal remarcar que hi ha hagut una millora respecte del tema de renovació de les flassades. En aquesta ocasió, informen que la renovació es fa cada quatre usos, en relació amb els deu que es feien anteriorment.</p> <p>Tot i el volum considerable de detinguts que hi passen diàriament –provinents de tots els cossos policials, centres penitenciaris i unitats d'investigació del Cos de Mossos d'Esquadra–, l'estat de conservació, netedat i manteniment de l'àrea de custòdia és adequat.</p> <p>També informen que, a requeriment judicial, moltes vegades fan la custòdia al jutjat, la qual cosa suposa racionalitzar els serveis de custòdia. D'altra banda, tornen a informar que els trasllats de detinguts es poden fer al llarg del matí i de la tarda.</p>

<p>Observacions</p>	<p>Com la resta, la sala de ressenya no té càmera de gravació. El locutori d'entrevistes s'utilitza perquè la persona detinguda faci ús del dret a trucar a la persona que vulgui, supervisada per un agent.</p> <p>Respecte als elements de contenció, es constata que, com la resta, també fan servir cascs de moto.</p> <p>Pel que fa a les característiques de l'ACD, no es constata cap canvi ni novetat destacable respecte a la visita anterior.</p> <p>Com a novetat, mostren un furgó de trasllat d'adquisició recent dotat de videovigilància. A banda d'incorporar les mesures de seguretat per traslladar i protegir tots els ocupants del vehicle amb totes les garanties (seients individuals amb cinturó de seguretat i orientats en sentit de la marxa i aire condicionat), incorporen sistema de videovigilància. Els únics que tenen accés a la gravació són els comandaments i les imatges queden desades durant un mes.</p> <p>La càmera cal desconnectar-la després de cada ús perquè, altrament, s'esgota la bateria i el furgó, que està tot automatitzat, no s'encén. En aquest sentit, el dia de la visita va passar que no s'havia desconnectat la bateria i en un inici no es podia mostrar. Van haver de connectar el motor del furgó amb un altre vehicle policial. A més, com a novetat respecte a les unitats anteriors, hi ha un estrep per facilitar l'accés i la sortida de la persona detinguda i l'agent policial.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal renovar els cascs que fa servir actualment el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per cascs de protecció antitrauma per evitar lesions al cap del detingut i cops als agents. 2. Cal instal·lar sistemes de videovigilància a tots els espais de custòdia on roman o transita la persona detinguda, molt particularment a la sala d'identificació i de ressenya. 3. Cal que el Departament d'Interior promogui la revisió del conveni de coordinació i col·laboració en matèria de seguretat pública i policial subscrit amb la Policia Local de Montornès del Vallès i que estableixi un nou protocol d'actuació perquè els Mossos d'Esquadra de Granollers es facin càrrec de les persones detingudes per aquesta policia local, en el sentit que es traslladin directament a les dependències dels Mossos d'Esquadra.

Comissaria de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra a Mataró	
Data	14 de setembre de 2016
Número de visita	Cinquena Segona Anterior (07/03/ 2013)
Observacions	<p>Visita de seguiment. S'ha corregit la situació detectada l'any 2013 de brutícia i deixadesa en general de l'ACS i, en particular, de les cel·les.</p> <p>Hi ha càmeres de videovigilància, excepte a la sala de ressenya i als locutoris de custòdia, i els cartells que n'informen.</p> <p>El dia de la visita no hi ha cap persona detinguda. Les han traslladat al matí a primera hora, que és quan es fan els trasllats diàriament. Normalment, es fa una conducció al jutjat, tot i que se'n poden fer dues si és necessari, sempre que sigui abans de les 17 hores (a partir d'aquesta hora la persona detinguda queda a disposició judicial, però el trasllat no s'efectua fins l'endemà perquè l'horari del jutjat és de 8 a 14 hores i de 15 a 17 hores).</p> <p>Les flassades es canvien cada sis usos.</p> <p>La comunicació al col·legi d'advocats es fa d'acord amb el que preveu l'article 520 LECrim. Si cal, es fan dues trucades al lletrat (en el moment de la detenció i en el moment de la declaració de la persona detinguda). En aquest sentit, s'han esmenat les deficiències detectades en la visita efectuada l'any 2013.</p> <p>La persona detinguda pot fer la trucada a què té dret des del locutori. Es deixen dos o tres minuts (el temps suficient per comunicar la detenció). El policia és a fora del locutori.</p> <p>En cas de contenció, fan servir cintes i cascs. Si s'observa que la persona detinguda té alguna problemàtica de trastorn mental és traslladada a l'Hospital de Mataró per a un reconeixement mèdic. Un cop a l'hospital, se li treuen les manilles. Atès que la persona detinguda està sota custòdia policial i, per tant, sota responsabilitat seva, la policia és present durant el reconeixement mèdic, tret que el metge ordeni el contrari.</p> <p>Tot i així, deixen una certa distància per preservar la intimitat i segueixen un protocol establert.</p> <p>Es consulten els llibres de registre (llibre de telefonemes, de menors i de registre i identificacions) i no s'hi observa cap irregularitat. El llibre de detinguts de persones adultes és informàtic i el de menors, manual.</p> <p>A l'estiu tenen un problema de mosquits perquè és un semisoterrani i hi ha condensació d'humitat per l'aire condicionat.</p>
Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cal enviar un fax al jutjat en el moment en què les actuacions policials hagin conclòs per comunicar que la persona detinguda queda a disposició del jutjat de guàrdia. ■ Cal renovar els cascs que fa servir actualment el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per cascs de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents.

Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal instal·lar sistemes de videovigilància a tots els espais de l'ADC on roman o transita la persona detinguda, molt particularment a la sala d'identificació i de ressenya. ▪ Cal garantir el respecte al dret a la intimitat en les visites mèdiques de la persona detinguda als hospitals.
Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Sabadell	
Data	13 de gener de 2016
Número de visita	Segona Anterior (28/08/2012)
Observacions	<p>Visita de seguiment. Arran de la visita anterior es va recomanar que calia adoptar les mesures necessàries per garantir la separació estricta dels homes i les dones.</p> <p>En aquesta ocasió, informen que les dues cel·les que hi ha per a menors també s'utilitzen per albergar-hi dones. Informen, i així s'observa, que estan molt netes i acabades de pintar.</p> <p>Informen que han demanat una càmera de gravació a la sala de ressenya, l'única habitació de l'ACD, juntament amb els locutors de custòdia, que no disposa de sistemes de videovigilància.</p> <p>En compliment de la reforma de l'article 520 de la LECrim, han col·locat un telèfon a la sala de ressenya de l'ACD des del qual la persona detinguda pot trucar a qui vulgui, en presència d'un agent de policia que supervisa la trucada des de fora de la sala. Pel que fa al dret d'accés als elements de les actuacions per impugnar la legalitat de la detenció, informen que si l'advocat demana còpia de l'atestat se l'informa sobre les directrius de la Comissió Nacional de Coordinació de la Policia Judicial en relació amb aquest assumpte i es fa la diligència corresponent en l'atestat.</p> <p>Com a novetat, informen que van demanar una doble conducció diària als jutjats de Sabadell i i l'han acceptat. En general, en fan una a primera hora del matí i una segona a primera hora de la tarda quan tenen un detingut amb l'atestat finalitzat.</p> <p>Cal destacar que l'estat de conservació i manteniment de l'ACD és molt correcte i, en particular, el de les cel·les. Informen que fa dos anys que les van pintar i puntualment en fan retocs. Assenyalen el cas d'un detingut recent que va escampar els excrements per les parets de la cel·la i es constata que no hi ha restes.</p> <p>Com a novetat, informen que han sacrificat la dutxa de la zona de custòdia d'homes per una habitació on desen les màrfegues i les flassades. En el cas de les flassades, han ideat un sistema de caps numerades per a cadascuna de les cel·les on les desen per garantir el control dels usos que se'n fa.</p>

Observacions	<p>Cal destacar com a bona pràctica el control informàtic de l'ús de les flassades, que de manera ordinària es canvien cada 2-3 usos, llevat dels casos puntuals en què la flassada estigui malmesa o tingui restes biològiques, cas en què es destrueix.</p> <p>Informen que tenen establert un protocol en què cada persona detinguda agafa i retira la màrfega i la flassada, la qual cosa facilita la visualització de la cel·la i una neteja amb més profunditat.</p> <p>A requeriment de l'Equip, mostren un furgó de trasllats, que és del nou model policial en què hi ha dues fileres de seients amb cinturó de seguretat cadascun, una darrere de l'altra com en un cotxe amb capacitat per a cinc persones, i el seient de l'agent de custòdia està orientat en el sentit de la marxa. Si bé el furgó no té cap tipus d'esgraó que faciliti l'accés de les persones detingudes, habiliten un tamboret perquè hi pugin i en baixin. Es constata que no està dotat de videovigilància.</p> <p>No tenen llibre de registre d'entrada i de sortida de detinguts, sinó que tan sols treballen amb el SISD. A banda de l'aplicació informàtica, i com a activitat interna de la comissaria, tenen un llibre d'incidències relatiu a la custòdia de detinguts.</p> <p>Alguns dels cascs que fan servir com a elements de contenció (els integrals) estan molt malmesos, tot i que no s'han plantejat demanar de canviar-los.</p> <p>A la sala d'escorcolls també destaca que, a banda del cartell informatiu oficial de l'existència de gravació d'imatge i de so, a iniciativa pròpia han penjat un paper on apareix la indicació "enregistrament àudio" perquè la persona detinguda se n'adoni ràpidament.</p>
Recomanacions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal renovar els cascs que fa servir actualment el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per cascs de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents. 2. Cal instal·lar sistemes de videovigilància a tots els espais de l'ACD on roman o transita la persona detinguda, molt particularment a la sala d'identificació i de ressenya.
Comissaria de Mossos d'Esquadra a Sant Feliu de Llobregat	
Data	9 de novembre de 2016
Número de visita	Segona Primera (22/11/12)
Observacions	<p>Visita de seguiment de les recomanacions formulades en la visita anterior. Es constata que s'han col·locat els cartells informatius a les sales o àrees en què es divideix cadascuna de les sales de la zona de custòdia i els cartells informatius sobre l'existència de càmeres de videovigilància.</p> <p>Igual que la resta de comissaries, la sala de ressenya i d'identificació no té càmera de videovigilància.</p> <p>Les màrfegues i les flassades que es faciliten a la persona detinguda són en una sala contigua a la zona de cel·les. Les flassades són dins d'una caixa desades de qualsevol manera sense cap mena de control dels usos. Si bé es constata que n'hi ha de noves, no es pot concretar cada quan es canvien perquè, segons expliquen, és un tema que correspon al servei d'administració.</p>

<p>Observacions</p>	<p>S'observa l'estat malmès i de desgast general que té el terra de la zona de custòdia de menors i dones.</p> <p>La cel·la número 5 de la zona d'adults té un el vòmit al terra, que és de l'única persona detinguda que hi ha en aquells moments. Sembla que va ingressar en un estat d'embriaguesa considerable. De fet, en el moment de la visita dorm, motiu pel qual no se l'entrevista. No obstant això, es demana informació respecte al procés de custòdia del detingut, atès que es detecta que presenta una ferida al cap.</p> <p>Un cop revisada tota la documentació referent a la seva detenció i, en particular, el primer informe de reconeixement mèdic emès per l'ABS de Sant Vicenç del Horts, es constata que el detingut va ingressar amb la ferida al cap. Segons l'atestat elaborat per la policia local, el detingut es va colpejar reiteradament contra el vidre durant el trasllat amb cotxe policial.</p> <p>Tanmateix, es posa de manifest que la informació està dispersada, concretament la referent a l'assistència mèdica del detingut perquè a la zona de custòdia també hi ha dos informes mèdics de l'assistència mèdica que va rebre mentre va estar custodiat. Segons informen, arran dels vòmits i dels mareigs, la comissaria va trucar al SEM. El comunicat mèdic del SEM és molt incomplet, ja que es limita a recollir en format codificat el tipus i la gravetat de la patologia, la qual cosa resulta incomprendible per a una persona externa al món mèdic. D'altra banda, en l'esquema corporal tampoc no es deixa constància de la lesió que presenta el detingut al cap. El darrer i tercer informe mèdic és l'emès per l'Hospital Broggi de Sant Joan D'espí i aquest també recull la ferida que tenia el detingut.</p> <p>Els mitjans de contenció són els mateixos que fan servir la resta de comissaries de Mossos d'Esquadra.</p> <p>No tenen llibre de registre de detinguts, sinó que està tot informatitzat. Sí que tenen un llibre de novetats, en què es fan constar internament alguns incidents que poden haver tingut lloc durant el procés de custòdia de la persona detinguda.</p> <p>Assenyalen que ho fan per informar el canvi de guàrdia. En el cas del l'únic detingut a comissaria el dia de la visita hi ha anotat que se li apliquen mitjans de contenció perquè està molt agitat i que és traslladat a l'hospital, però no es dona compte de les lesions que presentava.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal instal·lar sistemes de videovigilància a la sala de ressenya i d'identificació. 2. Cal renovar els cascs que fa servir actualment el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per uns de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents. 3. Cal articular algun sistema perquè tota la documentació relativa al procés de custòdia i, en particular, els informes mèdics emesos des de l'inici de la detenció fins que la persona detinguda passa a disposició judicial o queda en llibertat es trobin a l'ACD a disposició dels òrgans que ho sol·licitin en el moment de fer-hi una visita d'inspecció. 4. Cal protocol·litzar algun sistema de recanvi de flassades que prevegi el nombre d'usos i concreti el sistema de conservació i renovació.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Tarragona	
Data	23 de febrer de 2016
Número de visita	Segona Anterior (12/06/2014)
Observacions	<p>Arran de la visita anterior es va recomanar: (1) protocol·litzar el sistema de recanvi de flassades; (2) reforçar el sistema de neteja i desinfecció de les cel·les i millorar, en la mesura que fos possible, l'estat de manteniment i conservació, i, (3) habilitar un espai per a la custòdia de dones.</p> <p>Pel que fa al sistema de recanvi de flassades, en tant que és competència del servei d'administració, informen que és un aspecte que es desconeix, si bé en prenen nota per demanar informació.</p> <p>Amb relació a la recomanació sobre reforçar el sistema de neteja i desinfecció de les cel·les, en aquesta ocasió es constata que l'estat de manteniment de les cel·les ha millorat, a excepció de les plaques turques de les cel·les d'adults i de menors, que estan brutes.</p> <p>Quant a la recomanació sobre habilitar un espai destinat exclusivament per a la custòdia de dones, informen, i així s'observa, que s'ha modificat la distribució de les persones detingudes a les cel·les en funció del sexe, de manera que s'han reservat les darreres cel·les (3 i 4) per a dones. La número 5, que és on es desen les màrfegues i les flassades, fa de separació.</p> <p>Com a novetat respecte a la visita anterior és que a tota l'ACD hi ha penjats cartells informatius relatius al procediment d'ingrés i de custòdia de detinguts, incloses les mesures de prevenció i protecció davant d'agents biològics, la qual cosa es valora positivament com a bona pràctica.</p> <p>En compliment de la reforma de l'article 520 de la LECrim, hi ha un telèfon (pendent de decidir-ne la ubicació final) a disposició del detingut perquè truqui a la persona que vulgui.</p> <p>Els tres locutoris, la sala de ressenya i la sala on tenen dipositat el material de contenció, juntament amb un armari amb material divers i una nevera, són els únics espais que no tenen càmera de videovigilància. També hi ha dues sales pensades per ubicar-hi els consultoris mèdics, però que finalment han quedat en desús.</p> <p>Un dels locutoris està habilitat perquè, si s'escau, els familiars puguin entrevistar-se amb el detingut.</p> <p>Com a elements de contenció hi ha diversos cascs de moto integrals força desgastats.</p> <p>A la porta de la sala on desen els mitjans de contenció també hi ha penjat un cartell informatiu amb les instruccions operatives sobre com fer la contenció a les persones detingudes. Continuen treballant amb el llibre de registre de contencions, en què anoten totes les que es fan a l'ACD. Consta que la darrera és de l'octubre de 2015. Informen que el reconeixement mèdic a la persona detinguda quan és traslladada al CAP o a l'hospital es fa, com a regla general, en presència dels agents perquè consideren que la persona detinguda és responsabilitat seva.</p> <p>La nit de la visita hi ha tres detinguts, dos dels quals s'ofereixen a parlar amb els membres de l'Equip. Pel que fa a l'àmbit d'interès de l'MCPT, tots dos manifesten que els han tractat correctament, tant al carrer com a l'interior de l'ACD</p>

<p>Observacions</p>	<p>Amb tot, un es queixa que no el deixen romandre amb una de les jaquetes que portava. Manifesta que l'han ofert trucar a l'advocat i parlar amb la família, però s'hi ha negat perquè considera que no ho necessita. També li han ofert un reconeixement mèdic, i s'hi ha negat. Està detingut des de les 13 h, en compliment d'una ordre de crida i cerca per conduir sense carnet, i desconeix quan passarà a disposició judicial. També assenyala que no ha signat res, tan sols el full de dipòsits dels seus efectes personals.</p> <p>L'altra persona detinguda també ha rebutjat ser assistida pel metge. Ha pogut trucar directament per comunicar la seva detenció, amb presència policial.</p> <p>Assenyala que va ser detinguda la nit anterior, però no ha passat a disposició judicial aquest matí i espera poder fer-ho al matí de l'endemà. Per tant, més de 24 hores detinguda i pernoctant-hi fins a dues nits. Tots els àpats que ha fet han estat de la màquina de venda automàtica de la comissaria.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal millorar la neteja i la desinfecció de les plaques turques de les cel·les d'adults. 2. Cal que el cap de la Comissaria de la PG-ME a Tarragona promogui una reunió amb els operadors que intervenen en tot el procés de custòdia i trasllat de la persona detinguda, per intentar implantar una doble conducció al partit judicial de Tarragona que permeti establir una segona posada a disposició judicial de persones detingudes a primera hora de la tarda. 3. Cal renovar els cascs que fa servir actualment el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per uns antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents. 4. Cal instal·lar sistemes de videovigilància a tots els espais de l'ACD on roman o transita la persona detinguda, incloent-hi la sala de ressenya. 5. Cal protocol·litzar el sistema de recanvi de flassades.
<p>Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Terrassa</p>	
<p>Data</p>	<p>13 de gener de 2016</p>
<p>Número de visita</p>	<p>Segona Anterior (28/08/2012)</p>
<p>Observacions</p>	<p>Visita de seguiment de la recomanació efectuada arran de la visita anterior, en què es posava de manifest la presència de fortes olors a la zona de custòdia de la comissaria i es recomanava que s'adoptés alguna mesura correctora per eliminar-les i garantir unes condicions d'higiene adequades. En aquesta ocasió es constata que ha millorat la confortabilitat de l'ACD, però les olors encara no s'han eliminat del tot.</p> <p>Es constata que l'estat de manteniment general de les cel·les continua sent deficient, sobretot des del punt de vista de neteja de les parets i les plaques turques. Informen que les cel·les que estan més brutes són les que més es fan servir. Tanmateix, si bé en el moment de la visita no hi ha cap detingut, les plaques turques de les cel·les 3, 4 i 8 estan molt brutes i tenen restes orgàniques. La cel·la de menors s'ha de pintar.</p> <p>La sala de ressenya i el locutori de custòdia no tenen càmera de gravació. El locutori de custòdia també s'utilitza perquè el detingut faci ús del dret a trucar a la persona que vulgui, supervisat per un agent que el controla a través del forat de bou de la porta.</p>

<p>Observacions</p>	<p>En compliment de la reforma de l'article 520 de la LECrim, han col·locat un telèfon a la sala de ressenya de l'ACD des del qual el detingut pot trucar a la persona que vulgui, en presència d'un agent de policia que supervisa la trucada des de fora de la sala. Pel que fa al dret d'accés a les actuacions per impugnar la legalitat de la detenció, informen que si l'advocat demana còpia de l'atestat se l'informa sobre les directrius de la Comissió Nacional de Coordinació de la Policia Judicial en relació amb aquest assumpte i es fa la diligència corresponent en l'atestat.</p> <p>Lliuren a l'Equip una còpia de l'acta modificada d'informació a la persona detinguda sobre els seus drets (N01).</p> <p>Un dels cascs que fan servir com a element de contenció (l'integral) està molt malmès.</p> <p>Cal destacar com a bona pràctica el control manual de l'ús de les flassades, que de manera ordinària es canvien cada quatre usos, llevat dels casos puntuals en què la flassada estigui malmesa o tingui restes biològiques, cas en què es destrueix.</p> <p>Tenen protocol·litzat donar una flassada a cada detingut de la capsa que correspon segons la cel·la assignada. D'altra banda, un cop la persona detinguda surt de la cel·la definitivament, la flassada es diposita a la capsa retolada amb el número de cel·la. Si és el quart ús, es diposita al contenidor de flassades per rentar.</p> <p>A banda del SISD tenen un llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes, però el contingut és més reduït. Així, hi consta l'hora d'entrada però no el de sortida. Informen que aquest llibre és d'ús intern i per facilitar la tasca dels agents, però tota la informació està abocada en l'aplicació informàtica.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal renovar els cascs que actualment fa servir el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per cascs de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents. 2. Cal instal·lar sistemes de videovigilància a tots els espais de l'ACD on roman o transita la persona detinguda, molt particularment a la sala d'identificació i de ressenya. 3. Cal que el cap de la Comissaria de la PG-ME a Terrassa promogui una reunió amb els operadors que intervenen en la custòdia del detingut (jutges, fiscals i advocats) per intentar implantar una doble conducció que permeti establir una segona posada a disposició judicial de persones detingudes a primera hora de la tarda. 4. Cal donar les indicacions pertinents perquè es reforci i es millori la desinfecció i la neteja de les cel·les, amb especificació de cadascun dels seus components, i concretament, de les plaques turques. 5. Cal millorar el sistema d'extracció de la zona de custòdia per eliminar el problema persistent de males olors.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Vilanova i la Geltrú	
Data	9 de juny de 2016
Número de visita	Segona Anterior (11/10/2016)
Observacions	<p>L'agent de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà no va identificar. El dia de la visita hi ha una cap de torn responsable de l'Àrea de Custòdia que acompanya l'Equip, atès que coincideix que els comandaments són en una reunió a Barcelona.</p> <p>Es torna a visitar l'ACD i es constata que les instal·lacions són les mateixes. En aquesta ocasió, no s'hi aprecien males olors a la zona d'adults. Tanmateix, sí que s'observa que l'estat de manteniment de les cel·les i, en particular, de les plaques turques no és l'adequat per la brutícia. De fet, crida l'atenció de l'Equip que hi ha unes cel·les més deteriorades i malmeses que d'altres. Així mateix, s'observa que una de les cel·les es fa servir per desar-hi les màrfegues i les flassades de qualsevol manera.</p> <p>En compliment de la reforma de l'article 520 de la LECrim hi ha un telèfon a disposició de la persona detinguda ubicat al locutori de custòdia.</p> <p>S'observa que un dels cascs de moto integral que fan servir com a element de contenció està molt malmès.</p> <p>També es constata que no hi ha sistema de videovigilància a la sala de ressenya.</p> <p>Han deixat de fer servir el llibre de registre d'entrada i de sortida de persones detingudes i només treballen amb el SISD.</p> <p>La visita coincideix amb un detingut per la Unitat d'Investigació de delictes contra la propietat. No se l'entrevista perquè dorm. Es demana consultar l'atestat i es constata que consta l'acta d'informació i de formalització de drets per a la persona detinguda.</p> <p>També es consulta el SISD i consta que va ingressar a les 20 hores, que l'advocat hi va comparèixer a les 22 hores i que se'l va citar per a l'endemà a les 12 hores per prendre declaració al detingut.</p> <p>Informen que la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats es produeix de manera immediata, si bé assenyalen que si té lloc durant la matinada, aquests no hi compareixen fins l'endemà al matí.</p> <p>També informen que els trasllats es produeixen preferentment en horari de matí.</p>
Recomanacions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal renovar els cascs que actualment fa servir el Cos de Mossos d'Esquadra com a elements de contenció i canviar-los per cascs de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents. 2. Cal instal·lar sistemes de videovigilància a tots els espais de l'ACD on roman o transita la persona detinguda, molt particularment a la sala d'identificació i de ressenya. 3. Cal donar les indicacions pertinents perquè es reforci i es millori la desinfecció i la neteja de les cel·les, amb especificació de cadascun dels seus components, i concretament, de les plaques turques. 4. Cal recordar el deure que tenen tots els agents de policia de dur el número d'identificació policial.

c. Comissaries de policia local o guàrdia urbana

Policia Local de Roses	
Data	21 de setembre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>La Policia Local de Roses s'ubica en un edifici completament reformat des del mes d'abril de 2016.</p> <p>Rep l'Equip el cap de la Policia Local, que mostra l'àrea de recepció i custòdia.</p> <p>Informen que des que han estrenat les noves instal·lacions, l'única cel·la de què disposa no s'ha utilitzat mai perquè, en cas de procedir a una detenció, es trasllada la persona directament a la seu de l'ABP de Roses (aquesta informació difereix de la que van explicar els Mossos d'Esquadra, que van exposar que quan la Policia Local de Roses deté alguna persona, són els Mossos d'Esquadra els qui es traslladen al lloc de la detenció per fer-se'n càrrec).</p> <p>L'única cel·la és en un pis soterrani i està en un estat impecable. Disposa de càmera d'enregistrament d'imatges i de latrina. Ara bé, l'itinerari que ha de fer la persona detinguda no disposa de càmeres d'enregistrament d'imatge ni de so. Les escales per les quals es baixa a la cel·la són estretes, força pendents i sense barana. La part externa dels esglaons està coberta per una placa metàl·lica no llimada. També hi ha un ascensor, però el cap de la comissaria reconeix que seria perillós baixar-hi una persona detinguda.</p> <p>L'armer i la zona freda són a la mateixa zona on hi ha la cel·la. Quan es pregunta al cap de la Policia Local on deixen les armes els agents en cas de traslladar una persona detinguda a la cel·la, informa que els agents deixen les armes de foc a l'oficina tècnica. Després manifesta que les deixen en un armer antic que hi ha l'inici de les escales. No queda clar si els agents deixen les armes a l'oficina tècnica, les dipositen a l'armer antic de les escales o, simplement, traslladen la persona detinguda a la cel·la portant les armes de foc.</p> <p>La comissaria no disposa d'elements de contenció.</p> <p>Segons informen, els àpats de la persona detinguda es compren als bars del voltant, amb els quals hi ha conveni.</p>
Recomanacions	<p>El Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME. En aquest cas, tenint en compte que la comissaria dels Mossos és a la mateixa localitat, no té justificació que la Policia Local disposi d'una àrea de custòdia pròpia. Per tant, es recomana que definitivament no es faci servir, es clausuri oficialment i es dediqui l'espai a altres funcions.</p> <p>En cas que es vulgui mantenir l'ús de l'àrea de custòdia, es recomana el següent:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Instal·lació de càmeres d'enregistrament d'imatges en tot el recorregut que fa la persona detinguda des del punt d'entrada a la comissaria. 2. Col·locació d'una barana a les escales que condueixen a la zona de custòdia. 3. Col·locació de l'armer fora de la zona de custòdia.

Policia Local de Montgat	
Data	26 d'octubre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>És la primera visita a les dependències de la Policia Local de Montgat. Prèviament s'havia rebut una queixa relativa a les condicions en què es troben les dependències d'aquest cos. Malgrat que no hi ha ACD, la visita se centra a comprovar l'estat i el manteniment de les instal·lacions en general i a conèixer el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes.</p> <p>S'inicia la visita amb una breu entrevista amb dos dels agents policials presents, que es reafirmen en el deficient estat de les instal·lacions i en una manca d'espai adequat per fer la seva feina, per la qual cosa calen urgentment unes noves dependències policials.</p> <p>El cap de la Policia Local informa quin és el procediment d'actuació en la detenció i el trasllat de persones detingudes. Segons manifesta, de manera general, quan detenen una persona al carrer els agents actuants la traslladen directament a les dependències del Cos de Mossos d'Esquadra a Premià de Mar. La persona detinguda és traslladada prèviament a un centre mèdic i el trasllat es fa en vehicle policial amb mampara.</p> <p>Un cop posen la persona detinguda a disposició de la PG-ME, elaboren la minuta policial a les dependències d'aquest cos. El cap informa que en una de les taules de coordinació operativa que fan cada mes amb els Mossos d'Esquadra es va acordar fer-ho d'aquesta manera. També assenyala que, una hora abans de traslladar el detingut, els avisen telefònicament.</p> <p>En acabat, s'inicia un recorregut per les dependències policials. L'entrada, identificada amb el rètol oportú, es fa directament des del carrer. La manca d'espai es fa evident, la qual cosa condiciona aspectes com la seguretat i la intimitat de les víctimes o presumptes agressors que s'hi puguin presentar.</p> <p>A peu pla, hi ha un petit despatx que fa les funcions d'OAC, una recepció molt petita on hi ha l'operador de sala, una sala petita on es fan les gestions administratives, un lavabo que alhora serveix per desar-hi el material de neteja i el despatx del cap. Pujant unes escales hi ha una petita sala polivalent amb dues taules on els agents fan els informes. En una sala annexa hi ha els vestidors (només d'homes) i les taquilles personals.</p> <p>El cap informa que, si bé en aquests moments no hi ha cap dona en plantilla, en cas que n'hi hagués (com ha succeït en el passat), hauria de venir canviada des de casa perquè no hi ha vestidors per a dones. En cas necessari, s'hauria canviar al lavabo que hi ha a la mateixa planta.</p> <p>Es constata que manca la porta que separa l'espai de la dutxa i que no hi ha zona freda per l'armer.</p> <p>Durant la visita s'observa que un dels agents policials no porta el número d'identificació visible a la jaqueta i, en fer-ho notar, informen que estan esperant les noves, que sí que porten impreses els números d'identificació. També es constata que hi ha molt més mobiliari del que hi cap, la qual cosa dificulta la mobilitat del personal que hi treballa.</p> <p>Cal remarcar que la manca d'espai de les dependències policials de Montgat fa difícil el personal que hi treballa pugui desenvolupar la seva tasca d'una manera adequada, la qual cosa va en detriment del servei públic de qualitat que s'ha d'oferir al conjunt de la ciutadania.</p>

Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal que l'Ajuntament busqui un espai alternatiu a les dependències policials actuals, dotat de condicions per acollir-hi amb dignitat els efectius i els serveis necessaris, al més aviat possible. ▪ En qualsevol cas, el circuit de custòdia de persones detingudes (detenció al carrer per la Policia Local, avís a PG-ME, visita mèdica, trasllat directe als Mossos sense passar per dependències de custòdia de la Policia Local) s'hauria de mantenir com fins ara.
Polícia Local de Montornès del Vallès	
Data	26 d'octubre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>És la primera visita a les dependències de la Policia Local de Montornès del Vallès.</p> <p>Prèviament s'havia rebut una queixa relativa a l'estat de la cel·la i sobre el procés de custòdia de persones detingudes.</p> <p>En el moment d'arribar s'observa que les dependències de la Policia Local estan tancades. Un agent que en aquell moment es disposava a sortir amb el vehicle policial, obre la porta i en fa sortir un caporal, que serà qui acompanyarà l'Equip a fer el recorregut per les instal·lacions. Es dona la circumstància que l'agent en qüestió és la mateixa persona que ha emès l'informe que ha enviat l'Ajuntament en el marc de la queixa de referència.</p> <p>S'inicia el recorregut per la porta on fan entrar les persones detingudes. El caporal informa que el vehicle policial estaciona davant la porta d'entrada de les dependències policials i la persona detinguda ingressa a peu per la mateixa porta d'accés que la resta de ciutadans. No hi ha un pàrquing des del qual pugui entrar-hi directament, tot i que es preveu habilitar-ne un en un futur llunyà.</p> <p>D'entre les deficiències tècniques que s'havien posat de manifest en l'escrit de queixa hi havia la manca d'un sistema de videovigilància, la manca de lavabo a l'interior de la cel·la i la ubicació de la cel·la en un passadís de la comissaria.</p> <p>Es comprova que hi ha una càmera instal·lada al passadís, on hi ha la cel·la, i s'informa que en breu en col·locaran una altra a l'interior. En aquests moments la instal·lació està enllestida i només cal posar-hi l'aparell i connectar-lo.</p> <p>El caporal informa que han canviat la porta per una de barrots i han posat una bancada d'obra on seure o jeure. L'estada de la persona detinguda és d'entre una i dues hores, aproximadament.</p> <p>L'armer, instal·lat a la zona freda, és al mateix passadís, que, de fet, connecta l'Ajuntament amb les dependències de la Policia Local.</p> <p>Amb referència a la instal·lació d'un lavabo a l'interior de la cel·la, informen que en la mesura que no hi ha cap normativa que en faci obligatòria la instal·lació, no ho fan fet, sens perjudici d'instal·lar-lo si trobessin una altra ubicació més adequada. També assenyalen que la intenció és que l'accés del detingut es faci amb el cotxe policial per un annex de la comissaria que actualment fa de magatzem.</p>

<p>Observacions</p>	<p>Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, informen que van fer una reunió amb els Mossos d'Esquadra per tractar el tema i poder establir un protocol perquè es facin càrrec dels seus detinguts de manera directa, sense passar per les seves dependències policials i poder clausurar la cel·la. Segons la informació tramesa, en aquesta reunió es va posar de manifest que els Mossos d'Esquadra no es poden fer càrrec directament de tots els detinguts de les policies locals de la seva regió (Granollers) i que no hi ha cap acord signat en aquest sentit amb cap altra comissaria. Tan sols en casos excepcionals es preveu que els Mossos d'Esquadra es facin càrrec de la persona detinguda des del primer moment de la detenció. En aquest context, el caporal informa que estan corregint les deficiències tècniques que s'han detectat a l'ACD i continuen treballant-hi perquè l'espai compleixi les condicions de seguretat que tot espai de custòdia requereix.</p> <p>Finalment, informa que han donat compliment a la recomanació de l'MCPT sobre la comunicació immediata a l'advocat en el moment en què es produeix la detenció.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>1. A l'Ajuntament de Montornès. Cal que s'adrexi formalment al Departament d'Interior per sol·licitar la signatura d'un conveni que permeti a la Policia Local portar directament les persones detingudes a les dependències de PG-ME a Granollers, després de la visita mèdica i l'avís a la comissaria. Un cop articulat l'acord, cal clausurar l'ACD de la Policia Local.</p> <p>2. Al Departament d'Interior. Cal que es revisin els acords subscrits amb la Policia Local de Montornès de Vallès a fi que els Mossos d'Esquadra es facin càrrec de tots els detinguts de la Policia Local d'aquest municipi des del primer moment de la detenció, i que aquest cos pugui redactar l'atestat policial a les dependències de la Comissaria dels PG-ME de Granollers.</p>
<p>Polícia Local de Cambrils</p>	
<p>Data</p>	<p>15 de juny de 2016</p>
<p>Número de visita</p>	<p>Primera</p>
<p>Observacions</p>	<p>L'ACD és a la planta subterrània de l'edifici i l'accés de la persona detinguda es fa directament des del pàrquing. Hi ha càmeres de videovigilància i els cartells que n'informen.</p> <p>Hi ha el rètol que identifica la zona com a "zona de custòdia temporal". Hi ha un armer situat just abans de l'entrada a l'ACD. Just a l'entrada de l'ACD hi ha unes taquilles amb mantes tèrmiques (d'un sol ús) i una prestatgeria on el detingut deixa els seus efectes personals i on se li fa l'escorcoll. Aquest espai està vigilat amb la càmera que hi ha al pàrquing, atès que la porta es manté en tot moment oberta. Hi ha una sala annexa amb una taula i una cadira, un ordinador, la farmaciola, el llibre de registre d'entrada i de sortida de detinguts i els procediments normalitzats de treball. En una altra zona hi ha dues cel·les per a adults, indistintament homes o dones (tot i que en cap cas comparteixen cel·la), amb càmera de videovigilància i el cartell que n'informa. Les càmeres enfoquen directament l'interior d'ambdues cel·les, incloent-hi la zona de placa turca, que està protegida per un muret.</p> <p>Les cel·les tenen bancada d'obra per seure-hi o jeure-hi i una placa turca separada per un mur. A la zona de custòdia hi ha el telèfon a disposició de la persona detinguda des d'on pot fer la trucada a la qual té dret.</p>

Observacions	<p>L'ACD està climatitzada i presenta un estat de netedat i de manteniment molt adequat. De fet, tenen protocol·litzat el manteniment de la zona de custòdia perquè consideren que és un espai que requereix un manteniment més acurat que qualsevol altra dependència.</p> <p>Els Mossos d'Esquadra de Cambrils venen a buscar els seus detinguts, un cop concloses les diligències policials i havent traslladat la persona detinguda per a un reconeixement mèdic. En cas que triguin, al llibre de telefonemes hi consta l'hora en què els han trucat per informar-los de la finalització de l'atestat.</p> <p>Informen que avisen el col·legi d'advocats i també que tenen contractat un servei de traductors, la majoria dels quals venen de Salou.</p> <p>Es posa de manifest la bona pràctica consistent a tenir protocol·litzat en un únic document tots els aspectes que fan referència al procés de detenció, custòdia i trasllat de persones detingudes, a disposició dels agents policials i dels òrgans de monitoratge que ho requereixin, entre d'altres. D'altra banda, l'Equip consulta els llibres de registre de l'ACD, que estan correctament emplenats.</p>
Recomanacions	<p>El Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME, en aquest cas a Reus.</p> <p>No obstant això, mentre la Policia Local de Cambrils mantingui aquesta àrea de custòdia, cal que es comprovi que la videovigilància de l'ACD exclou plenament la zona d'inodors i que en cap cas comparteixin espai, ni tan sols en cel·les separades, dues persones detingudes que siguin de sexes oposats.</p>
Unitat Territorial de la Guàrdia Urbana a l'Eixample	
Data	13 de juliol de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>L'ACD és al soterrani de la comissaria. La persona detinguda hi ingressa a peu per la mateixa porta d'accés que la resta de ciutadans perquè no hi ha pàrquing a la comissaria des del qual pugui entrar-hi directament. En un futur proper hi ha el projecte de tancar una part del vestíbul.</p> <p>Si la persona detinguda presenta una actitud o un estat psicofísic violent o alterat se la fa romandre a la sala que hi ha habilitada per a l'estada dels menors, a tocar de la zona d'atenció al públic. Un cop calmada, és traslladada a l'ACD. Se la fa baixar per unes escales acompanyada dels agents per accedir-hi.</p> <p>Mostren una altra porta d'accés per on es podria fer entrar la persona detinguda, però no és viable, atès que coincideix amb la porta d'entrada i de sortida d'un centre esportiu. Al costat d'aquesta porta hi ha l'armer i, per tant, no és en una zona contigua a l'ACD.</p> <p>L'ACD té càmeres de vigilància de gravació d'imatge i de so i els cartells que n'informen. A la zona comuna hi ha un monitor on es pot veure la gravació dels espais de l'ACD.</p>

<p>Observacions</p>	<p>Hi ha un total de tres cel·les de grans dimensions. El lavabo és en una habitació a banda, amb rentaments i inodor. Les cel·les tenen bancada de fusta per seure-hi o jeure-hi i llum artificial. Presenten un cert aspecte desgastat perquè totes tenen zones en què ha caigut la pintura. Tanmateix, no hi ha brutícia ni males olors.</p> <p>Arquitectònicament l'ACD té molts punts cecs.</p> <p>Es consulten els llibres de registre i de custòdia de persones detingudes. Es constata el gran volum de detencions que es fan perquè n'hi ha registrades 292 des del gener fins al dia de la visita. Es constata que l'estada de la persona detinguda oscil·la entre hora i mitja i dues hores, aproximadament. També es constata que en un dels llibres no hi consta l'hora de sortida d'un detingut i en l'altre, sí, la qual cosa se'ls fa notar.</p> <p>La comunicació de la detenció a l'advocat o al col·legi d'advocats no la fan ells en cap cas. Són els Mossos d'Esquadra o la unitat d'investigació de la GUB a la Zona Franca els qui truquen a l'advocat.</p> <p>L'escorcoll es fa a la sala comuna o en una de les cel·les.</p> <p>El material de contenció i les flassades, precintades amb bosses de plàstic, estan desades en un armari.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>1. El Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME, en aquest cas a la comissaria de les Corts, on es pot redactar l'atestat policial.</p> <p>2. Mentre la GUB mantingui funcions de custòdia de persones detingudes, cal recordar que, d'acord amb el nou article 520 de la LECrim, la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats ha de ser des del mateix moment en què es produeix la detenció i que la primera assistència lletrada s'ha de produir durant les primeres tres hores de la detenció, cosa que pot coincidir amb el període en què la persona encara està sota custòdia de la GUB.</p> <p>3. A més, cal que la Unitat Territorial de la GUB de l'Eixample:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Habiliti una entrada de persones detingudes que en cap cas pugui coincidir amb l'espai d'atenció al públic. ▪ Asseguri que tot l'itinerari de la custòdia policial, des de la sortida del vehicle fins a l'ingrés a la cel·la, espais de ressenya, etc. estiguin monitorats per càmeres de videovigilància.
<p>Unitat Territorial de la Guàrdia Urbana a Horta - Guinardó</p>	
<p>Data</p>	<p>13 de juliol de 2016</p>
<p>Número de visita</p>	<p>Primera</p>
<p>Observacions</p>	<p>L'ACD és a la planta subterrània de l'edifici i l'accés del detingut es fa directament des del pàrquing. Hi ha càmeres de videovigilància (dues) i els cartells que n'informen.</p> <p>L'accés a l'ACD està identificada amb el cartell informatiu de sistema de gravació d'imatge i de so. De fet, hi ha aquests cartells i càmeres per totes les zones de l'ACD.</p>

Observacions	<p>A l'antesala a la zona comuna de custòdia on hi ha les cel·les està instal·lat l'armer.</p> <p>L'espai de custòdia el conformen tres cel·les (una gran i dues petites) separades per un envà que impedeix que les persones detingudes es vegin entre si. La gran està situada just davant la taula on roman l'agent de custòdia. Les dues petites són contigües i estan habilitades per a la custòdia de dones i en algun cas molt puntual per a menors. Amb caràcter general, els menors no ingressen a l'ACD.</p> <p>Se'ls fa esperar en una sala de la primera planta de la comissaria.</p> <p>Les cel·les disposen de bancada de fusta per seure-hi o jeure-hi i les portes són de barrots. No hi ha llum natural ni brutícia ni males olors. En general, l'estat de conservació i manteniment és molt correcte. L'inodor i el rentamans són a banda, en una habitació annexa a una de les dues cel·les petites. Informen que la persona detinguda no va emmanillada al lavabo i que té la porta tancada, sense clau, per preservar la seva intimitat. Al final del passadís on hi ha les cel·les i el lavabo hi ha una petita habitació contigua que fa les funcions de safareig i és l'única que no té càmera de videovigilància. Informen que és un espai aliè a l'ACD, per bé que la contigüitat i l'accés directe el converteixen potencialment en un espai opac.</p> <p>No hi ha una habitació específica per fer-hi els escorcolls, sinó que es fan a la zona comuna.</p> <p>Fora de la zona de custòdia hi ha un armari amb tot el material de contenció segons el que preveu una instrucció de la Guàrdia Urbana de Barcelona (cascs, cintes, manilles rígides i de corda, etc.). En un altre armari hi ha desades les mantes precintades amb bosses de plàstic, que són d'un sol ús.</p> <p>Reben detinguts de la Unitat Territorial de la GUB a Gràcia i de la de Sant Andreu.</p> <p>Es comprova al llibre de registre de persones detingudes que l'estada mitjana oscil·la entre una i dues hores com a màxim, mentre es fan les primeres diligències policials. Després, en funció del cas, la persona detinguda queda en llibertat o bé és traslladada a la Unitat d'Investigació de la GUB a Zona Franca o la comissaria de la PG-ME a les Corts.</p> <p>Segons el llibre de registre de persones detingudes, han practicat 46 detencions des del gener fins al dia de la visita. Se'ls fa notar que la darrera no té anotada l'hora de sortida de la persona detinguda. Posteriorment, mostren l'atestat en què sí que hi consta i no s'hi detecta cap anomalia.</p> <p>Informen que els Mossos d'Esquadra accepten els seus detinguts sense informe mèdic. Tan sols el requereixen quan presenten algun tipus de lesió.</p> <p>També informen que la comunicació de la detenció a l'advocat tan sols es fa en els casos en què la persona detinguda facilita un nom i el número de telèfon. Si no, en cas que la instrucció correspongui als Mossos d'Esquadra, informen la persona detinguda del dret que té a ser assistida per advocat i que aquest dret es farà efectiu un cop ingressi a les seves dependències. Si la instrucció correspon a la unitat d'investigació de la GUB de Zona Franca, el procediment és el mateix.</p> <p>Lliuren a l'Equip una còpia dels diferents models d'acta que fan servir durant el procés de custòdia i trasllat de persones detingudes (lectura de drets, d'intervenció d'efectes, d'informació al menor detingut i per deixar sense efecte una detenció).</p>
---------------------	---

<p>Observacions</p>	<p>També mostren per pantalla el circuit de gravació de les 21 càmeres que hi ha al recinte. Les interiors són totes digitals i a les del recinte perimetral encara n'hi ha d'analògiques. Estan en procés de canvi i de fer-ne nous dissenys. Totes les càmeres són estàtiques, llevat d'una de les que hi ha al pàrquing, que té palanca de control i permet seguir tot el recorregut des que la persona interessada entra pel pàrquing fins que ingressa a la zona de custòdia. Només els comandaments poden fer-ho.</p> <p>Es constata que pràcticament no hi ha punts foscos i que les càmeres cobreixen tots els espais de la zona de custòdia, llevat el del safareig. En tot cas, sí que hi càmera al passadís que condueix a aquest espai.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>1. El Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME, en aquest cas a la comissaria de les Corts, on es pot redactar l'atestat policial.</p> <p>2. Mentre la GUB mantingui funcions de custòdia de persones detingudes, cal recordar que, d'acord amb el nou article 520 de la LECrim, la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats ha de ser des del mateix moment en què es produeix la detenció i que la primera assistència lletrada s'ha de produir durant les primeres tres hores de la detenció, cosa que pot coincidir amb el període en què la persona encara està sota custòdia de la GUB.</p>
<p>Guàrdia Urbana de Reus</p>	
<p>Data</p>	<p>23 de febrer de 2016</p>
<p>Número de visita</p>	<p>Segona Anterior (24/02/2015)</p>
<p>Observacions</p>	<p>Arran de la visita anterior es va recomanar que es traguessin les cadires que hi ha a la zona de cel·les, i es va recordar que les farmaciolses ubicades als llocs de treball han de disposar d'un mínim de contingut material, però no de medicament. L'Ajuntament de Reus va informar que les cadires acollades al terra a la zona d'entrada de les cel·les estan destinades tant a l'agent que les custodia com a la persona detinguda, al moment abans d'entrar-hi on es pot seure per deixar les seves pertinences. Així mateix, l'Ajuntament assenyalava que estan aprovades i incloses als corresponents plans d'autoprotecció de la comissaria, supervisats pel Comitè de Riscos Laborals.</p> <p>Quant a la farmaciola, també informava que es trobava abans d'entrar a les cel·les i fora de l'abast de les persones detingudes i, per tant, no era per al seu ús. Puntualitzen que la GUR ni dona ni ha donat mai cap medicament a cap persona detinguda i, en cas que fos necessari, és el facultatiu que el subministraria.</p> <p>En aquesta ocasió, es constata que les cadires continuen ancorades al terra a la zona d'entrada a les cel·les i que la farmaciola conté medicament. Cal remarcar que, efectivament, la farmaciola no és a la zona de cel·les, però sí a l'interior de l'ACD. En particular, en una avantsala que es fa servir per escorcollar la persona detinguda i annexa a una habitació on hi ha l'armer.</p> <p>Es torna a observar que al pàrquing hi ha càmeres de videovigilància, però no els cartells informatius deguts.</p>

<p>Observacions</p>	<p>La sala d'escorcoll no té càmera de videovigilància i l'armer està situat en una sala annexa que tampoc no té càmera. Per tant, les cel·les són les úniques que estan proveïdes de càmera de seguretat amb el cartell informatiu.</p> <p>En la sala d'escorcoll hi han instal·lat el telèfon des del qual la persona detinguda pot trucar a qui vulgui.</p> <p>Pel que fa als elements de contenció, tan sols disposen d'un casc integral. Les quatre cel·les són contingues i no garanteixen la separació entre homes i dones, per bé que informen que els menors no hi baixen, sinó que romanen en un despatx de les dependències municipals en espera de rebre indicacions de la Fiscalia.</p> <p>Les cel·les 3 i 4 tenen rentamans a l'interior mentre que la 1 i la 2, no. Totes tenen placa turca separada per un mur de seguretat.</p> <p>Assenyalen que el conveni signat amb el Departament d'Interior –una còpia de la qual es farà arribar a l'Equip– preveu la presentació de detinguts a la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Reus, que els accepta a qualsevol hora del dia.</p> <p>Lliuren a l'Equip una còpia de la nova acta d'informació a la persona detinguda sobre els seus drets i la de dipòsit de detinguts.</p> <p>També mostren que enguany fins a la data de la visita han detingut 14 persones.</p> <p>Es demana consultar les dades relatives a una de les detencions. Es constata que hi ha escanejada l'acta de lectura de drets, la de dipòsit de detinguts, l'informe de reconeixement mèdic, el full d'entrada i de sortida del detingut a l'ACD i l'atestat. Informen que aquesta manera de treballar es remunta l'any 2011 fruit d'un acord amb els jutjats de Reus.</p> <p>Un cop escanejat tot l'expedient de la persona detinguda, s'envia informàticament als jutjats i als Mossos d'Esquadra.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>El Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME.</p> <p>Mentre la Guàrdia Urbana de Reus mantingui una àrea de custòdia de persones detingudes, es recomana específicament el següent:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. S'insisteix a recordar la necessitat de treure les cadires ancorades al terra per motius de seguretat. 2. Es recorda novament que les farmacioles, en qualsevol espai de qualsevol edifici públic, no han de disposar de medicaments. 3. Cal instal·lar sistemes de videovigilància a tots els espais de l'ACD on roman o transita la persona detinguda, molt particularment a la sala on es fa l'escorcoll i on actualment hi ha l'armer. 4. Cal canviar la ubicació actual de l'armer i col·locar-lo fora de l'ACD, com ara al pàrquing, per garantir la seguretat física dels agents participants i de les persones detingudes.

Recomanacions	<p>5. Cal col·locar en un lloc visible del pàrquing el cartell informatiu de l'existència de càmeres de videovigilància.</p> <p>6. Atès que no es pot complir la separació estricta entre homes i dones, en cas de concurrència, cal donar prioritat al tractament i a l'allotjament de les dones i traslladar els homes a la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Reus.</p> <p>7. Cal renovar el casc i canviar-lo per un de protecció antitrauma per evitar lesions al cap de la persona detinguda i cops als agents.</p>
Guàrdia Urbana de Tarragona	
Data	23 de febrer de 2016
Número de visita	Segona Anterior (12/06/2014)
Observacions	<p>En ocasió de la visita anterior la comissaria va informar que l'ACD no era operativa per problemes tecnològics. Les dependències ocupaven un nou equipament que s'havia inaugurat l'octubre de 2013. Llavors també va informar que transitòriament es traslladaven les persones detingudes a la comissaria de la PG-ME a Tarragona.</p> <p>Des de 2014, el Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME.</p> <p>En aquesta ocasió informen que l'ACD continua sent inoperativa. El motiu sembla que són problemes estructurals, atès que l'ACD es va dissenyar sense garantir una separació física entre adults, homes i dones, i menors.</p> <p>Tot i així es demana visitar-la i s'observa que l'ACD és la mateixa. Està dotada de sistemes de videovigilància amb els cartells informatius oportuns i, com a novetat respecte a la visita anterior, hi ha la col·locació d'un armer al pàrquing (que abans no hi era), just a la zona prèvia d'accés a l'ACD.</p> <p>En aquests moments continuen traslladant tots els les persones detingudes a la comissaria dels Mossos a Tarragona. En canvi, les primeres diligències policials les fan a les dependències municipals, en un període que no pot ser superior a les tres hores.</p>
Recomanacions	<p>Si l'Ajuntament té previst que l'ACD sigui operativa, es demana quines mesures tenen previst adoptar perquè funcioni amb totes les garanties de seguretat per a les persones detingudes i els agents de custòdia, d'acord amb els estàndards internacionals en la matèria i les recomanacions formulades pel Mecanisme.</p> <p>Si s'opta per fer les reformes estructurals que permetin fer operativa l'ACD de la comissaria, per evitar una doble victimització de la persona detinguda, l'MCPT recomana:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Que amb caràcter permanent es continuïn traslladant totes les persones detingudes per delictes que no siguin competència seva a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Tarragona. 2. Pel que fa a persones detingudes per delictes que competeix instruir a la GU de Tarragona, cal que la conducció al jutjat de guàrdia es faci des de les dependències municipals.

Guàrdia Urbana de Badalona	
Data	17 de febrer de 2016
Número de visita	Tercera (Anteriors: 12/01/2012 i 06/11/2012)
Observacions	<p>Es constata que s'han fet algunes de les modificacions i millores de les dependències policials que es van recomanar en anterior visites:</p> <ul style="list-style-type: none"> ·S'ha col·locat a la zona de custòdia el cartell informatiu normalitzat de zona videovigilada. ·S'ha instal·lat una caixa de seguretat perquè els agents que fan la conducció de la persona detinguda dipositin l'arma abans d'entrar a la zona de custòdia. ·S'ha dotat l'ACD d'un llibre de registre d'entrada i de sortida de detinguts per a adults i un altre per a menors d'edat. <p>Quant a la recomanació d'habilitar un espai diferent i separat per a la custòdia de dones, han posat unes mampares davant la porta d'accés de la cel·la que s'assigni a la dona detinguda.</p> <p>Resta pendent que s'estableixi una sala d'escorcolls a la zona de custòdia (a hores d'ara l'escorcoll es fa a la mateixa cel·la) i que les cel·les disposin d'un inodor separat de la dutxa que preservi la intimitat de les persones detingudes.</p> <p>D'altra banda, s'observa que la zona de cel·les i l'entrada del pàrquing estan desproveïdes de càmeres de videovigilància. En tot el recinte només n'hi ha una que dona cobertura a la zona de recepció de persones detingudes.</p> <p>De les sis cel·les, dues continuen inutilitzades perquè es fan servir com a magatzem.</p> <p>La resta no han canviat respecte a les visites anteriors. Els llits (bancades d'obra) disposen d'un matalàs amb protector (visiblement net), d'una manta i un coixí. En el moment de la visita no hi ha cap detingut.</p> <p>Pel que fa als elements de contenció, tan sols disposen de cascs, tipus de <i>kick boxing</i>. Informen que els detinguts agitats o violents els redueixen entre diferents agents a la cel·la i, si escau, avisen al SEM.</p> <p>Els sotscapec lliura a l'Equip una còpia de l'acta modificada d'informació a la persona detinguda sobre els seus drets (N01 i N01.b per a menors), que és igual que la que fan servir els Mossos d'Esquadra. La tenen en català i en castellà. Si el detingut és una persona estrangera i no entén cap dels idiomes, tenen previst traslladar-lo a dependències de PG-ME a Badalona.</p> <p>Informen que no passen detinguts a disposició judicial, ni tan sols en els casos de detinguts contra la seguretat del trànsit, cas en què tenen atribuïda la competència. Fan la instrucció i l'atestat corresponent i traslladen la persona detinguda als Mossos d'Esquadra. Aquest és l'únic supòsit en què la persona detinguda s'entrevista amb l'advocat en dependències locals perquè en la resta aquesta assistència té lloc un cop la detinguda és traslladada als Mossos d'Esquadra.</p>

Observacions	<p>Es demana consultar el llibre de registre d'entrada i de sortida de detinguts, d'adults i de menors. Pel que fa als adults, s'observa que el llibre està ben diligenciat i la durada mitjana d'estada oscil·la entre dues o tres hores. Tanmateix, el de menors crida l'atenció per l'estat de deixadesa registral que presenta. Està ple de ratllades sense cap tipus d'esmena fins al punt en què hi ha l'anotació d'un dels agents de la guàrdia urbana que així ho fa constar. Davant d'això, el sotscap demana a un dels agents que li prepari un informe.</p>
Recomanacions	<p>El Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME.</p> <p>Mentre la Guàrdia Urbana de Badalona mantingui una àrea de custòdia de persones detingudes, es recomana específicament el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Establir una sala d'escorcolls a la zona de custòdia. ▪ Col·locar a les cel·les un inodor separat de la dutxa que preservi la intimitat de les persones detingudes. ▪ Instal·lar càmeres de videovigilància que cobreixin tota l'ACD, llevat dels inodors. ▪ Mantenir els llibres de registre de manera adequada, particularment el de persones menors d'edat.
Policia Local del Prat de Llobregat	
Data	9 de novembre de 2016
Número de visita	Segona Anterior (2013)
Observacions	<p>Visita de seguiment de les recomanacions efectuades per al dipòsit de detinguts de la Prefectura de la Policia Local del Prat de Llobregat l'any 2013.</p> <p>El primer que crida l'atenció de l'Equip és que no hi ha ningú al servei d'atenció al ciutadà que els atengui. Després d'esperar quinze minuts sense ser atesos es decideix trucar al Gabinet d'Alcaldia. En acabat, passen cinc minuts més fins que surt un agent policial que acompanya a l'Equip durant la visita.</p> <p>Confirmen el que ja es va assenyalar al seu dia sobre que la comunicació al col·legi d'advocats del fet de la detenció la fa la Policia Local en els delictes contra la seguretat del trànsit i la violència de gènere. En la resta de supòsits, la comunicació la fa el Cos de Mossos d'Esquadra, tal com ho tenen establert en el protocol d'actuació.</p> <p>Es constata que continuen treballant amb un llibre específic d'entrada i de sortida de detinguts sense que s'hi detecti cap irregularitat. També mostren el programa específic amb què treballen i on aboquen totes les dades relatives a la detenció d'una persona, més enllà de compartir el sistema informàtic policial dels Mossos d'Esquadra.</p> <p>S'observa que hi ha una manta estesa a l'espai que hi ha per a la custòdia de menors sense que se'n concreti el motius. En cas que hi concorreguessin dones i homes, els posarien separats en cel·les individuals no contingues.</p>

Observacions	<p>De tota manera, en la hipòtesi que se superés la capacitat de les instal·lacions, es faria una redistribució de les persones detingudes amb els Mossos d'Esquadra.</p> <p>Es constata que la sala d'escorcolls continua sense videovigilància, malgrat que es va recomanar que s'instal·lés en aquesta zona.</p> <p>Es constata que s'ha col·locat el cartell informatiu de l'existència de videovigilància a l'antesala de l'ACD.</p> <p>No tenen mitjans de contenció.</p> <p>Es conclou que s'han complert la majoria de recomanacions formulades i que no s'ha detectat cap deficiència tècnica que s'hagi d'esmenar.</p>
Recomanacions	<ol style="list-style-type: none"> 1. El Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acompleixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME. 2. Mentre la Policia Local del Prat de Llobregat mantingui una àrea de custòdia de persones detingudes, es recomana específicament que s'instal·li la càmera de seguretat a la sala d'escorcolls. 3. Amb caràcter general, cal garantir la presència policial continuada en el servei d'atenció al ciutadà o articular algun mecanisme que permeti avisar-lo per evitar demores innecessàries.
Polícia Local de la Roca del Vallès	
Data	16 de març de 2016
Número de visita	Segona Anterior (03/04/2014)
Observacions	<p>En ocasió de la primera visita es va constatar que la comissaria no tenia àrea de custòdia. En cas de detenció d'una persona, se la feia esperar en un dels despatxos de les dependències policials acompanyada per un agent de custòdia mentre es confeccionaven les primeres diligències policials. En acabat, la persona detinguda era lliurada al Cos de Mossos d'Esquadra de Granollers amb l'acta de lectura de drets i havent passat per un reconeixement mèdic.</p> <p>Al seu dia es va recomanar que es revisés el protocol d'actuació i de coordinació amb els PG-ME per lliurar-los totes les persones detingudes per la Policia Local en tots els supòsits, sense haver de passar per les dependències locals. En ocasió d'aquesta recomanació, es va informar l'Equip que el cap de la Policia Local de la Roca del Vallès es posaria en contacte amb l'Àrea Bàsica Policial de la PG-ME a Granollers a fi que fos aquest cos qui assumís la funció de custòdia i trasllat de persones detingudes.</p> <p>En la visita d'enguany, el cap de la Policia Local informa que aquest protocol ja s'ha acordat en els termes que va recomanar el Mecanisme i, de fet, només falta materialitzar-lo. No obstant això, assenyala que actualment ja presenten les persones detingudes directament a dependències de la policia autonòmica i s'han donat les primeres directrius als agents per procedir d'aquesta manera.</p>

Recomanacions	No hi ha noves recomanacions, atès que es donen per plenament acceptades les que es van formular en la primera visita. Tanmateix, l'Equip sol·licita que, tan bon punt se signi el nou protocol de presentació i custòdia de persones detingudes, se li'n faci arribar una còpia, que ja s'ha rebut.
Polícia Local de Montmeló	
Data	16 de març de 2016
Número de visita	Segona Anterior (3/04/2014)
Observacions	<p>En ocasió de la primera visita es va recomanar que revisessin el protocol d'actuació i de coordinació subscrit amb els Mossos d'Esquadra perquè aquests darrers es fessin càrrec de la custòdia de la persona detinguda des de l'inici de la detenció en tots els supòsits. El motiu era que el dipòsit de detinguts no complia les condicions mínimes i presentava deficiències des d'un punt de vista d'instal·lacions, de custòdia i de seguretat per funcionar com a comissaria de policia per a la custòdia de persones detingudes en funcions de policia judicial, amb totes les garanties.</p> <p>En la visita d'enguany es constata que les instal·lacions són les mateixes. El cap de la Policia Local informa que estan en espera de traslladar-se, cap al mes de juny d'enguany, a una comissaria de nova construcció. Mostra els plànols de l'equipament, on hi ha un espai per a dues cel·les que, segons el seu relat, compleixen tots els criteris de seguretat de les comissaries del Cos de Mossos d'Esquadra. A preguntes de l'Equip, el cap de la Policia Local manifesta que és materialment inviable prescindir d'aquest espai de detenció en la nova comissaria. En tot cas, assegura que s'enviarà a l'Equip una invitació per visitar aquests espais abans de la inauguració.</p> <p>Per tant, en aquests moments, les persones que són detingudes per la Policia Local romanen a les seves dependències, mentre es confeccionen les primeres diligències policials i després les traslladen als Mossos d'Esquadra de Mollet, havent passat per un reconeixement mèdic. Segons el seu relat, aquestes persones només ingressen a l'ACD si estan agitadaes o tenen una actitud violenta.</p> <p>També informa que el reconeixement mèdic es fa amb presència policial o sense; en aquest darrer cas, amb la persona detinguda emmanillada o no, en funció del criteri del facultatiu.</p>
Recomanacions	<p>L'MCPT continua recomanant que l'Ajuntament de Montmeló i el Departament d'Interior signin un conveni que faci innecessària la custòdia de persones per part de la Policia Local de Montmeló.</p> <p>Mentre aquest acord no sigui possible, l'Equip entén que la nova comissaria suposarà una millora per a la garantia dels drets de les persones detingudes per la Policia Local i sol·licita que se li faci saber la seva posada en funcionament per poder fer-hi una visita de seguiment.</p>

Polícia Local de Sitges	
Data	9 de juny de 2016
Número de visita	Segona Anterior (23/01/2015)
Observacions	<p>Atén l'Equip el sotscap de la comissaria, que informa que l'ACD està fora d'ús en espera que es revisi el protocol d'actuació i de coordinació entre l'Ajuntament de Sitges i el Departament d'Interior en matèria de custòdia i trasllat de persones detingudes. Tot i així, s'observa que la cel·la de l'ACD presenta un estat de certa deixadesa, amb objectes a terra i una manta rebregada sobre la bancada.</p> <p>Actualment, seguint les recomanacions formulades pel Mecanisme, traslladen les persones directament a la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Vilanova i la Geltrú perquè la comissaria dels Mossos de Sitges no rep detinguts. Aquesta manera de procedir els suposa tota una sèrie de problemes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ No estan emparats per cap norma legal per fer funcions de policia judicial fora del municipi. ▪ En el trasllat de la persona detinguda hi ha el risc de patir un accident o trobar-se en alguna situació que requereixi la seva intervenció. ▪ Quan lliuren la persona detinguda als Mossos d'Esquadra els fan esperar una estona, la qual cosa suposa que, mentrestant, no tinguin efectius disponibles al carrer. ▪ S'han trobat amb el cas que la persona detinguda ha renunciat a l'assistència mèdica i els Mossos, sense el reconeixement mèdic, no l'han volgut rebre. Llavors se l'han de tornar a emportar per traslladar-la al reconeixement mèdic, a la mateixa Vilanova i la Geltrú. <p>La situació ideal seria traslladar les persones detingudes a la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Sitges i, mentre no se signa el protocol esmentat, que els Mossos traslladin els detinguts a la comissaria de Vilanova i la Geltrú.</p>
Recomanacions	Amb independència d'elaborar i de signar un protocol de col·laboració amb el Departament d'Interior que agiliti el lliurament de persones detingudes a la comissaria de PG-ME de Vilanova o, eventualment, Sitges, l'Ajuntament hauria de clausurar definitivament la sala de custòdia de la Policia Local i dedicar l'espai explícitament a un altre ús.
Unitat Territorial de la Guàrdia Urbana de Barcelona a Sant Andreu	
Data	16 de desembre de 2015
Número de visita	Tercera Anteriors (06/09/11 i 14/10/2014)
Observacions	<p>En ocasió de la primera visita, l'any 2011, es va informar l'Equip que estaven en espera que se'ls traslladés a un altre edifici, atès que ocupen un edifici de l'antiga Pegaso.</p> <p>Tres anys més tard, el 2014, informaven que encara estaven en espera i que la previsió de trasllat era per a la següent legislatura.</p>

Observacions	<p>Aquell mateix any, el Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura va recomanar, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no acomplissin tasques de custòdia de detinguts i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, conduïssin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME.</p> <p>En la visita d'enguany, el cap de la comissaria informa que la nova comissaria no ha entrat en el Pla d'inversions de 2016 i que espera que es construeixi al llarg de 2017.</p> <p>L'ACD ha canviat respecte a la visita anterior. A banda de les mesures que es van adoptar llavors per esmenar les deficiències detectades, se n'han adoptat altres:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ L'ACD està aïllada físicament i acústicament. ▪ L'avantsala a les cel·les també té càmera de videovigilància amb el cartell informatiu, per bé que l'Equip comprova que hi ha una petita àrea a l'avantsala que no es visualitza des de la càmera. ▪ Hi ha una habitació específica on fer l'escorcoll, amb càmera de videovigilància i gravació de so, amb el cartell informatiu corresponent. ▪ Les cel·les també tenen càmera de seguretat. ▪ En cadascun dels espais de l'ACD hi ha un polsador d'emergència ▪ El pàrquing, les escales i els passadissos per on fan passar la persona detinguda fins arribar a l'ACD estan vigilats amb càmeres de videovigilància, anunciades amb els cartells informatius corresponents. ▪ A la zona de cel·les han col·locat un monitor a través del qual la persona detinguda pot veure com l'estan gravant. <p>Com a element negatiu que no ha canviat, perquè té caràcter estructural, cal destacar les escales que hi ha al pàrquing, a través de les quals la persona detinguda, acompanyada dels agents, ha de ser conduïda per accedir a l'ACD. L'Equip planteja novament els riscos que comporta i, en particular, en els casos de trasllats de detinguts violents o alterats per qualsevol motiu. Informen que no s'hi han trobat mai i que, si fos el cas, una possibilitat seria traslladar directament la persona detinguda a la comissaria de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.</p> <p>El material de contenció està pràcticament sense estrenar, llevat un casc tipus boxa, que està brut a l'interior.</p> <p>Es consulten els llibres de registre de custòdia de persones detingudes, degudament diligenciats, corresponents a 2015: el primer, fins al setembre; i el segon, a partir d'aquesta data fins a l'actualitat. En total, han passat per l'ACD de la comissaria més de 300 persones detingudes.</p> <p>No s'observen estades perllongades ni cap incidència notable pel que fa al registre de la informació bàsica que es fa constar, més enllà del fet que un nombre relativament important de persones detingudes estan acusades únicament d'atemptat contra l'autoritat, raó per la qual passen a disposició de la Unitat d'Investigació de la mateixa Guàrdia Urbana (ACD Zona Franca) en lloc de passar als Mossos d'Esquadra.</p>
---------------------	---

Conclusions i recomanacions	<p>La Guàrdia Urbana de Barcelona ha fet un esforç considerable per adequar les dependències de l'ACD de la comissaria de Sant Andreu als estàndards internacionals en la matèria.</p> <p>En espera del trasllat a un equipament més modern, que es continua recomanant, aquestes millores compleixen les recomanacions formulades pel Mecanisme, a excepció de l'escala d'accés a l'ACD.</p> <p>Per aquest motiu, en el cas de persones detingudes que presentin clars símptomes d'alteració o actituds violentes, es recomana el següent:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Establir per protocol que siguin lliurades directament a la comissaria de PG-ME de les Corts, sense passar per aquestes dependències. 2. Ajustar la càmera de videovigilància de l'avantsala de les cel·les per evitar que hi hagi punts cecs.
Policia Local de Mataró	
Data	14 de setembre de 2016
Número de visita	Segona
Observacions	<p>És l'única policia local de Catalunya que es fa càrrec de la instrucció de les detencions que fan i, en aquest sentit, són l'únic cos de policia local que trasllada directament les persones detingudes que custodien sota la seva responsabilitat a dependències judicials. En els casos d'agressions sexuals o homicidis tenen un protocol amb els Mossos d'Esquadra i en demanen la intervenció.</p> <p>Si bé el conveni de coordinació i col·laboració en matèria de seguretat pública i policia entre el Departament d'Interior i l'Ajuntament no ho preveu, fa temps que fan les funcions pròpies de la policia judicial.</p> <p>El motiu és perquè històricament hi havia la voluntat d'instaurar aquest model a tot el territori i aquesta policia va ser el projecte pilot establert en aquell moment pel Departament d'Interior, però després aquest model no va prosperar, tot i que aquesta policia mai va perdre aquestes funcions.</p> <p>L'ACD és a la planta subterrània de l'edifici. L'accés dels vehicles policials que traslladen la persona detinguda és directe pel pàrquing.</p> <p>Hi ha càmeres de videovigilància al pàrquing i a tota l'ACD, llevat del locutori i la sala de ressenya. Les càmeres estan identificades amb un cartell informatiu, llevat de la zona del pàrquing.</p> <p>L'ACD s'estructura en tres parts. Una primera i general des d'on es fa el control de les gravacions, on es dipositen les pertinences personals dels detinguts i on també hi ha la sala de ressenya i un locutori.</p> <p>Una segona que consta d'una cel·la de menors o dones i un servei amb dutxa i rentamans.</p> <p>I una tercera on hi ha la resta de cel·les (7 en total). Les cel·les disposen d'inodor amb placa turca que està situat just a l'entrada. Per aquest motiu, en la visita de l'any 2013 es va recomanar que s'adoptés alguna mesura perquè, si bé la càmera de seguretat no enfocava l'inodor, no resguardava ni protegia la intimitat dels detinguts de la vista de terceres persones. En la visita s'ha comprovat que s'ha solucionat aquesta deficiència i s'ha col·locat una mampara de ferro.</p>

Observacions	<p>És un espai ampli, amb llum natural i sistema de calefacció i aire condicionat.</p> <p>El bon estat de conservació i manteniment és molt notable.</p> <p>Els matalassos són de material ignífug i les mantes són d'un sol ús (en aquest sentit, s'ha esmenat la deficiència observada en la visita efectuada l'any 2013).</p> <p>Disposen de cascs de contenció i d'escuts antiavalots. Les reduccions normalment les fan personalment els agents i, en cas de necessitat, es trasllada directament la persona detinguda a l'hospital.</p> <p>Pel que fa al menjar, es compra un entrepà en un bar a prop de la comissaria o bé una pasta i un cafè per a l'esmorzar.</p>
Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal aclarir la competència d'aquesta policia local per complir funcions de policia judicial. ▪ Cal eliminar les mantes brutes que hi havia emmagatzemades, i que, segons es va indicar, estaven en procés de substitució, i canviar-les per les d'un sol ús, atès que poden ser una font de contagi de qualsevol tipus de malaltia.

d. Centres d'internament de menors

Centres de justícia juvenil

Centre educatiu de justícia juvenil Can LLupià	
Data	6 de juliol de 2016
Número de visita	Tercera Anterior (8 d'abril de 2015)
Observacions	<p>En relació amb la darrera visita realitzada l'abril de 2015, en què es va constatar que hi havia un problema greu de filtració d'aigua a la unitat de Llevant, concretament a la sala del menjador i l'aula d'informàtica, el director manifesta que estan treballant-hi per a la reparació.</p> <p>Pel que fa al tema concret de les contencions, el director manifesta que el personal de seguretat del centre està preparat per fer-les i que sap com intervenir-hi perquè fa molts anys que hi treballa. També assenyala que la sala de contenció només s'utilitza quan el menor està molt agitat i que s'intenta que la sanció de separació es compleixi a l'habitació del menor.</p> <p>De les entrevistes realitzades als menors del centre (7 noies) se'n desprèn el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coincideixen a criticar la qualitat del menjar. Parlen d'un excés de greixos i fregits. ▪ Assenyalen que hi ha una manca de disposició puntual d'objectes d'higiene femenina. ▪ Es queixen de defectes en una de les dutxes del mòdul de noies. ▪ Es queixen d'un presumpte tracte inadequat per part de dos educadors i d'una coordinadora del centre.

Observacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ El sistema de sancions preveu la possibilitat de separació del grup durant un dia sencer a la sala de contenció i/o aïllament. De les entrevistes amb el personal mèdic (una metgessa i una infermera), se'n desprèn el següent: <ul style="list-style-type: none"> ▪ No tenen història clínica informatitzada ni accés a l'ECAP ni a la història compartida de Catalunya (HC3). ▪ No es deixa pauta de manera rutinària la medicació de rescat.
Recomanacions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal que es revisin els menús per garantir que compleixen els criteris de nutrició i d'equilibri dietètic. 2. Cal que es garanteixi la disponibilitat d'objectes d'higiene femenina. 3. Cal reparar la dutxa del mòdul de noies i el regulador de la temperatura de l'aigua. 4. Davant les afirmacions d'un presumpte tracte inadequat per part d'alguns professionals del centre en casos puntuals, cal garantir, amb la supervisió, el seguiment i la formació que siguin necessaris, el tracte adequat als menors ingressats. 5. Cal garantir que l'aplicació del mitjà de contenció d'aïllament s'ajusta a la normativa reguladora. 6. Cal deixar pauta de la medicació de rescat.

Centres terapèutics

Centre Terapèutic Font Fregona – Masia Font Fregona	
Data	29 de març de 2016
Número de visita	Tercera anteriors (04/06/2013, 09/12/2014)
Observacions	<p>L'Equip de Treball torna a constatar mancances estructurals en el funcionament del centre des de la perspectiva dels drets dels infants, tant pel que fa a l'àmbit disciplinari com en l'aplicació de les contencions.</p> <p>La visita va consistir en l'entrevista amb un total de tretze nois i noies escollits a l'atzar, a dos psiquiatres, l'anàlisi dels expedients clínics dels entrevistats i del registre específic de contencions. Del conjunt d'entrevistes mantingudes, de les quals es desprèn un relat molt semblant i sostingut en el temps comparable amb el resultat de les visites realitzades els anys anteriors, i també de la documentació examinada, se'n desprenen les conclusions següents:</p> <p>Ingressos. Les persones entrevistades manifesten que tres companys ingressats i un educador, com a mínim, són els que acullen l'infant o adolescent que ingressa per primer cop. Malgrat aquest acompanyament, manifesten que se'ls fa despullar i dutxar en presència de tots ells. Alguns també relaten que en l'ingrés els rapen el cabell.</p>

Observacions

Contencions. Del relat de les persones entrevistades, se'n desprèn que les contencions no sempre responen a la prevenció d'un risc greu per a un mateix o per als altres, sinó que s'utilitzen com a mecanisme intimidatori i sancionador davant d'una determinada conducta (per exemple, posar un peu sobre la taula, aixecar-se de la cadira sense avisar o negar-se a menjar alguna cosa).

Els nois i noies que fa més temps que hi són participen en les contencions, juntament amb els educadors, sense tenir cap tipus de coneixement ni formació sobre com fer-les. Molts relaten que ocasionen danys físics.

En el registre de contencions n'hi ha enregistrades 58 des del mes de gener. En alguns casos no consta l'hora d'inici i de finalització de la contenció. En cap cas, el motiu que en justifica la utilització. Per contra, en cada expedient clínic hi ha un full de registre de contencions, en què sí que hi consta l'hora d'inici i de finalització de la contenció i si s'ha subministrat algun fàrmac, amb la trucada prèvia a un dels psiquiatres del centre. També consta una pregunta sobre si la persona continguda presenta algun tipus de lesió fruit de la contenció. El centre informa que la valoració la fa una infermera a partir del que expliquen els nois i noies, però sense que hi hagi una exploració física.

Medicació. Tots manifesten que prenen medicació molt forta.

La doctora membre de l'Equip de Treball observa la utilització de polifarmàcia per al control conductual dels nois i noies ingressats. En casos concrets, resulten visibles els efectes secundaris d'aquests fàrmacs, com ara l'excessiva sedació, la qual podria apuntar a una sobremedicació.

També s'observa la prescripció sistemàtica d'antipsicòtics com a contenció psicofarmacològica en cas d'agitació i/o agressivitat.

Sancions. Tal com ja es va fer palès en l'informe anterior, el sistema d'infraccions i de sancions està mancat de garanties, la qual cosa produeix inseguretats jurídica i psicològica perquè els menors i adolescents no disposen d'informació respecte a les conductes penalitzades, que es deixen al criteri variable del personal.

Les sancions afecten el dret a l'educació, atès que s'utilitza la no-assistència a l'escola, fins i tot durant llargs períodes de temps, com a mesura correctora pel mal comportament al centre. És especialment preocupant la situació dels infants i adolescents que tenen aplicat el règim disciplinari més dur perquè viuen en un règim d'absoluta inactivitat, comunicació i aïllament.

Relacions entre companys, i entre companys i personal del centre. Es torna a posar de manifest que es limiten i es penalitzen les relacions entre els companys (d'amistat, d'afecte i de complicitat). Per contra, totes les persones entrevistades mostren grans necessitats de diàleg i afecte, la qual cosa va quedar palesa per les mostres d'agraïment als membres de l'Equip.

Altres també relaten diferències de tracte i la lectura de les cartes privades en públic.

Val a dir que hi ha satisfacció amb el psicòleg del centre, tot i que en diversos casos es considera que l'atenció que es presta és insuficient.

D'acord amb les consideracions anteriors, l'Equip conclou que es produeix una vulneració del dret a un procediment sancionador amb totes les garanties, i del dret a la dignitat personal, a la integritat física i a l'educació dels infants i adolescents.

Recomanacions**Pel que fa a les contencions:**

1. Cal aplicar-les de manera proporcionada i excepcional i amb la garantia de la integritat física dels menors.
2. Cal recordar que la contenció de qualsevol tipus, inclosa la farmacològica, respon a un objectiu terapèutic de control de conductes que suposen un risc per a un mateix o per a terceres persones, però en cap cas a un objectiu sancionador.
3. Cal evitar la prescripció sistemàtica d'antipsicòtics com a contenció psicofarmacològica en casos d'agitació i/o agressivitat. Caldrà fer una avaluació cas per cas de les causes de l'agitació (orgànica, psiquiàtrica, per abús o privació de substàncies tòxiques) del fàrmac adequat, de la dosi adequada i de la via d'administració més recomanable. Tot això sempre amb la supervisió facultativa presencial i amb un seguiment sanitari de la mesura.
4. En cas de menors amb malaltia mental, s'ha de garantir la supervisió mèdica, d'acord amb els protocols dels centres sanitaris i sociosanitaris, que les defineixen com a mesura terapèutica excepcional que requereix indicació mèdica i seguiment sanitari adequat dels riscos associats.
5. Cal garantir la formació del personal amb relació a la pràctica de les contencions per reduir-ne la freqüència d'aplicació i millorar les condicions en què s'apliquen.
6. Cal garantir que quedi anotat el temps que dura la contenció i el motiu que la justifica en el registre de contencions habilitat a aquest efecte.
7. En cap cas els menors han de participar en les contencions.

Pel que fa al règim disciplinari i corrector:

1. Les sancions han de complir l'article 142 de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, que estableix que no poden implicar directament ni indirecta privació de l'alimentació, privació del dret de visita de la família, privació del dret a l'educació obligatòria ni atemptar contra la dignitat de l'infant o adolescent.
2. Les sancions s'han d'aplicar d'acord amb la normativa existent, quant al procediment, la durada i les garanties, de manera que en cap cas se'ls pot privar d'activitats com ara llegir, dibuixar o escriure. Igualment, els interns han de conèixer amb antelació el règim sancionador.

Pel que fa al respecte a la dignitat i la intimitat:

1. S'ha de garantir el respecte a la dignitat i la intimitat dels infants i adolescents i, per tant, cal revisar el sistema de presència quan es dutxen, no llegir correspondència privada en públic i qualsevol actuació que suposi una vulneració d'aquests drets.

Pel que fa a l'escolta dels infants i adolescents per part de l'Administració:

1. És imprescindible que les visites d'inspecció incloguin escoltar directament tots els infants i adolescents ingressats i que del resultat que se'n desprengui es faci una anàlisi que inclogui les normes de funcionament, les teràpies de correcció, el règim disciplinari i les intervencions en general) des de la perspectiva dels drets dels infants.

ITA (Institut de Trastorns Alimentaris)	
Data	11 d'octubre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>El perfil de joves ingressats és el de nois i noies amb trastorns de conducta alimentària (TCA). També tenen una unitat de psiquiatria general en què hi ha ingressats nois i noies amb trastorns menys greus. Ingressen procedents de qualsevol punt de l'Estat espanyol.</p> <p>El dia de la visita hi ha 95 nois i noies ingressats, d'entre els dotze i els divuit anys.</p> <p>Es visiten les habitacions i es fan entrevistes a nou joves.</p> <p>Instal·lacions</p> <p>A la planta 1 hi ha ingressades noies amb trastorn de conducta alimentària. Les habitacions residencials són de dos i tres places, amb bany o sense. A la mateixa planta hi ha una altra unitat en què els lavabos i les dutxes són compartits i en què resideixen les joves amb trastorns de conducta alimentària més greus.</p> <p>Totes les habitacions són exteriors, tenen radiador o aparell d'aire fred i/o calor, armari, tauleta de nit, penjador i televisor. Algunes també tenen taula d'escriptori i una cadira.</p> <p>Els banys d'alguns dormitoris, com els de l'habitació 110, estan malmesos (pintura i guix caiguda d'una part de la paret i un forat al sostre on es veuen els tubs d'aire condicionat). En el moment de la visita s'observa que els llits estan tots fets i que els terres dels dormitoris estan bruts. Una encarregada de planta diu que el servei de neteja és extern i que encara no havia passat. D'altra banda, s'observa que la majoria dels banys que hi ha a l'interior de les habitacions estan molt bruts. La directora assenyala que els dimecres hi ha una activitat de neteja en què els nois i noies netegen les seves habitacions. També s'observa que les tovalloles de bany, aparentment de color blanc, estan brutes.</p> <p>A la unitat on els banys són compartits s'observa que aquests tampoc no estan gaire nets. També s'observa que els quadres dels llums no tenen les tapes protectores. Es demana que s'obrin totes les habitacions tancades amb clau i es comprova que s'utilitzen com a magatzem o per a ús del personal de manteniment.</p> <p>Hi ha una habitació, la 118, que davant hi té una porta identificada en lletra petita com a "bany habitació 118". La directora primer informa que no és cap bany i que es va fer tancar al seu dia. Quan s'obre, es constata que sí que ho és, tot i que és per a ús intern del personal de manteniment.</p> <p>En el decurs de la visita la temperatura és agradable, hi ha ventilació perquè s'han obert els balcons de tots els passadissos i s'observa el personal de manteniment treballant-hi.</p> <p>A la planta 1 també hi ha una habitació de contenció i aïllament físic. La directora informa que actualment està ocupada per una noia que hi resideix i que té prescrit l'ús de contencions físiques. Disposa d'un armari sense portes en què hi ha desada diferent roba i una cadira. El llit està enclavat a terra i porta incorporades les cintes de subjecció. L'habitació té càmera de videovigilància. El bany està tancat amb clau i la directora informa que quan la noia està en contenció li posen un orinal pla. Si no, la fan deambular pel passadís i la porten als banys comuns de l'altra unitat.</p>

Observacions

També manifesten que en cap cas es fa servir i, quan l'obren a petició de l'Equip, es constata l'estat de deixadesa i de brutícia que presenta.

L'habitació, com la resta, també disposa de llum natural, no té avisador i els quadres dels llums estan oberts.

A la planta 2 també hi ha ingressades noies amb trastorns de conducta alimentària, però són més petites. En aquesta planta hi ha la unitat per a trastorns de psiquiatria general.

A la planta 3 hi ha les habitacions residencials per a nois amb trastorn de conducta. Les habitacions són idèntiques a la resta de plantes, però totes tenen bany a l'interior. També n'hi ha d'individuals.

En relació amb les instal·lacions es conclou que:

- Es detecten algunes mancances quant al manteniment, la conservació i la neteja de les habitacions i els banys. La majoria dels banys que hi ha a l'interior de les habitacions estan bruts i desendreçats. A les unitats on els banys són compartits aquests tampoc estan gaire nets. Les tovalloles també estan brutes, la qual cosa fa pensar que no es canvien amb la periodicitat necessària.

- En relació amb els dormitoris, es posa de manifest que tenen calidesa, estan decorats i disposen de mobiliari adequat.

- L'habitació de contenció i aïllament físic no s'utilitza en cap cas com a mesura de càstig. L'estat global que presenta és correcte, però el quadre de llums està obert la qual cosa es considera un element de risc.

- En el moment de la visita es garanteix l'adequada climatització. Les habitacions disposen de radiadors o d'aparells d'aire fred i calor.

Del relat de les noies i els nois entrevistats (9 en total), se'n desprèn el següent:

- La majoria d'ells manifesten que s'hi troben bé i que estan satisfets amb el tractament que reben, sobretot en comparació amb el que havien rebut en altres centres on havien estat ingressats. Coincideixen que es troben molt millor que quan van ingressar-hi el primer dia. Tanmateix, dues noies amb TCA valoren insuficient la teràpia individual que reben.

- Les persones entrevistades manifesten amb caràcter general que el clima de convivència i la relació amb el personal laboral és bona. Tanmateix, alguns d'ells expliquen que veuen estressats els educadors perquè són pocs i això fa que se saturin i siguin ells qui en paguin les conseqüències.

- En relació amb el menjar, dos d'ells el valoren com a sa, bo i variat. Per contra, dues noies de TCA consideren que és de poca qualitat i, en aquest sentit, diuen que és congelat i el serveixen fred.

- La majoria es queixa perquè no hi ha personal suficient al centre i, en particular, a la nit i els caps de setmana, que és quan descriuen que hi ha més descontrol. Aquesta situació és molt visible quan es produeix algun incident, com ara una autolesió, que requereix la intervenció de diversos professionals a la vegada i haver de deixar desatesos la resta de nois i noies, la qual cosa afecta el normal funcionament del centre.

<p>Observacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Les noies es queixen perquè les sancions són grupals, malgrat que responguin a la infracció d'una persona, i perquè impliquen que se les privi del que es refereixen com a sessions d'estètica (depilació). Creuen que és un tema d'higiene que en cap cas s'hauria de suprimir i, sobretot, tenint en compte que moltes d'elles són de fora de Catalunya i no poden sortir fora a fer-ho. ▪ Dues de les entrevistades confirmen que els lavabos de les habitacions només els netegen els nois i noies els dimecres, i que no tenen temps suficient per fer-ho a fons. També assenyalen que les tovalloles i la roba de llit només es canvien un cop per setmana. ▪ Pel que fa a les activitats, algunes de les noies es queixen perquè els caps de setmana no fan res i això provoca que es facin molt llargs. Tampoc no les deixen fer ús del jardí privat perquè hi ha poc personal. Proposen que hi hagi més activitats i poder sortir més a l'exterior, atès que passen molt de temps tancades. ▪ En relació amb les contencions, del relat dels nois i noies no se'n desprèn que hi hagi irregularitats. Només posen de manifest que hi ha poc personal per fer-les o bé que la majoria són dones i no tenen prou força per fer una reducció. Alguns joves relaten que en un moment puntual han intervingut davant una reacció sobrada i agressiva d'un company, per evitar que prenguéss mal, però tan bon punt s'ha fet càrrec el personal del centre ells s'han retirat.
<p>Recomanacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal fer les reformes necessàries per millorar l'estat de conservació, manteniment i neteja de les habitacions i els banys que presentin mancances. ▪ És imprescindible que el centre es doti de personal suficient per poder acomplir la tasca que té encomanada i prevenir situacions que poden derivar en contencions físiques. ▪ Es fa necessari que el personal rebi la formació adequada per intervenir, si escau, en una situació que requereixi fer una immobilització. ▪ Cal garantir un ventall suficient d'activitats per fer durant el cap de setmana, incloses les sortides terapèutiques, sense que això suposi un cost afegit. ▪ Cal que el centre valori si les sancions grupals són aplicables com es fan actualment i que es garanteixi que no suposin, en cap cas, la supressió d'activitats com ara les estètiques o les sortides al jardí, atès que es consideren que són una necessitat bàsica de les noies. ▪ Cal que les tovalloles i la roba de llit es canviïn amb una periodicitat més alta que l'establerta actualment. ▪ Cal tapar els quadres de llum que hi hagi oberts i, en particular, el de l'habitació de contenció.

Unitat de Trastorns de Conducta de l'Institut de Trastorns Alimentaris (ITA)	
Data	11 de maig de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>La visita va consisteix en la inspecció a les instal·lacions del centre, en l'intercanvi d'informació amb la direcció, l'entrevista amb la infermera i amb un total de deu joves.</p> <p>Del conjunt d'entrevistes realitzades, la informació facilitada, les observacions recollides i la documentació examinada, se'n desprenen les conclusions següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hi ha deficiències de conservació, manteniment i neteja a les instal·lacions, en particular, a la sala de contencions, a les habitacions, als lavabos i a l'escala d'accés a la primera planta de l'edifici de nois. De fet, dues de les habitacions de contenció tenen un estat deplorable. ▪ La sala de base o d'aïllament col·lectiu està buida, no té càmera de videovigilància i només hi ha un seient de pedra per seure-hi. ▪ Del relat dels joves entrevistats, se'n desprèn que l'aïllament col·lectiu es fa sense garanties ni vigilància, de manera que es produeixen situacions desagradables entre els joves ingressats i també per als tercers que les han de contemplar. ▪ Hi ha una manca de diligència del centre en el control de l'entrada de substàncies estupefaents. ▪ Del relat dels joves entrevistats, també se'n desprèn que d'entre el sistema de sancions hi pot haver la supressió de visites amb familiars. ▪ Així mateix, manifesten que la contenció mecànica pot durar molt temps sense que s'atenguin les seves necessitats més bàsiques, com ara anar al lavabo. ▪ Tot i que el protocol de mesures restrictives que fan servir preveu la subjecció mecànica en decúbit supí, els entrevistats manifesten que sovint es duu a terme en decúbit pron. ▪ Es constata un emplenament inadequat del registre de contenció física.
Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal garantir l'adequació de les contencions. ▪ Cal recordar que la contenció de qualsevol tipus, inclosa la farmacològica, respon a un objectiu terapèutic de control de conductes que suposen un risc per a un mateix o per a tercers, i no a un objectiu sancionador. Motius com ara no fer cas de les indicacions no haurien de suposar l'aplicació d'una mesura d'aïllament i de contenció. ▪ Cal valorar la necessitat de disposar de sala d'aïllament i, en qualsevol cas, dotar-la de les mesures de seguretat necessàries per evitar riscos d'autolesions (càmera de seguretat i habitació embuatada) i que no sigui de caràcter col·lectiu. ▪ Cal garantir que el tracte dels professionals, educadors i terapeutes sigui adequat i respectuós, i també que tinguin una formació adequada, amb supervisió de la seva actuació.

Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal garantir que les mesures disciplinàries s'apliquen amb ple respecte als drets dels joves i que tenen una finalitat educativa. ▪ Es recorda que el càstig no pot suposar mai la supressió de visites amb la família. ▪ Cal adequar el centre perquè les instal·lacions i el seu manteniment compleixin les condicions de confort exigibles als centres residencials. ▪ Cal emplenar adequadament totes les dades del registre de contenció física. ▪ Cal que el centre garanteixi de manera estricta el control de l'entrada de drogues i que n'informi les autoritats competents, tal com està previst normativament. ▪ Cal que el Departament de Salut faci una visita d'inspecció del centre que inclogui l'escolta dels joves amb plenes garanties per conèixer de primera mà l'aplicació del règim de sancions i contencions.
Centre Residencial Urbà. CTE Sociosanitari Barcelona	
Data	2 de març de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>La visita de l'Equip consisteix en l'intercanvi d'informació amb el personal que va el atendre, la vista de les instal·lacions i l'entrevista amb cinc joves.</p> <p>Pel que fa a les condicions materials, l'Equip observa que les instal·lacions en general presenten mancances en l'estat de conservació. D'altra banda, es detecta una manca de netedat i males olors als lavabos.</p> <p>Respecte a les habitacions, s'observa que a la casa les habitacions són col·lectives, amb lliteres per a 12 nois i 8 noies, les quals tenen molt poc espai.</p> <p>Pel que fa a les entrevistes amb els joves, se'n desprenen els resultats següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ En les contencions intervenen els altres joves i adolescents. ▪ Alguns es queixen perquè consideren que les activitats al centre són repetitives. ▪ El sistema de sancions preveu la supressió de visites amb familiars i l'aïllament a l'habitació. ▪ Alguns fan referència a la insuficiència de personal al centre, especialment per a l'atenció psicològica.
Recomanacions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal adoptar les mesures necessàries per millorar les condicions d'higiene i de netedat del centre. 2. Cal pal·liar les deficiències d'espai a les habitacions i es proposa que alberguin un nombre més baix de joves (en cap cas, 8 o 12). 3. Cal valorar la idoneïtat del càstig de suprimir les visites amb els familiars. 4. Cal valorar la suficiència de personal existent, tenint en compte el caràcter terapèutic del centre i la funció que desenvolupa.

Centres residencials d'acció educativa

Centre residencial d'acció educativa i terapèutic Can Rubió	
Data	30 de novembre de 2016
Número de visita	Tercera Anteriors (27/3/14, 03/06/15)
Observacions	<p>Instal·lacions</p> <p>La visita s'inicia amb un intercanvi d'informació amb el director i el subdirector del centre. De l'entrevista amb la direcció, se'n desprèn que, pel que fa a les instal·lacions, no hi hagut cap canvi respecte a la visita anterior. Per aquest motiu, es pot concloure que no s'ha complert la recomanació que es va formular sobre la necessitat d'adequar el centre de manera integral i fer-hi les reformes necessàries per garantir el benestar dels infants i adolescents.</p> <p>En aquest sentit, es fa una visita al centre i es comprova que l'estat de conservació i de manteniment de les instal·lacions continua sent inadequat. Cal afegir que tampoc no es compleix la normativa tècnica d'accessibilitat.</p> <p>En el moment de la visita hi havia diferent personal de neteja treballant-hi. Amb tot, hi ha espais tancats que tenen un problema de ventilació i, fins i tot, les mateixes habitacions, en què hi ha fins a quatre adolescents que conviuen plegats. A l'ala de les habitacions dels nois també se sent la forta mala olor que ve dels lavabos. També hi ha un bany tancat per avaria.</p> <p>S'informa que s'ha reclamat a l'Administració l'esmena d'aquestes deficiències (manca de pintura a les parets, portes de les habitacions malmeses, manca de cortines o persianes a les finestres de les habitacions, armaris sense portes, etc.), però a hores d'ara encara estan en espera. Així i tot, s'ha fet alguna modificació de les portes de les habitacions. Ara es poden obrir amb pany des de dins, però no des de fora sense clau.</p> <p>Les sales de contenció continuen sense tenir càmeres de videovigilància a l'interior.</p> <p>Equip professional/ràtios</p> <p>L'equip clínic està format per tres psiquiatres, una psicòloga a mitja jornada, dependents de Sant Joan de Déu, i un infermer, que ve cada dia, de 8 a 16 hores, de dilluns a divendres.</p> <p>El director informa que medicament no hi hagut cap canvi, en el sentit que les hores d'atenció són les mateixes (9 hores/setmana de psiquiatria i 18 hores/setmana de psicologia). Informen del cas específic de la psicòloga, que va romandre de baixa durant un mes i mig aproximat i no la van substituir.</p> <p>També es remarca la insuficiència de la ràtio de personal educador, especialment tenint en compte el perfil dels joves que hi viuen i les necessitats d'acompanyament per a qualsevol desplaçament. Expliquen que la ràtio de personal està pensada per a joves que no es mouen del centre i que ara per ara es fa molt treball per integrar-los en recursos externs (educatius, de formació). També assenyalen que la població actual és més jove.</p>

Observacions	<p>Situació dels usuaris</p> <p>Els infants i joves menors d'edat conviuen amb joves majors d'edat. Tenint en compte que el més petit ingressat té onze anys i el més gran, vint-i-un, es constata que hi ha una diferència d'edat excessiva que pot resultar perjudicial per a la intervenció educativa en l'infant. La manca de recursos adequats a les necessitats dels que han assolit la majoria d'edat al centre provoca que la seva estada es perllongui.</p> <p>Igualment, hi ha alguns interns pendents d'altres recursos. Hi ha tres joves majors d'edat dos dels quals estan incapacitats judicialment i un està en procés d'incapacitació. Aquests estan esperant recurs residencial de la Direcció General de Protecció Social del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.</p> <p>Sancions i contencions</p> <p>Segons informen, les contencions es fan sense presència de personal sanitari, tot i que, si cal contenció farmacològica, es truca al 061. Tenen llibres de registre del que anomenen intervencions educatives amb aïllament i d'utilització de les sales de contenció. Alguns dels registres no estan degudament emplenats, motiu pel qual se'ls insisteix en la importància de fer-ho correctament. La sanció normalment és romandre a l'habitació, amb la porta oberta o bé amb la porta tancada, segons el cas. Si és el cas, es porten a la sala de contencions.</p> <p>Repassant els llibres també es constata que en algun ingrés s'escorcollen els infants i adolescents. A preguntes de l'Equip, el director diu que es fa sempre que els tornen després d'haver-se escapolit perquè cal revisar que no tinguin cap ferida ni cops, ni que portin coses que no poden tenir. S'observa que es deixa constància en cas que l'adolescent es negui a despullar-se. El director manifesta que els escorcolls els fan els educadors, però no té clara la manera de procedir, desconeix si se'ls fa despullar totalment o si es queden en roba interior. El que sí que sap amb seguretat és que no fan servir bates.</p>
	<p>Entrevistes amb l'equip clínic</p> <p>De l'entrevista amb la psicòloga i l'infermer, se'n desprèn el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Els infants i adolescents que hi ingressen arriben polidiagnosticats. Són nois en situació de desemparament, maltractament intrafamiliar (negligència, omissió, físic, psicològic, abús sexual) i patologia mental. ▪ Ateses les característiques dels interns (trastorn mental greu) caldria molta més formació i més personal especialitzat. Aquesta mancança es tradueix en la imposició excessiva de càstigs als adolescents en comptes de reforç positiu o de càstigs reparadors comunitaris. Els adolescents pateixen amb el càstig sense poder entendre'n el sentit ni la finalitat. ▪ Hi ha esgotament entre els educadors. ▪ El CAP de referència és el d'Esparraguera i els nois tenen assignat un MAP o pediatre segons l'edat. ▪ L'infermer és qui prepara la medicació individualitzada per a cada noi. ▪ En molt poques ocasions és fa servir medicació de rescat. Normalment activen el 061 ▪ Han disminuït les contencions, però hi ha més càstigs.

<p>Observacions</p>	<p>Entrevistes amb els infants i adolescents</p> <p>De manera aleatòria, s'entrevisten cinc joves, entre nois i noies, durant el temps que dura la visita. Dels seus relats, se'n desprèn que no estan d'acord amb la manera com els tracten alguns educadors, en el sentit que els criden i els castiguen molt.</p> <p>Conclusions</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L'estat de conservació i manteniment de les instal·lacions del centre continua sent inadequat. No s'ha complert la recomanació reiterada en els darrers anys sobre la necessitat d'adequar el centre de manera integral i de fer-hi les reformes necessàries per garantir el benestar dels infants i adolescents. 2. Encara hi ha males olors, en particular, a la zona dels lavabos. 3. El personal educador que hi treballa continua sent insuficient per dur a terme la tasca que té encomanda amb plenes condicions. Aquesta situació provoca que no es pugui fer la intervenció terapèutica i educativa que necessiten els infants ingressats, de manera que es podria considerar com un maltractament institucional. 4. La formació del personal educador que treballa és insuficient per atendre el perfil dels infants i adolescents ingressats, que es correspon més al d'una comunitat terapèutica. Això provoca que s'imposin més sancions en lloc de reforços positius o mesures de caràcter reparador o comunitàries. 5. La tipologia de centre (CRAE) no s'ajusta a la realitat del perfil dels infants i adolescents que atén, amb diagnòstics de problemes de salut mental, de vegades greu i associada a discapacitat, i, en alguns casos, també amb trastorn de conducta. 6. Es continua constatant que els majors i menors d'edat estan barrejats. 7. Les sales de contenció continuen sense tenir càmeres de seguretat. 8. Alguns dels registres del que anomenen intervencions educatives amb aïllament i d'utilització de les sales de contenció no estan degudament emplenats. 9. No és clar el procediment establert per escorcollar els infants i adolescents quan reingressen al centre després d'haver-se'n escapolit ni les conseqüències que se'n deriven en cas que s'hi neguin.
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal adequar el centre de manera integral, sense més demora, i fer-hi les reformes necessàries per garantir el benestar dels infants i adolescents o, alternativament, proveir-los d'un recurs més adequat. 2. Cal adoptar les mesures necessàries per esmenar el problema de les males olors. 3. Cal adequar la ràtio del personal educador que hi treballa, atenent al volum i el perfil dels infants i adolescents ingressats, i també la resta de personal, inclòs l'equip clínic. 4. Cal assegurar que el personal educador té la formació adequada per treballar en un centre en què conviuen perfils molt diversos.

Recomanacions

5. Atenent al perfil dels joves ingressats, cal repensar l'aplicació del règim sancionador i aplicar mesures correctives i educatives adequades a aquest perfil, amb les màximes garanties.
6. Cal ser diligents a l'hora d'emplenar els llibres de registre de qualsevol tipus d'intervenció que es dugui a terme.
7. Els majors d'edat no haurien d'estar ingressats al centre.
8. Cal que s'instal·lin càmeres de seguretat a l'interior de les sales de contenció.
9. Cal establir la manera més idònia per dur a terme els escorcolls, amb la prescripció educativa prèvia i indicant-hi els motius i la forma de dur-los a terme.
10. Cal que el centre adequi la seva consideració i dotació atenent al perfil dels infants i adolescents ingressats.

Centres residencials d'educació intensiva

Centre residencial d'educació intensiva El Guaret	
Data	2 de novembre de 2016
Número de visita	Segona Anterior: 16/09/2014
Observacions	<p>Visita de seguiment de les recomanacions formulades en la visita anterior, en particular, les relatives a la pràctica de contencions, al sistema de sancions i a l'exercici del dret de queixa dels menors que viuen al centre.</p> <p>La visita va consistir en l'entrevista amb un total de 12 menors, si bé prèviament se supervisa l'estat d'algunes habitacions del grup de grans (nois a partir dels 16 anys), inclòs el bany. Es constata novament que l'estat de conservació, manteniment, ordre i neteja és correcte.</p> <p>Del relat dels menors entrevistats, se'n desprèn el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ La majoria dels joves ingressats ho estan per haver tingut mala conducta als centres anteriors i per haver-se'n escapolit. Molts d'ells tenen un historial d'ingressos anteriors en centres de menors o de justícia juvenil, alguns dels quals des d'edats molt primerenques. ▪ Només quatre d'ells manifesten que s'hi troben bé i molt millor que als centres d'on procedien. La resta manifesta que no s'hi troba a gust, bé perquè no accepten haver d'estar tancats i volen marxar, bé perquè estan més controlats o bé perquè no estan conformes amb la dinàmica de funcionament del centre. ▪ Pel que fa a la relació amb els educadors, cinc d'ells exposen que la relació és bona i correcta. Tanmateix, dos dels que afirmen no trobar-s'hi bé diuen que els educadors mostren un tracte despectiu i prepotent envers ells, tot i que també fan palès que hi ha diferències entre els educadors i que no són tots iguals. Tres dels nois entrevistats fan referència a l'escassa possibilitat de manifestar opinions pròpies i que siguin respectades pel personal educador. ▪ Pel que fa a les contencions, tots coincideixen que es fan contencions físiques en les quals participa el personal de seguretat. Aquest és l'encarregat d'immobilitzar el menor quan hi ha una situació de violència o agressivitat mentre l'educador parla amb ell fins que es calma. Alguns d'ells consideren que les contencions no serien necessàries perquè són situacions que es podrien resoldre parlant. Del relat dels joves no se'n desprèn que se'n facin gaires. ▪ Dels que manifesten que han estat objecte de contencions, un exposa que no hi havia cap motiu, perquè només va reaccionar malament quan li van donar una notícia relacionada amb un familiar; un altre manifesta que fan molt mal, i el darrer exposa que va estar immobilitzat fins a dues hores, cosa que no s'ha pogut contrastar. ▪ Tots expliquen que les contencions es fan a l'habitació individual i duren fins que el menor es calma. Tanmateix, hi ha alguns d'ells que exposen que s'hi han passat dues d'hores i, fins i tot, algun dia sencer, però aquesta dada tampoc no s'ha pogut comprovar.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alguns dels entrevistats expliquen que l'habitació individual també es fa servir quan el menor es troba malament o quan reingressa d'un escapoliment. ▪ Respecte a la relació amb els EAIA, quatre d'ells manifesten que hi tenen poc contacte. Malgrat això, d'aquests, un diu que té la sensació que se l'escolten i, en canvi, l'altre, tot el contrari, considera que no el tenen en compte i que passen d'ell. Dos sí que manifesten que hi tenen relació. ▪ La valoració sobre l'atenció mèdica que reben és correcta. En aquest sentit, si hi ha la necessitat, els porten al CAP o bé a l'hospital. ▪ Del relat se'n desprèn que estan satisfets amb la qualitat i la quantitat del menjar que reben. ▪ Del relat també se'n desprèn que cada jove té un dia assignat per trucar per telèfon. Les trucades són de 6 minuts, si és un sol familiar, o de 3 minuts més si truquen a dos. Es fan en presència de l'educador. La majoria coincideixen que és poc temps. ▪ Les entrevistes també reflecteixen que els joves comuniquen amb les famílies a través de visites. Un d'ells exposa que les cartes que li enviava la seva mare els hi obrien i, per això, ha deixat de rebre-les. ▪ També manifesten que els caps de setmana fan activitats o sortides a l'exterior, tot i que algun considera que se'n fan poques. ▪ No es desprèn que el dret a l'educació i el dret a tenir contacte amb la família es vegin afectats per l'aplicació d'una sanció. ▪ Les entrevistes tornen a demostrar que els menors desconeixen la institució del Síndic de Greuges i, per tant, del recurs que poden fer servir d'adreçar-s'hi per escrit. En cas de fer-ne ús, no podrien fer-ho per Internet perquè no tenen connexió. Un d'ells manifesta que en el moment de l'ingrés al centre se'ls lliura un document informatiu sobre els drets i deures dels menors al centre i el règim de faltes i sancions. ▪ Respecte al procediment de queixa, se'n desprèn que els menors parlen amb el tutor i també hi ha una bústia dins el centre on poden deixar les seves queixes i/o reclamacions, però sense que se'n garanteixi la confidencialitat ni l'accés a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA).
<p>Recomanacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal garantir que es dona compliment, de manera efectiva, al dret dels menors a poder comunicar-se i a presentar queixes davant el Síndic de Greuges, la DGAIA, el Ministeri fiscal o qualsevol altra entitat d'ajuda a la infància. Si bé s'informa que la Fundació Resilis, entitat que gestiona aquest CREI, va elaborar un protocol de suggeriments i queixes, del relat dels menors entrevistats no se'n desprèn que en facin ús o que coneguin algunes de les institucions a les quals es poden adreçar. ▪ D'altra banda, els menors ingressats haurien de poder tenir la possibilitat de connectar-se a Internet amb la supervisió d'un educador, tot garantint el seu dret a la intimitat i la llibertat de les comunicacions, i sempre tenint en compte el seu interès superior, i en la franja horària que acordi la direcció del centre. ▪ Cal que la direcció del centre valori incrementar la durada i la freqüència de les trucades que poden fer els menors. Es considera que el sistema actual és del tot insuficient, i així ho reflecteixen les entrevistes, tenint en compte que la resta de dies els menors no reben trucades. Així mateix, seria recomanable que les trucades es poguessin fer sense la presència de l'educador i que aquest es limités a controlar el temps i marcar el número.

Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ En aquest sentit, cal recordar el que estableix la normativa de protecció de la infància i l'adolescència, sobre el dret dels menors a tenir comunicació i relació amb les famílies, amb caràcter lliure i reservat, i com aquest s'ha de fer compatible amb l'organització del centre, fora dels casos en què raons d'interès concret del menor facin necessari reduir-lo o supervisar les trucades. ▪ Cal recordar l'ús excepcional de l'aplicació de les contencions i que el temps ha de ser el mínim indispensable per tractar de calmar el menor i evitar que es lesioni o que lesioni un tercer. ▪ Cal distingir entre el règim sancionador i les contencions i fer els mínims aïllaments imprescindibles, a efectes de la protecció dels adolescents. ▪ Cal respectar el secret de les comunicacions. ▪ Ateses algunes de les afirmacions, cal supervisar i formar els educadors perquè tinguin un tracte respectuós i amable amb els infants i adolescents, i respectin el seu dret a ser escoltats i que les seves opinions siguin tingudes en compte en tots els assumptes que els afectin.
Centre residencial d'educació intensiva El Pedrenyal	
Data	20 de gener de 2016
Número de visita	Segona Anterior (26/02/2013)
Observacions	<p>La visita s'ha centrat en l'intercanvi d'informació amb la subdirectora del centre, una educadora, i l'entrevista amb un total de 15 joves de dotze a divuit anys.</p> <p>De l'entrevista amb la subdirectora, se'n desprèn que el centre té una capacitat de 20 places per a nois. En el moment de la visita n'hi ha tres d'escapolits. Un d'ells hi va ingressar per ordre judicial i, per tant, la seva plaça no es pot ocupar fins que no sigui localitzat. En canvi, en els altres dos casos sense autorització judicial, un cop escapolits es dona de baixa la plaça que ocupen.</p> <p>Informa que els darrers tres ingressos han estat amb autorització judicial en aplicació de la reforma del sistema de protecció de la infància i l'adolescència. El jutge de primera instància de referència que autoritza l'ingrés del menor al centre i el metge forense són presents en el moment de l'ingrés. En fa una valoració positiva, atès que dona més garanties. D'altra banda, reconeix que internament suposa un canvi en la manera de treballar amb el consegüent traspàs d'informació més continu amb la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA).</p> <p>També informa que darrerament hi han ingressat joves amb trastorn de conducta, mentre que fa un temps ingressaven per algun altre tipus de trastorn mental. Així mateix, hi ha un noi en procés d'incapacitació que romandrà al centre fins que li trobin un recurs adequat.</p> <p>Indica que la convivència al centre és bona i pràcticament no hi ha baralles. No practiquen gairebé contencions, sinó que funciona la pressió del grup i el fet que els joves prenen medicació que els tranquil·litza.</p> <p>El centre disposa de 25 educadors, una psicòloga que passa visita cada tarda i un psiquiatra de Sant Joan de Déu que visita cada quinze dies. El metge de capçalera de l'Hospital de Sant Celoni visita cada setmana.</p>

Observacions

L'accés a Internet es fa amb supervisió. Les queixes, les vehiculen a la direcció o al referent de l'EAIA. Ofereixen l'ESO adaptada i tenen conveni amb l'escola de Santa Maria de Palautordera. D'acord amb una recomanació formulada per l'MCPT a un altre centre de la mateixa entitat (CREI Mas Ritort), les trucades que fan els joves no es fan en presència de l'educador, sinó que la supervisió es fa a distància.

De l'entrevista amb l'educadora, se'n desprèn que ha canviat molt el perfil dels nois que hi ingressen. En el passat eren nois amb trastorn de conducta i, en algun cas, amb problemes de salut mental. Tanmateix, manifesta que ara predominen els nois amb problemes de salut mental i fortes adiccions. Això els obliga a formar-se molt i explica la dificultat d'establir dinàmiques comunes per a perfils diferents.

Es revisen els informes clínics dels 15 joves i es corrobora el perfil que assenyalava l'educadora. Els 15 nois presenten trastorn de conducta, 13 ja havien fet un seguiment previ al centre de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ), 4 tenen diagnosticat un retard mental i 13 tenen associat al trastorn de conducta algun altre problema de salut mental, i el més freqüent és l'abús de substàncies.

Finalment, del conjunt d'entrevistes mantingudes amb els joves (15), se'n desprenen els resultats següents:

- Cinc dels joves entrevistats tenen una bona valoració del centre i expliquen que s'hi troben millor en comparació amb altres centres de protecció on han estat. Dos d'ells manifesten que al principi els va resultar difícil adaptar-s'hi, però finalment, malgrat les normes que hi ha, han entès que han d'estar-hi bé. Uns altres dos diuen que el centre és molt restrictiu perquè els educadors controlen molt.
- Tots ells valoren molt positivament la quantitat i la qualitat del menjar i el fet que la dieta sigui equilibrada.
- Vuit dels joves entrevistats manifesten que la relació i el tracte amb els educadors són bons. Consideren que fan bé la feina i tenen molta paciència. Un d'ells es queixa perquè diu que sempre se'ls ha de fer cas i que, encara que tinguin raó, han de callar. En general, valoren la claredat de les normes.
- Tots parlen satisfactòriament dels professors que tenen al centre perquè adequen l'aprenentatge al nivell de cada alumne. Gairebé tots valoren molt la importància de poder obtenir la titulació de l'ESO.
- Pel que fa al sistema de faltes i sancions, alguns d'ells diuen que és fàcil obtenir un gomet vermell per haver comès alguna falta i, en canvi, és molt difícil obtenir-ne un de verd perquè cal que tinguis molt bona valoració en cada activitat que fas. Dos d'ells també es queixen perquè és fàcil perdre la paga que cobren setmanalment de vuit euros quan tens gomets vermells no recuperables.
- La majoria es queixen dels EAIA referents perquè els visiten molt poc (un cop o dos mentre hi són). Els agradaria tenir-hi més contacte. Un d'ells fins i tot manifesta que no hi té bona relació i s'ha queixat a la direcció perquè no el deixen sortir.
- Pel que fa a les contencions, cinc d'ells manifesten que els han reduït en alguna ocasió al terra fins que s'han calmat. Només un d'ells manifesta que la contenció és molt forta i, de vegades, fa mal.

Observacions	<p>Un d'ells relata que va haver d'intervenir el vigilant de seguretat perquè els educadors no aconseguien reduir-lo. Aquest es va limitar a subjectar-li els peus. La resta diu que o bé no els han reduït mai o bé fa temps que no es fan contencions al centre. Exposen que les dues sales que hi ha a la planta baixa les fan servir per traslladar els nois que estan alterats i parlar-hi. De fet, diuen que els educadors s'ho pensen molt abans de reduir un jove i que només ho fan en casos extrems.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tots tenen contacte amb la família a través de les trucades telefòniques. Hi ha un grup que hi truca els dimarts i l'altre els dijous. Els dimecres i els divendres els familiars els truquen a ells. Les trucades són de cinc minuts. Dos d'ells manifesten que ara tenen més intimitat perquè les fan sense la presència dels educadors. En canvi, un altre diu que l'educador sempre hi és. ▪ Tots ells desconeixen la figura del Síndic de Greuges. Manifesten que si tenen alguna queixa la plantegen a l'assemblea que es fa cada divendres o bé a l'educador directament. Assenyalen que després hi ha coses que canvien (qüestions de petita magnitud) i d'altres que no. Valoren positivament aquestes reunions ▪ La relació amb els companys la valoren, en general, positivament, llevat d'algunes incidències sense importància. Només un d'ells manifesta que no s'hi troba bé perquè diu que no són respectuosos.
Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cal que el centre estigui dotat de personal suficient, tant personal educador com psiquiàtric i psicològic, per poder acomplir la tasca que té encomanada, atès el perfil dels joves que hi resideixen. ▪ Cal garantir el dret de queixa de tots els joves, tant a la DGAIA com a la Fiscalia i al Síndic de Greuges, ja sigui a través de la informació que se'ls transmet sobre aquest dret com a través dels mitjans que se'ls faciliti per exercir-lo.
Centre residencial d'educació intensiva Els Castanyers	
Data	7 de setembre de 2016
Número de visita	Quarta anteriors (30/6/11, 24/10/13, 17/06/15)
Observacions	<p>La visita va consistir en l'intercanvi d'informació amb la coordinadora del centre, la psicòloga i l'infermer, la revisió de diversa documentació i l'entrevista amb un total de 12 joves.</p> <p>D'una banda, la coordinadora informa sobre la problemàtica dels nois escapolits, 17 en total el dia de la visita. Molt sovint els van a buscar a la Fiscalia i es troben que quan surten al carrer es tornen a escapolir. Exposa que fins i tot a la furgoneta provoquen problemes perquè estan molt agitats. Com a part del procés d'aquests joves, informa que el centre disposa de dues psicòlogues que els ofereixen participar en programes de deshabitació.</p> <p>També informa que hi ha una problemàtica de places disponibles al centre, atès que molts dels joves que hi ingressen ho fan amb una proposta d'ingrés a "centre terapèutic", i aquest no és un centre per acollir perfils de joves que requereixen una intervenció més especialitzada. Davant aquesta situació, manifesta que el personal he fet cursos de formació perquè no disposa de personal especialitzat.</p>

<p>Observacions</p>	<p>Finalment, pel que fa al personal de seguretat, s'informa que un inspector de l'empresa de seguretat visita el centre cada quinze dies per fer-hi un control</p> <p>Per la seva banda, la psicòloga informa que la majoria dels joves ingressats tenen trastorn de conducta i molts s'associen al consum de tòxics, alcohol i cànnabis. Entre els menors estrangers no acompanyats també hi ha problemàtica d'inhalació de dissolvent. La majoria dels joves tenen un diagnòstic psiquiàtric i fan seguiment al CSMIJ de Mollet. En xifres, hi ha 10 joves amb grau de discapacitat reconeguda, la majoria per trastorns de l'aprenentatge, retards mentals lleus i moderats, i 8 amb diagnòstic TDAH. En el moment de la visita hi havia 19 en tractament amb psicofàrmacs.</p> <p>Es torna a posar en relleu la dificultat de treballar amb els menors no acompanyats, que no tenen referents familiars al territori, presenten consum d'estupefaents i s'escapoleixen molt del centre i, per tant, s'hi vinculen poc.</p> <p>El llibre de registre d'aïllaments o contencions no està degudament emplenat, atès que en alguns casos no hi consta l'hora d'entrada i de sortida. Es constata que la majoria són per a estades inferiors a les dues hores i les més llargues inclouen passar-hi tota la nit. Dos dels casos en què hi hagut pernoctació fan referència a dos joves amb trastorn de conducta i retard mental, amb proposta de trasllat a Can Rubió.</p> <p>Del relat de les entrevistes, la revisió de diversa documentació i la informació facilitada per la direcció del centre, se'n desprenen les conclusions següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ L'aïllament a l'habitació habitual es continua fent servir com a sanció i, en alguns casos puntuals, l'estada del jove a l'habitació pot perllongar-se fins arribar a passar-hi la nit. ▪ En relació amb la visita anterior es posa de manifest que ha millorat la intervenció que fa el personal de seguretat en l'aplicació de les contencions. ▪ S'observa una composició heterogènia pel que fa al perfil dels joves ingressats (trastorns de conducta, menors estrangers no acompanyats amb consum de tòxics o sense i joves més normalitzats) que fa complex una intervenció adequada. ▪ S'observen llargues estades per manca d'execució de la mesura proposada a causa de la manca de recursos, la qual cosa ha donat lloc a l'obertura de diverses actuacions d'ofici individuals per part del Síndic de Greuges. ▪ El llibre de registre de les mesures d'aïllament no està emplenat adequadament.
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal garantir el compliment de la normativa pel que fa als aïllaments i l'ús de l'habitació de contenció estrictament per a la seva finalitat. 2. Cal continuar amb la formació i la supervisió de la tasca del personal educador i de seguretat. 3. Cal garantir que els joves puguin ser traslladats als recursos proposats per l'equip tècnic (centre terapèutic, CRAE, pis d'autonomia, etc.) 4. Cal emplenar degudament el llibre de registre de contencions i aïllaments. .

e. Centres de salut mental

Hospital Psiquiàtric de Salt/Parc Hospitalari Martí i Julià	
Data	26 de gener de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>El Parc Hospitalari Martí i Julià és un espai sanitari que inclou l'assistència psiquiàtrica, la sociosanitària i la social. S'hi ubiquen diferents edificis que acullen els centres i serveis sanitaris del complex.</p> <p>Edifici Til·lers</p> <p>Acull l'hospital de dia de salut mental i l'hospital de dia d'adolescents; els serveis especialitzats en l'atenció a les persones amb discapacitat intel·lectual: centre de salut mental d'adults (SESMDI), unitat d'hospitalització de curta estada especialitzada en el tractament de persones amb discapacitat intel·lectual o malaltia mental i conductual (UHEDI), i la Residència Til·lers per a persones amb discapacitat intel·lectual o malaltia mental de llarga estada. També s'hi ubiquen els serveis centrals, de docència i de prevenció de la institució.</p> <p>L'Equip visita la Residència Til·lers i la UHEDI</p> <p>La residència consta de tres unitats amb deu pacients cadascuna. Es visita la unitat A, en què resideixen discapacitats intel·lectuals amb trastorn de conducta amb malaltia mental o sense. No té habitacions pròpiament de contenció, però n'hi ha dues, que actualment estan ocupades, que poden complir aquesta funció si cal. La primera és per a un pacient que té prescrita subjecció mecànica cada nit. L'habitació és molt austera i presenta un estat molt desgastat. El llit està collat al terra i té les subjeccions fixes. La porta té una espiera des d'on controlen el pacient. Tanmateix, el camp de visió és molt restringit i no abasta tota l'habitació. No hi ha càmeres ni tampoc un sistema de comunicació amb el control d'infermeria.</p> <p>Expliquen que només poden fer contencions si està pautat. Per tant, tot i que es pugui produir un cas d'agitació, s'han d'atènyer a les indicacions que els doni el psiquiatre que hi hagi de guàrdia en aquell moment. També expliquen que, en cas de contenció, el personal d'infermeria hi passa cada deu minuts per comprovar la situació del pacient.</p> <p>L'Equip accedeix a l'altra unitat, la UHEDI, a través d'una porta tallafocs que fa les funcions de separació. No està tancada en clau per motius de seguretat.</p> <p>Expliquen que els pacients no acostumen a obrir-la.</p> <p>La UHEDI té 14 places, actualment ocupades. De fet, expliquen que sempre n'estan.</p> <p>Consta d'un menjador, una sala d'estar-TV, un pati i de les habitacions. Hi ha cinc habitacions individuals i la resta són compartides. D'específiques de contenció, no n'hi ha. Si se n'ha de fer alguna, es fa a l'habitació. Si l'habitació és compartida, durant el temps que dura la contenció l'altre resident no hi pot entrar o bé se'l trasllada a una habitació diferent.</p> <p>La habitacions són molt austeres i presenten un estat molt deteriorat. Es visita una habitació doble, que és la que està ocupada actualment per les dues dones que hi ha ingressades.</p>

<p>Observacions</p>	<p>També es visita una habitació que té sobre el matalàs una manta de boles Protac, que es fa servir per frenar l'ansietat dels pacients. Encara no l'han passat a netejar perquè la roba de llit és al terra.</p> <p>Les habitacions no tenen càmera de seguretat i el control es fa a través de l'espiera de la porta. Crida l'atenció de l'Equip que hi ha molts interruptors dels llums que estan malmesos amb el risc que algun usuari pugui prendre mal. No estan adaptats al perfil d'interns que hi ha ingressats. De fet, a la unitat no s'aprecia que s'hagin adoptat mesures de seguretat ni de protecció més enllà de l'observació directa que es faci sobre el mateix pacient. Tampoc no hi ha una habitació específica d'aïllament. En cas necessari, es fa romandre el pacient durant uns minuts al pati fins que es calma. El fet que les contencions es facin de manera improvisada a l'habitació assignada al pacient impedeix disposar de garanties en tots els casos, com ara la fixació al terra dels llits o l'elevació de la capçalera.</p> <p>Ambdues unitats, Til·lers i UHEDI, per a la prescripció de la medicació i de les contencions utilitzen un sistema de carpetes de consulta difícil i que pot induir a error amb facilitat. Aquestes mesures encara resulten més importants, atesa la ràtio de pacients/personal de la unitat.</p> <p>Finalment, es revisen els registres de contenció, que deixen constància de l'observació que fa infermeria, però no contenen paràmetres de control somàtic de la mesura, com ara la presa de constants vitals.</p> <p>Edifici Santa Caterina</p> <p>Acull l'Hospital Santa Caterina, un hospital general bàsic que incorpora la unitat de psiquiatria d'adults i infantojuvenil, i també l'atenció a les urgències psiquiàtriques. L'Equipament és molt nou, de l'any 2004.</p> <p>En primer lloc, es visita urgències i, en particular, els dos boxs d'observació que hi ha per a malalts psiquiàtrics, un dels quals està ocupat per un pacient que porta subjecció abdominal des de fa quatre hores.</p> <p>En el registre d'infermeria hi consta la contenció per part del personal d'infermeria i la previsió de la revisió pel psiquiatre, però no hi consta la intervenció de cap facultatiu. En el moment de la visita, encara no consten per escrit les causes de la subjecció del pacient i infermeria explica que no s'ha administrat cap pauta farmacològica. La psiquiatra de guàrdia explica que ha tingut molta feina.</p> <p>Els dos boxs són molt amplis i tenen càmera de videovigilància. Tanmateix, no es poden veure les dues càmeres alhora, sinó que s'han d'alternar.</p> <p>D'acord amb el relat d'infermeria, el personal de seguretat participa en el control conductual dels pacients psiquiàtrics, vigilant la sortida de les habitacions, participant a les contencions mecàniques i possiblement en la vigilància de les càmeres (això últim es dedueix de la interacció infermeria/personal de seguretat a l'hora de mostrar les càmeres).</p> <p>En segon lloc, es visita la unitat d'aguts, en què l'estada mitjana és aproximadament de 15 dies.</p> <p>La unitat té 40 llits, amb habitacions individuals i col·lectives. Les habitacions són idèntiques però les individuals, que estan més a prop del control d'infermeria, es fan servir per persones que tenen alguna contenció o que requereixen de més controls.</p>
----------------------------	--

<p>Observacions</p>	<p>Les habitacions són molt àmplies, amb el llit collat al terra que s'aixeca de cap i peus. Tenen bona temperatura atès que disposen de climatització. Les condicions de lluminositat també són bones perquè, a banda de la il·luminació artificial, hi ha grans vidres translúcids que donen a l'exterior. No tenen càmera de videovigilància i tenen sistema de doble porta. Es comprova que l'espiera de la porta enfoca tota l'habitació. El dia de la visita tenen un pacient en contenció.</p> <p>Quan n'han de fer una enretiren tot el mobiliari de l'habitació i el tanquen al lavabo, amb clau.</p> <p>Els lavabos de les habitacions estan adaptats i equipats per a persones amb mobilitat reduïda i no s'hi observen elements de risc.</p> <p>L'estat de conservació i manteniment de les dependències és molt adequat.</p> <p>Es revisen les pautes farmacològiques i es constata que són detallades, fins i tot amb medicació de rescat adequadament especificada. També es revisen els registres de contenció, que són freqüents, però es limiten a l'estat del pacient des del punt de vista conductual i d'estat mental, sense registre de l'estat orgànic.</p> <p>Protocol</p> <p>Es lliura a l'Equip el protocol de contencions de la unitat d'aguts, però no el que s'utilitza a la resta d'unitats visitades. S'observa un protocol complet i detallat. Únicament, s'objecta que, si bé la indicació de la contenció es preveu únicament amb prescripció facultativa, la retirada es deixa oberta a la indicació d'infermeria.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal renovar les instal·lacions de la Residència Til·lers i de la UHEDI perquè l'estat actual és incompatible amb una assistència de qualitat i amb seguretat per a usuaris i personal. Això inclou reformes de les instal·lacions, de les habitacions i del material específic per a contencions (llits fixats a terra amb possibilitat d'elevació de la capçalera, videovigilància, etc.) i una millor informatització dels sistemes de prescripció i seguiment de les mesures. 2. Pel que fa a les urgències, cal revisar el paper del personal de seguretat en l'aplicació i el seguiment de les mesures de contenció dels pacients, ja que es tracta d'una actuació terapèutica. 3. Cal subratllar la importància que la prescripció de les contencions la faci un facultatiu o bé que la revisi al més aviat possible si la mesura la pren infermeria per raó d'urgència. L'aplicació de la contenció mecànica per part d'infermeria en arribar un pacient a urgències (amb la previsió que el psiquiatre de guàrdia la valori posteriorment) no aporta prou garanties si no és revisada posteriorment pel metge. Així mateix, la indicació de retirar la contenció correspon als facultatius, ja sigui de manera progressiva o immediata, llevat de raons d'urgència. 4. En general, en els registres de seguiment de les contencions per part d'infermeria cal incloure els paràmetres de control somàtic de la mesura. 5. Cal integrar al màxim els diferents sistemes informàtics que el personal ha d'utilitzar, llevat que aquesta diversitat dificulti el control i el seguiment de les mesures.

f. Centres geriàtrics

Residència d'avis Generalitat-ICASS de Reus	
Data	23 de febrer de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>Descripció</p> <p>La residència té 112 places, a banda de 16 de centre de dia i un casal. La residència consta de sis plantes, cinc de les quals amb habitacions (modalitat doble i individual), i cada planta disposa de menjador.</p> <p>Totes les plantes tenen llits i banys adaptats, excepte la sisena, que té els usuaris més autònoms i no disposa de banys adaptats. Aquesta diferència rau en el fet que el 2007 es va iniciar una reforma a la residència, però no es va finalitzar. En general, la infraestructura presenta un estat de deteriorament apreciable. Les plantes també disposen de banys geriàtrics, dos per planta.</p> <p>Per ingressar a la residència hi ha un any de llista d'espera. Tanmateix, està previst l'ingrés directe per ordre judicial.</p> <p>L'horari de la residència és molt ampli, de 8 a 20 hores (amb algunes excepcions, quan es demana). Es permeten vacances amb la família: abans, de 45 dies, però actualment de 10-15 dies.</p> <p>Pel que fa a les incapacitacions, manifesten que es troben amb reticències de forenses a dur-les a terme.</p> <p>Equip i tractament</p> <p>La ràtio de professionals és de tres auxiliars per cada vint residents. Tanmateix, manifesten que hi ha mancances en els torns de cap de setmana.</p> <p>L'equip és multidisciplinari i està format pels professionals següents: fisioterapeuta, metge, infermers, auxiliars i terapeuta ocupacional. Aquest equip és qui determina la subjecció que cal aplicar, i ho comunica a la família, que és qui decideix en darrera instància. En efecte, la residència disposa de protocol de subjeccions, del qual se'n demana un exemplar. Tanmateix, preval el criteri familiar davant del parer facultatiu pel que fa a les subjeccions. També manifesten que, de vegades, per voluntat de les famílies, hi ha la sol·licitud de no medicar els pacients quan estan agitats, la qual cosa també es respecta.</p> <p>Expliquen que la Generalitat duu a terme un seguiment de les fractures i les nafres que tenen els usuaris de les residències, i també el nombre de contencions que es practiquen, com a indicadors de qualitat dels centres.</p> <p>Es visiten la tercera i la sisena planta. A la tercera planta tots els residents tenen deteriorament cognitiu en diferents graus. En el moment de la visita hi ha quatre residents amb deteriorament cognitiu greu i gran dependència que ja són al llit. S'observa que les baranes tenen protectors i les contencions mecàniques són amb cinturó abdominal al llit. Es demana per una pacient en contenció que no té registre en la història.</p>

Observacions	<p>El seguiment de les mesures de contenció és complicat per la convivència d'un sistema mixt en paper i informatitzat. Per al personal és difícil de consultar i de controlar externament si hi ha revisions periòdiques.</p> <p>S'examinen les pautes de contenció psicofarmacològica d'alguns pacients i n'hi ha un amb dosis elevades de quetiapina. De l'observació de la visita i del relat dels professionals, se'n desprèn que hi ha un enllitament molt perllongat dels pacients.</p> <p>A l'espai comú hi ha deu persones, set amb problemes de mobilitat i que van en cadira de rodes.</p> <p>A la sisena planta, on hi ha els residents amb més autonomia, s'entrevista persones que són a l'espai comú mirant la televisió abans de sopar. Tots els residents que s'entrevisten tenen habitació individual, cosa que es valora positivament, ja que els permet mantenir la seva privacitat. Participen en les activitats diàries que fan al centre. Algunes persones tenen permís per sortir del centre, però surten poc perquè no coneixen la zona. Assenyalen que el tracte amb el personal del centre és bo.</p> <p>Manifesten que el menjar és bo (els treballadors també en mengen diàriament), ja que es fa a les mateixes instal·lacions. Expliquen que han introduït la dieta texturitzada (millor que la triturada).</p> <p>Aspectes mèdics</p> <p>Pel que fa a les històries clíniques, mostren l'Spd Venalink, un dispensador de medicaments on hi ha el resum de la història clínica i la medicació prescrita.</p> <p>Els plans d'atenció individual (PAI) es revisen regularment. L'equip es reuneix cada sis mesos per fer un seguiment de l'evolució dels usuaris.</p> <p>Els manquen grues.</p>
Recomanacions	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cal recordar que és obligatòria la prescripció mèdica de les mesures de contenció com a mesura terapèutica (no del terapeuta ocupacional). 2. Cal minimitzar la contenció psicofarmacològica dels pacients i l'enllitament perllongat. 3. La ràtio d'auxiliars d'infermeria i de pacients és insuficient..
Residència Nord Egara, SL (Castellar del Vallès)	
Data	28 de setembre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	<p>Descripció</p> <p>La residència és un centre semipúblic de 34 places, 31 de les quals són col·laboradores.</p> <p>La residència consta de quatre plantes i les habitacions són dobles o individuals.</p> <p>Les mides de l'ascensor, els passadissos i les habitacions són les correctes.</p> <p>L'escala principal disposa de barana en tot el recorregut.</p>

Observacions	<p>Tots els llits són articulats i amb possibilitat de posar-hi baranes (no es fan servir cintes de contenció) i tots els banys són adaptats.</p> <p>A la quarta planta hi ha una terrassa, on hi poden sortir els residents més autònoms. També s'hi fa alguna activitat organitzada.</p> <p>L'aspecte dels lavabos, de les habitacions i de les dependències comunes és correcte.</p> <p>La residència disposa de cuina pròpia. Els menús els elabora una nutricionista i n'hi ha de normals, de diabètics i de triturats. També disposen de bugaderia pròpia a la quarta planta.</p> <p>Residents</p> <p>L'edat dels residents oscil·la entre els setanta i els noranta anys.</p> <p>La majoria dels residents són persones amb grau de dependència III i II, motiu pel qual presenten un estat de deteriorament elevat.</p> <p>Gran part dels residents presenta deteriorament cognitiu i demència, i en alguns casos alguna malaltia psíquica. Sis dels residents són pacients amb malaltia crònica avançada (MACA).</p> <p>Dels residents, cinc poden sortir i entrar lliurement mitjançant la seva empremta digitalitzada. La resta necessita el permís per entrar i sortir del centre.</p> <p>Els pacients més deteriorats estan separats en una sala al primer pis, per afavorir la convivència del centre i per atendre les seves necessitats específiques.</p> <p>S'intenta respectar que les persones disposin d'una habitació individual, si així ho sol·liciten, i en cas de compartir habitació, es busca la compatibilitat entre les persones que han de estar juntes al mateix habitacle.</p> <p>Els ingressos voluntaris sovint es fan a través d'un familiar. El director denuncia que els processos d'incapacitació són extremadament lents (en tenen un d'obert des del 2011) per manca de jutjats especialitzats al partit de Sabadell.</p> <p>Es revisa el registre de contencions i el protocol de contencions. Actualment cinc residents tenen pauta de contenció mecànica a la nit, quatre amb cinturó magnètic abdominal al llit i un amb llençol pijama. En els cinc casos són pacients amb demència avançada i tenen la contenció pauta de risc de caiguda. Cap resident té pauta de contenció mecànica durant el dia. Se'n fa una revisió cada tres mesos.</p> <p>El director explica que fa temps que no fan comunicació a la Fiscalia perquè no n'obtenen resposta.</p> <p>Pel que fa a la medicació, cada resident té un dispensador setmanal de medicació que prepara el personal infermer. Tota la medicació està pauta de i registrada en el full de medicació del programa GdR (Gestió de residències).</p> <p>Equip de tractament</p> <p>Hi ha una atenció continuada als residents. No estan mai sols.</p> <p>L'equip de tractament es reuneix un cop per setmana.</p>
---------------------	---

Observacions	<p>Cada resident té una auxiliar de referència.</p> <p>L'equip de tractament està format pels professionals següents, d'acord amb les ràtios reglamentàriament establertes:</p> <p>Director (treballador social)</p> <p>Fisioterapeuta: 20 hores setmanals</p> <p>Doctora: 1 cop per setmana, tot i que sempre està disponible perquè treballa a l'ambulatori.</p> <p>Psicòloga: 8 hores setmanals</p> <p>Educadora: 5 hores setmanals</p> <p>Infermera: 30 hores setmanals</p> <p>Els professionals manifesten que els aniria bé gaudir de més recursos (personals i materials). Es posa l'exemple d'un resident a qui se li han trencat les ulleres i s'estan fent moltes gestions amb el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies perquè es faci càrrec d'aquesta despesa. El mateix passa quan s'han de fer càrrec de despeses per visites de l'odontòleg.</p> <p>Algunes de les activitats que es duen a terme són:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Estimulacions cognitives. ■ Protocol per fer activitats orientat als pacients més deteriorats i que tenen unes necessitats específiques. ■ S'està elaborant el protocol per a les persones amb incontinència. ■ Sortides: passejos i també alguna excursió (poques, per la despesa econòmica que representen). ■ Actualment, juntament amb quatre residències més participen a la “reso-olimpíada”, que serveix per estimular les persones que hi participen en diferents habilitats (motricitat fina: fer collarets, jugar a bitlles, etc.). <p>S'estableix un pla d'atenció individual (PAI) entre la residència, el resident i la família. El resident no el signa, però queda registrat informàticament.</p>
Recomanacions	<p>1. Malgrat la manca de resposta de la Fiscalia cal, a efectes legals i de seguretat jurídica, cal enviar-hi periòdicament el registre de contencions mecàniques que es practiquin al centre.</p>

VI. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

VI. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

1. Protocol d'Istanbul.	127
2. Interpretació inadequada de la Directiva europea sobre el dret a la informació de la persona detinguda	129
3. Coordinació entre les policies locals i el Cos de Mossos d'Esquadra	130
4. Ingrés en centres geriàtrics de persones grans que no poden manifestar lliurament la seva voluntat.	133
5. Persistència d'indicis de maltractaments en centres penitenciaris.	134
6. Mesures disciplinàries excessives en centres d'internament d'infants i adolescents	135

VI. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

1. Protocol d'Istanbul

En l'*Informe anual del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura 2015* es conclouia que el Protocol d'Istanbul era força desconegut tant pels professionals com per les institucions responsables de les persones detingudes o privades de llibertat. Es constatava – i encara és així – que els reconeixements mèdics de les persones privades de llibertat es fan sovint en presència de la policia o altres funcionaris de custòdia. Una pràctica que és sistemàtica en el cas de centres d'atenció d'urgències. Així mateix, es continua constatant que els informes mèdics i els comunicats de lesions sovint són incomplets en la descripció dels fets. Aquest desconeixement redunda de manera molt negativa en l'eficàcia de les denúncies per maltractaments davant els òrgans jurisdiccionals competents. Per aquest motiu, en l'*Informe anual 2015* es feien diferents recomanacions per promoure el coneixement i la utilització del Protocol entre els professionals de la medicina i altres professionals.

Malgrat l'anterior, les passes que s'han fet enguany envers un major coneixement i aplicació del Protocol d'Istanbul han estat importants i cal valorar-les positivament.

1. La medicina forense, com a garant de la integritat i la salut de les persones detingudes, té un paper important en la prevenció de la tortura i els maltractaments.

Repasant la normativa existent es constatava l'any passat que el Protocol medicoforense d'assistència a la persona detinguda de l'Institut de Medicina Legal de Catalunya, seguint l'Ordre ministerial de 16 de setembre de 1997, no s'adequava als estàndards mínims que demanen els organismes internacionals ni als del Protocol d'Istanbul, com a guia internacional de referència pel que fa a l'avaluació específica de maltractaments, ni tampoc incloïa cap conclusió sobre la compatibilitat entre els fets al·legats i els observats en l'examen mèdic.

Així doncs, es recomanava que l'Institut de Medicina Legal de Catalunya elaborés un protocol de compliment obligat d'acord amb les directrius del Protocol d'Istanbul perquè tant els reconeixements mèdics com els informes dels

metges forenses s'ajustessin als estàndards internacionals de qualitat en la documentació i la investigació de la tortura i els maltractaments.

En resposta a aquesta recomanació, l'Institut ha elaborat el Protocol d'actuació medicoforense d'al·legació de tortura o maltractament. El Protocol inclou un document de referència amb la informació i les recomanacions oportunes perquè es pugui aplicar correctament, un model d'informe prou obert perquè pugui ser adaptat a cada situació, diferents diagrames corporals i la bibliografia seleccionada.

El Protocol pretén ser una eina eminentment pràctica. Per això, l'Institut planteja que se'n supervisi l'ús i se'n revisi l'aplicació i el funcionament. En tot cas, s'ha establert que el Protocol s'ha d'aplicar quan la persona detinguda al·legui haver patit maltractament o tortura durant la detenció o custòdia, en casos en què el metge forense sospita que s'ha produït maltractament o tortura sobre una persona detinguda, o bé quan l'autoritat judicial o la Fiscalia així ho sol·licitin en el curs d'un procediment judicial.

2. En l'àmbit del Govern de la Generalitat, en concret del Departament de Justícia, i també dels col·legis professionals de l'àmbit de la salut, es recomanava que es promogués el coneixement i la utilització del Protocol d'Istanbul entre els professionals de la medicina que atenen persones privades de llibertat, a través de plans de formació.

Cal posar en relleu la bona acollida que ha tingut aquesta recomanació per part del Departament de Salut i, en concret, la Direcció del Programa de Salut Penitenciària de l'Institut Català de la Salut, atès que des d'un principi van mostrar el seu interès per donar compliment a l'activitat formativa entorn d'aquest manual.

En aquest sentit, a partir del mes de juny d'enguany, s'han programat sessions formatives adreçades als equips mèdics dels centres penitenciaris. L'organització dels cursos adreçats al personal sanitari ha anat a càrrec del Departament de Salut, en col·laboració amb el Síndic de Greuges.

La formació la imparteix la Dra. Olga Casado, metgessa de família i membre de l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura i d'Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, amb la col·laboració de Jaume Saura, adjunt general del Síndic de Greuges.

L'objectiu de les sessions és donar a conèixer els elements essencials del Protocol d'Istanbul com

a eina per investigar adequadament les al·legacions o sospites fonamentades de tortura o maltractaments en el context penitenciari.

La primera sessió va tenir lloc el dia 21 de juny de 2016 i es va adreçar al personal directiu dels serveis mèdics dels centres penitenciaris de Catalunya. A partir d'aquí, s'han organitzat les sessions següents, adreçades als equips sanitaris de cadascun dels centres:

13 d'octubre	CP Ponent
19 d'octubre	CP Brians 1 i Brians 2
25 d'octubre	CP Homes de Barcelona i CP Dones de Barcelona
24 de novembre	CP Puig de les Basses
29 de novembre	CP Lledoners
13 de desembre	CP Quatre Camins i CP Joves
Gener 2017	CP Mas d'Enric

Aquestes sessions s'inicien amb una posada en context del Protocol d'Istanbul i la tasca del Mecanisme i se centren en la informació que ha d'incorporar qualsevol comunicat de lesions als jutjats perquè s'ajusti al que estableix el Protocol.

3. Entre les recomanacions recollides en l'Informe anual 2015, n'hi ha una d'específica sobre els informes mèdics i els comunicats de lesions, en el sentit que aquests s'han d'ajustar als estàndards de qualitat del Protocol d'Istanbul, incloent-hi sempre un judici de compatibilitat entre els fets al·legats i els observats en l'examen mèdic.

Atès que es constata que el Protocol d'Istanbul també és poc conegut entre els professionals sanitaris en general, s'ha programat (per als primers mesos de 2017) una jornada específica adreçada a tot aquest col·lectiu en què es presentarà el Protocol d'Istanbul, el nou comunicat de lesions únic de l'ICS, i la guia per utilitzar-lo.

Ara bé, no només cal formar el personal mèdic. En vista de la resposta de la Direcció General de la Policia a les recomanacions del Mecanisme, caldrà insistir que els estàndards internacionals indiquen que l'entrevista entre el facultatiu i la persona detinguda s'ha de desenvolupar en privat com a regla general,

sense contacte auditiu o visual per part dels agents de custòdia.

4. Seguint en l'àmbit de la formació, cal posar en relleu l'interès del Departament de Justícia a promoure també el coneixement i la utilització del Protocol d'Istanbul. Així, el maig de 2016, el director general de Serveis Penitenciaris, Amand Calderó, va anunciar que s'impartirien cursos de formació al personal penitenciari, amb la finalitat de prevenir el maltractament a les presons catalanes, d'acord amb el Protocol d'Istanbul.

Segons el director general, el programa de formació és una iniciativa pionera a Catalunya i està dirigit tant al personal de tractament com als funcionaris de règim interior de les presons.

Es té coneixement que els cursos els imparteix el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE) i proporcionen informació als professionals que tenen contacte amb els presos per "detectar situacions de maltractament" i desenvolupar estratègies que les evitin, a banda de nocions sobre el respecte als drets humans.

La formació s'ha començat a impartir als càrrecs de direcció dels funcionaris de presons i als psicòlegs que treballen en els

serveis penitenciaris de Catalunya, i es preveu que es vagin fent de manera esglaonada a la resta de personal penitenciari del Departament de Justícia.

2. Interpretació inadequada de la Directiva europea sobre el dret a la informació de la persona detinguda

En l'Informe de l'Autoritat Catalana per a la Prevenció de la Tortura 2014 es feien algunes consideracions sobre la inobservança, en línies generals, per part dels cossos policials de l'Estat de les directives adoptades al si de la Unió Europea relatives a la traducció i la interpretació en els processos penals (2010/64/UE), dret a la informació en els processos penals (2012/13/UE) i assistència lletrada en els processos penals (2013/48/UE).

La reforma de la Llei d'enjudiciament criminal (LECrím), operada durant l'any 2015 mitjançant les lleis orgàniques 5/2015 i 13/2015, vigents a partir de l'octubre d'aquell any, va pal·liar en part els dèficits detectats en l'Informe 2014. En les diverses reunions sostingudes amb els responsables de la Policia de Catalunya, l'Equip de Treball de l'MCPT va tenir ocasió de conèixer de primera mà la interpretació que havien efectuat de la reforma de l'article 520 de la LECrím, tant la Comissió Nacional de Coordinació de la Policial Judicial com la Direcció General de la Policia de Catalunya.

En l'Informe anual 2015 es fa constar que, mentre les directives 64/2010 i 48/2013 havien estat correctament transposades a la legislació i a la praxi policial, no passava el mateix amb la Directiva 2012/13/UE, relativa al dret a la informació en els processos penals. L'MCPT entén que es produeix una transposició deficient, a més de tardana, de la Directiva, pel que fa al dret d'accés als elements de les actuacions essencials per impugnar la legalitat de la detenció.

Així, un dels punts destacats de la Directiva és el dret a l'accés de les persones detingudes al seu expedient específic, concretament als motius de la detenció, la infracció concreta de la qual se'ls acusa o se sospita i les proves materials a mans de les autoritats competents. L'objectiu d'aquesta regulació és assegurar que tant la persona detinguda com la seva defensa posseeixen els documents essencials

per poder impugnar la detenció.

Quant a l'aplicació de la Directiva després de l'aprovació de la modificació de la LECrím, la Comissió Nacional de la Policia Judicial va establir que:

“Es consideren elements de les actuacions policials essencials per impugnar la legalitat de la detenció i que consisteixen únicament en aquella informació que sigui fonamental per recórrer o valorar la pertinència de la detenció i que han de facilitar-se al detingut o al seu advocat els següents:

- Lloc, data i hora de la detenció
- Lloc, data i hora de la comissió del delictes
- Identificació del fet delictiu i un breu resum dels fets
- Indicis dels quals es dedueix la participació de la persona en el fet delictiu” (sic).

D'acord amb aquesta interpretació, la Policia de la Generalitat facilita als lletrats que es personen a les dependències policials en exercici de la tasca d'assistència al detingut el formulari “N01. Acta de drets del detingut”, en què, segons les situacions, aquesta informació consta en més o menys detall. En concret, pel que fa a la informació a la persona detinguda sobre la “suposada participació en els fets”, s'ha passat d'una sola línia de punts a posar-ne més d'una, en què l'agent actuant es limita a escriure el *nomem iuris* i una identificació del delictes atribuït a la persona detinguda.

Així mateix, pel que fa a la informació de la persona detinguda sobre els indicis de la seva participació en els fets, el full informatiu ofereix una llista precedida de caselles en què a l'agent només li cal posar una creu en camps com ara “documents que l'incriminen”, “declaració de testimonis”, “els agents han presenciats els fets”. No es preveu que la persona detinguda conegui quins són aquests documents o quins són aquests testimonis, la veracitat o falsedat dels quals determinen la legalitat de la seva detenció, malgrat la claredat del mandat de l'article 7 de la Directiva i la seva inqüestionable interpretació de conformitat amb els punts 30 i 31 del preàmbul.

Val a dir que les conclusions a les quals ha arribat aquesta institució coincideixen amb les que ha traslladat enguany l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, que entén que el dret d'accés als "elements" de les actuacions no es pot donar per complert, en cap cas, amb l'acta N01. Segons l'ICAB no ha estat possible consensuar amb la PG-ME una interpretació comuna dels preceptes indicats, en tant que aquesta es referma que han de seguir les instruccions donades per la Comissió de Coordinació de la Policia Judicial de data 15 de juliol de 2015 i, per tant, consideren que el lliurament del formulari N01 compleix les indicacions i els criteris esmentats.

Davant d'això, es té constància que alguns col·legiats a títol individual, si en una assistència a comissaria no es permet a la persona detinguda o al seu lletrat accedir físicament a les actuacions ho consignen com a denúncia en el moment de la declaració de la persona detinguda.

Sens perjudici d'això, es posa de manifest que per resoldre aquesta situació es fa necessari trobar respostes col·lectives respecte a la interpretació de la normativa d'assistència a la persona detinguda.

L'MCPT reitera que cal una interpretació que sigui conforme a la Directiva europea, amb les cauteles que siguin necessàries, quan escaigui, per salvaguardar el secret del sumari, i protegir les víctimes i els testimonis. En aquest sentit, s'ha tornat a reiterar que la Direcció General de Policia elabori una nova circular en què s'estableixi el dret de la persona detinguda a obtenir els materials i els documents que n'han propiciat la detenció. A hores d'ara està en espera de rebre'n una resposta.

Tan sols s'ha donat per complerta la recomanació que cal adequar el full informatiu de la lectura de drets per permetre que s'hi puguin descriure, si més no succintament, els fets que han conduït a la detenció. Cal fer èmfasi que la constatació del compliment d'aquesta recomanació respon a les visites realitzades per l'MCPT a comissaries de la PG-ME.

Finalment, atès que la Comissió Nacional de la Coordinació de la Policia Judicial, creada

pel Reial Decret 769/1987, de 19 de juny, sobre la regulació de la policia judicial, depèn de l'Administració general de l'Estat, s'ha traslladat el parer de l'MCPT i l'ICAB al Ministeri de l'Interior.

3. Coordinació entre les policies locals i el Cos de Mossos d'Esquadra

Com en anys anteriors, es continua observant una casuística molt heterogènia respecte de les funcions de la policia local en el marc de la privació de llibertat. En particular, pel que fa a la custòdia i el trasllat de detinguts. Tambés s'ha constatat la manca d'homogeneïtat dels convenis subscrits entre els ajuntaments i el Departament d'Interior en matèria de seguretat ciutadana.

En efecte, hi ha municipis que disposen de cos de policia local, però no tenen àrea de custòdia a la comissaria, sinó que traslladen directament les persones detingudes a la comissaria dels Mossos d'Esquadra que els correspon per zona. Entre les visitades enguany, és el cas de la Policia Local de Montgat o la Roca del Vallès. D'altres, tenen llocs de custòdia, però amb deficiències que de vegades són esmenables i d'altres, no. També hi ha algun cos de policia local que té àrea de custòdia, però no el fa servir i, si s'escau, hi dona altres usos. Per contra, hi ha policies locals que, com que no tenen àrea de custòdia de detinguts, en cas de practicar una detenció fan esperar la persona en un dels despatxos de les dependències policials, acompanyada per un agent policial.

D'altra banda, pel que fa a les funcions de policia judicial, es continua observant que algunes policies locals assumeixen aquestes competències per a la incoació d'atestats o diligències referits a fets delictius de mínima complexitat. En general, assumeixen la competència sobre delictes relacionats amb el trànsit urbà i, sovint, respecte dels delictes de violència masclista, quan no comporten gravetat o complexitat. En aquests casos, és la policia local qui trasllada la persona detinguda davant l'autoritat judicial corresponent (o bé la posa en llibertat amb citació als jutjats), mentre que per a la resta de delictes trasllada la persona detinguda a la comissaria de la PG-ME de zona com a cos responsable de custodiar-la.

En aquest context, l'MCPT ha continuat recomanant que es tanquin les àrees de custòdia de les policies locals i es revisin els convenis subscrits perquè els Cos de PG-ME es faci càrrec de la detenció des del primer moment, fins i tot si això implica que el vehicle de la policia local surti del seu municipi. La pràctica actual comporta, als municipis que mantenen l'àrea de custòdia en funcionament i no condueixen les persones detingudes directament davant l'autoritat judicial, una doble estada en sengles dependències policials i l'allargament –encara que sigui per unes hores– de la durada de la detenció.

Mentre la supressió d'àrees de custòdia i la subscripció de nous convenis no siguin possibles, l'MCPT ha recomanat que s'esmenin les deficiències detectades singularment en cadascuna de les àrees de custòdia visitades, com ara la instal·lació de sistemes de videovigilància, la instal·lació de cartells informatius o l'adopció d'altres mesures correctores.

La resposta dels ajuntaments a aquesta recomanació ha estat heterogènia. D'una banda, n'hi ha que han acceptat tancar les seves instal·lacions i traslladar tots els detinguts als Mossos d'Esquadra. És el cas, entre les visitades enguany, de la Policia Local de Valls. D'altres, resten en espera de revisar el conveni de col·laboració subscrit, com ara la Policia Local de Montornès. Finalment, n'hi ha que accepten esmenar les deficiències, però volen continuar amb el protocol de custòdia i trasllat de detinguts, com la Guàrdia Urbana de Reus.

Segons el Departament d'Interior, en resposta a les recomanacions de l'MCPT en l'Informe 2015, és difícil donar una única solució generalitzada, atesa la diversificació dels 213 cossos policials a Catalunya, des del punt de vista organitzatiu, geogràfic, amb presència (o no) de comissaries del cos de Mossos d'Esquadra i amb protocols d'actuació diferents en matèria de trasllat i custòdia de detinguts. Davant aquesta realitat, el Departament assenyala que seria necessari fer un estudi individualitzat i adaptar aquesta realitat heterogènia mitjançant els convenis de col·laboració i coordinació en matèria de seguretat pública entre el Departament d'Interior i l'ajuntament corresponent.

D'altra banda, entre les consideracions recollides pel Departament d'Interior per defensar el seu posicionament sobre les competències assumides per la policia local en matèria de policia judicial, destaquen, en síntesi, les relatives al fet que:

- La legislació vigent atorga a la policia local funcions de policia judicial genèrica, incloent-hi “les primeres diligències de prevenció de custòdia de detinguts”.
- Algunes comissaries de policia local han d'assumir el servei de dipòsit de detinguts a disposició judicial.
- Les policies locals de Catalunya han assumit la instrucció plena de diverses tipologies delictives, especialment delictes contra la seguretat del trànsit.
- Hi ha convenis marc de coordinació i col·laboració en matèria de seguretat pública i policia signats entre els ajuntaments i el Departament d'Interior, en què s'estableix el protocol operatiu entre ambdós cossos policials.

En aquest context, val a dir que l'MCPT mai ha qüestionat que la legalitat vigent empari que les policies locals puguin fer funcions de custòdia de detinguts. Es tracta de valorar la conveniència que efectivament ho facin, tenint en compte els drets de les persones detingudes i el mandat constitucional que les detencions es perllonguin el mínim temps possible. En aquest sentit, l'MCPT es referma en la necessitat d'evitar que una persona detinguda passi per dues comissaries de policia diferents abans de ser posada a disposició judicial.

Davant la resposta del Departament d'Interior, el Síndic de Greuges va obrir una actuació d'ofici en què es demana informació sobre els aspectes següents:

Primer. Relació de comissaries de policia local de Catalunya que disposen d'àrea de custòdia de detinguts.

El Departament respon que dels 213 cossos de policia local de Catalunya, els que en data d'avui tenen i utilitzen les àrees de custòdia de detinguts són els de les localitats que es relacionen a continuació:

Regió Policial Metropolitana Barcelona	Regió Policial Metropolitana Nord	Regió Policial Metropolitana Sud	Regió Policial Girona	Regió Policial Central	Regió Policial Ponent	Regió Policial Camp de Tarragona	Regió Policial Terres de l'Ebre
GUB Sants- Montjuïc	Arenys de Mar	Castelldefels	Blanes	Igualada	Lleida	Cambrils	Alcanar
GUB Eixample	Argentona	Cubelles	Castell- Platja d'Aro	Tona		Creixell	Amposta
GUB Horta- Guinardó	Badalona	Gavà	Figueres	Torelló		Mont-roig del Camp	Deltebre
GUB Nou Barris	Calella	l'Hospitalet de Llobregat	Girona	Vic		Reus	Tortosa
GUB Raval	Cerdanyola del Vallès	Martorell	Lloret de Mar			Salou	
GUB Barceloneta	Granollers	el Prat de Llobregat	Olot			Torredem- barra	
	Lliça de Vall	Sant Feliu de Llobregat	Palafrugell				
	Malgrat de Mar	Santa Margarida i els Monjos	Palamós				
	Mataró	Vilafranca del Penedès	Tossa de Mar				
	Mollet del Vallès		Salt				
	Pineda de Mar						
	Sabadell						
	Sant Andreu de Llavaneres						
	Santa Coloma de Gramenet						
	Santa Eulàlia de Ronçana						
	Ripollet						
	Rubí						
	Terrassa						
	Tordera						

Val a dir, però, que aquesta relació pot no estar actualitzada, atès que en la visita a la Policia Local de Roses d'enguany es va poder constatar que hi havia una àrea de custòdia de persones detingudes operativa (per bé que en el moment de la visita encara no s'havia utilitzat).

Segon. De les anteriors, es demanava una relació d'àrees de custòdia que fan funcions de dipòsit municipal de detinguts a disposició judicial i la valoració sobre si aquesta funció la podria fer una comissaria de Mossos d'Esquadra, i també una valoració sobre la utilització real d'aquests dipòsits l'any 2015.

Segons el Departament, i d'acord amb les dades facilitades pels caps de les policies locals d'aquests municipis, les comissaries que assumeixen en competència delegada el dipòsit judicial de persones detingudes de manera esporàdica són: Badalona, Girona, Mataró, Olot, Valls i Vic.

Tanmateix, cal posar en relleu que l'Ajuntament de Valls, en resposta a la recomanació formulada per l'MCPT sobre la conveniència de tancar l'àrea de custòdia, atesa l'existència d'una comissaria de la PG-ME al mateix municipi, ha acceptat la recomanació i l'ha clausurat. La mateixa resposta s'ha rebut recentment de l'Ajuntament de Puigcerdà, arran de les recomanacions de l'MCPT de l'any passat.

Tercer. Relació de convenis signats entre el Departament d'Interior i els ajuntaments de Catalunya en relació amb la col·laboració entre els seus cossos de policia.

Segons el Departament, el conveni de coordinació i col·laboració en matèria de seguretat pública i policia és un conveni marc que se signa entre el departament competent en matèria de seguretat pública (Departament d'Interior) i els ajuntaments amb policia local per coordinar les funcions que els cossos policials dependents de diferents administracions fan en un mateix terme municipal.

En data d'emissió de l'informe del Departament, el juliol de 2016, hi havia 208 convenis signats de coordinació i col·laboració en matèria de seguretat pública i policia del total de 213 cossos policials que hi ha a Catalunya. Els municipis amb cos de policia local pendents de signatura eren: Alcarràs, Almacelles, Ribes de Freser, Sant Joan de les Abadesses i Sarrià de Ter. Segons

s'informa, amb aquests municipis ja s'ha fet alguna gestió per a la signatura d'aquest conveni.

Des del mes de setembre d'enguany, el Síndic de Greuges ha intentat concertar una reunió amb la Direcció General d'Administració de la Seguretat per valorar conjuntament amb el Departament el paper de les àrees de custòdia de persones detingudes de les policies locals de Catalunya, per bé que no ha estat possible que tingués lloc abans de tancar aquest informe.

4. Persistència d'indicis de maltractaments

Enguany s'han tornat a dur a terme visites a centres penitenciaris centrades novament en entrevistes individuals i en profunditat a persones internes. En el cas dels centres penitenciaris de dones o departaments de dones visitats, també s'han fet entrevistes en grup.

Sens perjudici de posar de manifest la professionalitat del personal que treballa als centres penitenciaris de Catalunya i la bona disposició dels equips directius dels centres visitats, un any més s'ha recollit el testimoni puntual d'interns que han denunciat haver estat objecte d'alguna actuació desproporcionada. En aquests casos, s'ha obert queixa al Síndic de Greuges, amb el consentiment de l'intern. A tall d'exemple, en dos dels casos investigats s'han apreciat indicis de maltractament, ambdós en departaments de règim tancat i en ocasió de reduccions motivades per conductes disruptives reconegudes pels mateixos interns, per bé que aquests al·leguen excessos en l'ús de la força. L'exploració mèdica externa realitzada per l'MCPT conforme al Protocol d'Istanbul constata un alt grau de consistència entre l'exploració realitzada i el relat dels fets, amb l'afegit que els elements documentals aportats per l'Administració penitenciària són insuficients per desvirtuar les acusacions dels interns. El contingut de les resolucions emeses es podrà consultar en l'*Informe anual al Parlament 2016* del Síndic de Greuges.

En aquest context, a banda de les recomanacions que ha fet el Síndic de Greuges, des de la perspectiva de la prevenció l'MCPT ha continuat recomanant que cal que les direccions dels centres penitenciaris investiguin amb rigor, rapidesa i imparcialitat les queixes dels interns, que s'examinin tant els informes que emeten els funcionaris i els serveis mèdics, com les al·legacions que formulin els

interns. En aquest punt, torna a ser essencial la utilització d'una eina com ara el Protocol d'Istanbul per documentar els possibles casos d'abusos físics i psicològics que s'hagin pogut produir.

La resposta de la Direcció General de Serveis Penitenciaris (DGSP) és que les direccions dels centres penitenciaris respectius sempre estan compromeses amb la investigació, l'aclariment i l'erradicació de qualsevol tipus de conducta que indiqui maltractament físic o moral. Així mateix, manifesta que les queixes i denúncies presentades per interns sempre es tenen en consideració, i que, davant qualsevol indicatiu que pugui apuntar a conductes d'aquesta mena, s'actuarà en conseqüència.

L'MCPT també ha insistit que es transmeti el missatge clar que no és permès ni és admissible cap tipus de maltractament, inclòs l'abús verbal, amb l'avertiment que s'investigaran a fons totes les denúncies que es presentin amb l'adopció, si s'escau, de les mesures correctores oportunes. Davant aquesta recomanació, la DGSP informa que els funcionaris de presons són perfectament coneixedors de les seves funcions i del seus deures. Assenyala que són professionals ben instruïts i sotmesos a processos de perfeccionament continuat. Per aquest motiu, indica que saben perfectament que no es tolera ni s'admet cap tipus de maltractament ni d'abús i que, en cas que es produís, es prendrien les mesures adequades, tal com ja ha succeït en alguna ocasió.

D'altra banda, atès que es dona la circumstància que els espais on es relaten episodis d'abusos no hi ha sistema de videovigilància, l'MCPT també ha recomanat que es dotin de càmeres. És el cas de l'espai conegut com *La rotonda*, al Centre Penitenciari Ponent, en què s'ha recomanat que s'instal·lin càmeres de videovigilància. En resposta a la recomanació, la DGSP ha fet saber que aquesta observació ja ha estat traslladada a l'Àrea d'Informació en Matèria de Seguretat i a l'Àrea d'Equipaments Penitenciaris, perquè es faci l'estudi i s'instal·lin les càmeres a les zones de pas i escales del Departament d'Ingressos del CP Ponent.

Així mateix, s'ha relatat algun episodi de rigor excessiu en les sancions o bé s'han constatat estades perllongades al DERT i un règim de compliment que pot resultar incompatible

amb les normes bàsiques de respecte als drets humans i amb l'orientació a la reinserció social i reeducació que ha de tenir la condemna penal. Per aquest motiu, enguany s'ha volgut dedicar un capítol específic d'aquest informe anual a aquest règim de vida.

5. L'ingrés en centres geriàtrics de persones grans que no poden manifestar lliurement la seva voluntat

En relació amb els ingressos en centres geriàtrics de persones grans no incapacitades que no poden expressar lliurement la seva voluntat, l'MCPT conclou en l'Informe anual 2015 que és una pràctica habitual d'aquests establiments acceptar com a ingrés "voluntari" l'efectuat pels familiars de les persones grans quan aquestes no estan legalment incapacitades, però tampoc no tenen de facto la capacitat d'acceptar o de rebutjar l'internament.

Segons es recull en l'informe anual, aquesta pràctica és justificada pel Departament de Benestar (actualment, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies) en atenció al que disposa l'article 7, apartats 3 i 4, del Decret 176/2000, de serveis socials, que preveu que, quan les persones no poden manifestar lliurement la seva voluntat en el moment del seu ingrés, els familiars (ascendents, descendents, cònjuge, parella de fet o germans) poden actuar en nom seu.

També s'indica que els ingressos a centres residencials de persones grans que no poden manifestar lliurement la seva voluntat no són voluntaris, encara que hi intervinguin familiars o guardadors de fet. Així, en aquests casos, un cop fet l'ingrés, el director de l'establiment esdevé el guardador de fet de la persona que no ha pogut manifestar lliurement la seva voluntat d'ingressar-hi i, per tant, de conformitat amb l'article 225.2 del Codi civil de Catalunya, ha de comunicar aquesta situació en el termini de 72 hores des de l'inici de la guarda a l'autoritat judicial competent o al ministeri fiscal.

En aquest sentit, es posa de manifest que el Decret contradiu el Codi civil, de manera que l'MCPT recomana al Departament d'Afers Socials que s'esmeni. Així mateix, li demana que, de manera immediata, es donin instruccions a tots els centres geriàtrics de Catalunya on puguin ser ingressades persones grans que no poden manifestar lliurement la

seva voluntat de la necessitat de notificar aquests ingressos a l'autoritat judicial o fiscal en el termini més breu possible.

Amb referència a aquest assumpte, l'MCPT va demanar l'opinió del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Segons la informació tramesa per aquesta corporació, la Comissió de Deontologia del Col·legi de Metges de Barcelona (COMB), en les sessions realitzades els dies 8 d'octubre i 12 de novembre de 2015, es va pronunciar d'acord amb les conclusions de l'MCPT. En particular, el COMB efectua les recomanacions següents:

- Abans de l'ingrés d'una persona gran no incapacitada judicialment en un centre geriàtric, la família hauria d'aportar un informe complet del metge que fins aquell moment hagi atès el pacient a casa.

- En el moment de l'ingrés en centres geriàtrics de persones grans no incapacitades judicialment, la seva capacitat de decisió ha de ser valorada dins d'una relació metge-pacient pel metge responsable del centre, que ha de fer un informe complet de la seva competència decisòria, partint de la base aportada prèviament.

- Metodològicament, en un informe sobre la capacitat de la persona per prendre decisions, s'ha de fer constar: diagnòstic etiològic, àmpliament documentat amb exploració i proves que l'acreditin; estat evolutiu i afectació funcional en la vida quotidiana, familiar, laboral i social; pronòstic evolutiu i grau de dependència. De la mateixa manera, s'han de fer constar les condicions del seu hàbitat, el nucli de convivència i acreditar el nucli cuidador.

Com el metge del centre geriàtric normalment no coneix el pacient en el moment de l'ingrés, descriurà el que avalui. Si el pacient pateix una malaltia amb símptomes fluctuants (demència vascular) o està confós i en procés d'adaptació, ho farà constar al seu informe.

- Cal fomentar l'elaboració de documents de voluntats anticipades (DVA) en persones grans, en què es pot designar un representant, i també fomentar la planificació de decisions anticipades (PDA). En els pacients amb patologia crònica complexa en situació de malaltia avançada seria recomanable que disposessin d'una PDA realitzada i actualitzada per l'EAP.

- També és rellevant fomentar l'autotutela i la figura de la guarda de fet com a fase prèvia a la majoria de casos d'incapacitat. D'aquesta manera, la declaració d'incapacitat es podrà utilitzar amb un criteri restrictiu, de manera que es respectaran al màxim les capacitats i l'autonomia de la persona, i es propiciarà una declaració d'incapacitat escalonada i progressiva.

- L'ingrés d'una persona major d'edat en un establiment residencial, quan hi concorre aquesta causa d'incapacitació, ha de ser comunicada a l'autoritat judicial o al Ministeri Fiscal en el termini de 72 hores des de l'inici de la guarda.

D'acord amb això, caldrà restar en espera que el Departament es pronunciï sobre les recomanacions esmentades i les mesures que adoptarà per donar-hi compliment.

Per la seva banda, l'MCPT enguany ha continuat constatant que aquesta no és la manera habitual de procedir i, per tant, reitera la necessitat que es compleixin aquestes recomanacions.

6. Mesures disciplinàries excessives en centres d'internament d'infants i adolescents

En els darrers informes el Síndic ha constatat, a partir de l'entrevista sistemàtica amb els interns dels centres que són visitats (CREI, centres terapèutics i centres de justícia juvenil) mancances o inadequacions en les mesures disciplinàries, tant per la manca de garanties i desconeixement per part dels interns del règim sancionador com desproporcions o contingut inadequat d'aquestes sancions.

En les visites realitzades es continua constatant que aquestes situacions persisteixen. Queda palès que l'aïllament a l'habitació habitual es continua fent servir com a sanció i, en alguns casos puntuals, les estades es perllonguen fins arribar a passar-hi la nit (Castanyers). També s'ha posat de manifest que les sancions poden afectar el dret a l'educació. Aquesta circumstància és especialment acusada en el cas del Centre Font Fregona, atès que s'utilitza la no-assistència a l'escola –fins i tot durant llargs períodes de temps– com a mesura correctora pel mal comportament al centre. Resulta especialment greu la situació dels

joves als quals s'aplica el règim disciplinari més dur, ja que viuen en un règim d'absoluta inactivitat, d'incomunicació i d'aïllament.

En aquest àmbit, és preocupant la resposta rebuda per part del Departament de Salut en què, a banda de no qüestionar aquesta situació d'inactivitat i aïllament, no es pronuncia i sembla que accepta la vulneració del dret a l'educació. Així, en l'informe emès pel servei d'inspecció, arran de l'actuació de l'MCPT, s'assenyala que: "respecte a l'escolarització se'ns comenta que és voluntària i que tots passen per una fase d'adaptació que els permeti integrar-se en l'escola" (resposta de la Conselleria de Salut rebuda el 2 de novembre, arran de l'informe facilitat per la Direcció General d'Ordenació Professional i Regulació Sanitària). Cal recordar, en aquest sentit, que el dret a l'educació és un dret fonamental, i l'escolarització en el nostre ordenament jurídic és obligatòria fins als setze anys.

Pel que fa al coneixement de les sancions, en el cas de Font Fregona es va posar de manifest que

el sistema d'infraccions i de sancions està mancat de garanties. En concret, els infants i adolescents no disposen d'informació respecte a les conductes penalitzades, que es deixen al criteri variable del personal, la qual cosa produeix inseguretats jurídica i psicològica. Les mancances detectades en el coneixement de les conductes punibles i les sancions aplicables obliga a elaborar un document de pla estratègic en què quedi reflectida de manera més detallada la metodologia d'actuació.

També s'ha constatat que en diversos centres hi continua havent un sistema de sancions que inclou la supressió de visites amb familiars, cosa que contravé la legislació aplicable.

Finalment, continua preocupant l'aplicació de règims sancionadors a entorns on els interns tenen un trastorn mental greu (Can Rubió) i, consegüentment, la seva conducta no els és volitivament imputable, ni tampoc tenen capacitat per entendre el sentit i la finalitat de la sanció, amb la qual cosa aquesta perd la justificació.

VII. CONCLUSIONS GENERALS

VII. CONCLUSIONS GENERALS

Al llarg de les visites realitzades pel Mecanisme, i també a través de la resposta de l'Administració als seus suggeriments, s'han pogut constatar algunes **bones pràctiques** que enguany es volen posar en valor, amb el benentès que els paràgrafs següents no pretenen tenir un caràcter exhaustiu.

Com ja s'ha esmentat més amunt, la resposta de l'Administració a les recomanacions relatives a la formació al voltant del Protocol d'Istanbul, i a l'adaptació dels comunicats de lesions i de la praxi mèdica assistencial als estàndards internacionals, ha donat com a fruit un ampli programa formatiu, que encara ha de continuar durant l'any 2017. La formació no és una panacea que hagi d'erradicar per si mateixa les males pràctiques entorn del tracte a les persones privades de llibertat, però sí que és un pas imprescindible per sensibilitzar en la prevenció els operadors que tracten amb aquestes persones i, eventualment, facilitar la sanció de les conductes inapropiades. L'MCPT, tot reconeixent aquest important pas, continuarà atent a l'extensió de la formació, a la qualitat dels protocols de comunicació de lesions i a la pràctica de comissaries i centres penitenciaris.

En l'àmbit de les policies locals, són molts els municipis que, en aplicació de les recomanacions de l'MCPT, han suprimit o clausurat les àrees de custòdia de persones detingudes. Alguns casos mereixen un esment particular, com el de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, que, en construir una nova seu de la Policia Local, va suprimir l'espai inicialment dissenyat com a àrea de custòdia, de manera que actualment totes les persones detingudes són traslladades de manera immediata a la comissaria de la PG-ME. O els ajuntaments de Berga, Puigcerdà i Valls, que, malgrat tenir la consideració de dipòsit municipal de persones detingudes, han renunciat a aquesta funció de suport judicial en favor de la comissaria dels Mossos d'Esquadra.

També són notables algunes pràctiques que l'Equip de l'MCPT ha anat observant

en comissaries de la PG-ME. Ja s'han assenyalat els casos de les comissaries de Sabadell i Tarragona, que han dissenyat i penjat cartells informatius, addicionals als oficials, per aclarir algunes qüestions a les persones detingudes. O, com s'assenyalava en l'Informe de 2014, el cas de la comissaria de Mossos d'Esquadra a Vielha e Mijaran, que disposava d'una icona que indicava l'orientació a La Meca, per poder servir de referència a persones detingudes de confessió musulmana. Les comissaries que, en les seves relacions amb els jutjats de guàrdia corresponents, fomenten que hi pugui haver conduccions de matí i tarda de persones detingudes també presten un millor servei a la ciutadania, en la mesura que poden escurçar sensiblement la durada de les detencions.

D'altra banda, amb caràcter general, a les comissaries de la PG-ME ha millorat el protocol de recanvi de les flassades que s'ofereixen a les persones detingudes, ja que es renoven amb molta més freqüència que en anys anteriors. Amb tot, l'MCPT continua recomanant un sistema d'ús únic o, com a mínim, que estigui garantit per protocol que la persona detinguda pugui obtenir en tot cas una flassada nova si ho sol·licita.

De les visites realitzades al llarg de 2016, l'MCPT formula les **conclusions i les recomanacions** següents:

1. En relació amb les **comissaries de la PG-ME**, hi ha dos aspectes observats enguany de manera sistemàtica i que, a parer del Mecanisme, cal corregir

- Les **sales de ressenya i d'identificació** de les àrees de custòdia són espais sensibles del circuit de detenció que no disposen de càmeres de videovigilància. Tampoc no en tenen les sales on es fan les comunicacions amb l'assistència lletrada, però en aquest supòsit l'absència de càmeres està plenament justificada per garantir la confidencialitat de l'entrevista. No és el cas de les sales de ressenya. La persona detinguda hi passa necessàriament, sempre acompanyada de com a mínim dos agents, i hi roman el temps necessari per a la identificació (empremtes digitals, fotografia, etc.). La manca de càmeres en

aquest indret fa que hi hagi un petit espai d'opacitat absolutament injustificable que pot generar tant abusos policials com denúncies falses no contrastables. El Mecanisme ha demanat sistemàticament, en totes les visites efectuades enguany a les comissaries de PG-ME, que es doti aquestes sales de càmeres de videovigilància. Segons el Departament d'Interior, la manca de cobertura de gravació d'imatge en aquest espai la va decidir al seu dia l'òrgan encarregat del sistema de gestió de la qualitat en el procés de la detenció, però està disposat a valorar si cal dotar de càmeres de videovigilància aquestes dependències.

■ Entre el **material de contenció** de què disposen les comissaries de la PG-ME hi ha cascs integrals de moto (sense visera), que tenen per objectiu impedir que una persona greument alterada s'autolesioni donant-se cops de cap contra les parets de les cel·les. A la major part de comissaries, l'Equip ha pogut constatar que aquests cascs es troben en un estat força degradat, després d'anys estar desats en un armari, atès que els responsables de les comissaries visitades manifesten, amb escasses excepcions, que no s'han fet servir mai. Amb vista a renovar aquest equipament, l'MCPT ha suggerit que siguin substituïts per elements menys rígids –i, per tant, no tan difícils de posar per la força a una persona greument alterada– com ara les proteccions antitrauma d'esports com el kick-boxing. El Departament ha afirmat que estudiarà la proposta en el marc d'un protocol més ampli que s'està negociant amb la Guàrdia Urbana de Barcelona i el SEM, per determinar les pautes d'actuació en casos en què calgui contenir persones agitadaes.

D'altra banda, ja s'han assenyalat, i es reiteren en aquest punt, algunes mancances importants del circuit de custòdia policial:

■ La necessitat expressada en l'Informe de 2015 d'interpretar l'**article 520 LECrim** de manera conforme a la Directiva 13/2012 de la UE, cosa que inclou el trasllat a la persona detinguda i a la seva defensa (amb les excepcions molt taxades en la mateixa Directiva) de la documentació que justifica la seva detenció, com a

garantia que aquesta privació de llibertat està justificada.

■ El dret de les persones detingudes a ser ateses per un metge d'acord amb els estàndards del **Protocol d'Istanbul**, és a dir, amb respecte per la privacitat i la confidencialitat de la relació metge-pacient; un principi reconegut també per l'ordenament jurídic vigent.

2. Pel que fa a les **policies locals**, l'MCPT reitera la recomanació formulada en l'Informe de 2015 en el sentit no exerceixin funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els convenis corresponents amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguin per zona.

3. En relació amb els **centres penitenciaris**, d'entrada cal en reiterar les recomanacions que s'han formulat en els capítols II i III d'aquest informe. En síntesi:

■ Cal incorporar la **perspectiva de gènere** en la política penitenciària de Catalunya i en la feina dels òrgans directius dels centres penitenciaris des del moment de l'ingrés d'una dona a la presó – i fins i tot abans per valorar si les seves circumstàncies personals i la gravetat del crim fan imprescindible aquest ingrés– i en tots els vessants de l'internament, particularment pel que fa a les relacions familiars, l'assistència sanitària, la detecció i el tractament de la violència de gènere soferta, les mesures disciplinàries, etc.

■ Respecte del **règim d'aïllament penitenciari**, l'Administració n'ha de fonamentar de manera molt rigorosa l'aplicació en cada cas, sense que siguin suficients referències genèriques a la perillositat extrema o inadaptació de l'intern, sinó que cal acompanyar aquest diagnòstic amb dades precises que fonamentin l'adopció de la mesura. A més, cal adaptar la classificació a les modificacions que es produeixen en la personalitat i la conducta de l'intern amb flexibilitat. Per aquest motiu, cal proveir els mitjans necessaris, tant humans com materials, per poder fer una valoració objectiva de totes les circumstàncies que

afecten l'intern de manera dinàmica. En aquest sentit, l'MCPT recomana que es modifiqui la Circular 5/2001, en el sentit d'adaptar-la a la necessitat de procedir a la revisió de la classificació en un termini màxim de tres mesos.

Hi ha altres conclusions i recomanacions que es desprenen de cadascuna de les visites realitzades enguany a centres penitenciaris, però si n'hi ha una que reflecteix el sentir unànim de les persones entrevistades en aquestes visites és els elevats preus que s'han anat imposant als econòmats dels centres a mesura que han passat a estar gestionats pel CIRE. Aquesta empresa pública del Departament de Justícia presta cada cop més serveis (cuina, tallers de formació, etc.) en centres penitenciaris i de justícia juvenil. Pel que fa als econòmats, el Síndic de Greuges ha pogut comprovar que els preus de productes de marca blanca són comparables als de punts de venda de les estacions de servei o del supermercat El Corte Inglés, per posar-ne dos exemples no precisament econòmics. L'augment dels intervals en què es reparteixen lots higiènics gratuïts entre les persones internes agreuja el problema pel que fa a l'accés a productes de primera necessitat. L'MCPT ha recomanat, en totes les seves visites d'enguany a centres penitenciaris, una revisió sensiblement a la baixa dels productes dels econòmats gestionats pel CIRE, particularment pel que fa als de primera necessitat.

4. Pel que fa als **centres d'infants i adolescents**:

En general, en la diversa tipologia de centres visitats que atenen menors d'edat amb trastorns de conducta, problemes de salut mental i que han tingut algun conflicte amb la llei (siguin o no tutelats per l'Administració) es continua constatant que la ràtio dels professionals que hi treballen és insuficient per dur a terme la tasca que tenen encomanda –tant del personal educador com del psiquiàtric i psicològic–, atès el perfil d'infants i adolescents que hi resideixen. A més, caldria dotar la majoria de centres de personal més qualificat, ja que es constata que cada vegada ingressen adolescents amb més dificultats conductuals i

malalties mentals, associades (o no) amb el consum de drogues, que requereixen una intervenció més especialitzada. La manca d'aquest personal es pot traduir en intervencions més contenidores i no tant terapèutiques i reparadores. Per això, l'MCPT ha recomanat dotar-los de més personal, amb la formació continuada i adequada a cada tipus de centre. Ateses algunes afirmacions dels menors entrevistats, també s'ha recordat la necessitat de supervisar i de fer un seguiment de l'actuació dels educadors perquè aquests mantinguin en tot moment un tracte respectuós i adequat envers els joves ingressats.

Enguany també s'aprecia una manca d'informació i de recursos dels nois i noies per poder comunicar-se amb qualsevol altra institució o organisme, a fi de poder presentar les seves queixes. L'MCPT ha recordat la necessitat de garantir el dret de queixa de tots els infants, tant a la DGAIA, com a la Fiscalia i al Síndic de Greuges, d'acord amb la Carta de drets i deures dels infants tutelats. Així mateix, ha posat de manifest que resulta imprescindible que l'Administració dugui a terme una funció de supervisió sistemàtica i intensa del funcionament dels centres que inclogui, en qualsevol cas, l'escolta dels infants i adolescents. Per aconseguir informació fidedigna del tracte individual dels interns, aquesta escolta ha de ser individualitzada i confidencial, independentment d'altres aproximacions grupals que poden donar informacions generals del funcionament del equipament.

Pel que fa a les contencions, l'MCPT ha tornat a recordar la necessitat d'emplenar degudament el llibre de registre de contencions físiques i/o aïllaments, i també de garantir el compliment de la normativa reguladora sobre l'aplicació d'aquests mitjans de contenció, en el sentit que es practiquin en els casos estrictament necessaris, durant el mínim temps imprescindible, i de manera proporcional i amb totes les garanties.

Des d'una perspectiva d'instal·lacions, alguns dels centres visitats continuen presentant un desgast considerable i deficiències en la conservació i el manteniment, com ara el CRAE Can Rubió,

malgrat haver reiterat a l'Administració la necessitat d'adoptar mesures urgents per adaptar-los perquè compleixin les condicions de confort, i també la garantia que no es produeixen situacions de victimització secundària. També s'han detectat unes instal·lacions totalment inadequades al centre ITA per a adolescents amb trastorn de conducta. Així mateix, el tema de la netedat i les males olors també és recurrent en aquest tipus de centres, com ara el Centre Residencial Urbà CTE Sociosanitari Barcelona, per la qual cosa en aquests casos l'MCPT recomana dur a terme les actuacions oportunes per corregir aquesta situació.

En l'àmbit de la salut s'observa en molts casos la utilització de polifarmàcia per al control conductual dels infants i adolescents. En casos concrets, fins i tot, resulten visibles els efectes secundaris d'aquests fàrmacs,

com ara l'excessiva sedació, que podria apuntar a una sobremedicació. En alguns supòsits, també s'observa la prescripció sistemàtica d'antipsicòtics com a contenció psicofarmacològica. Davant d'això, l'MCPT ha recordat, d'una banda, que la contenció de qualsevol tipus, inclosa la farmacològica, respon a un objectiu terapèutic de control de conductes que suposen un risc per a un mateix o per a tercers, no sancionador. De l'altra, ha recomanat que cal evitar la prescripció sistemàtica d'antipsicòtics com a contenció psicofarmacològica en cas d'agitació i/o agressivitat, i que caldrà fer una avaluació en cada cas concret de les causes de l'agitació (orgànica, psiquiàtrica, per abús o privació de substàncies tòxiques), del fàrmac adequat, de la dosi adequada i de la via d'administració més recomanable, sempre amb supervisió facultativa presencial i amb un seguiment sanitari de la mesura.

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

